

פרשת השבוע: בהעלתך אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" כניסת השבת: 19:13

ערש"ק יח' סיון תשע"ח (1.6.18) bnei-zion.com ר"ת 21:09 יציאת השבת: 20:26

הפטרה: "רני ושמחי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"ויהי בנסע הארץ ויאמר משה קומה ה' ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך" (ע"פ "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

בפרשתנו, פרשת "בהעלתך", אנו מוצאים את הפרשה הכי קטנה מכל פרשיות התורה – הלא היא פרשת "ויהי בנסע הארץ". המיוחד בפרשה זו הוא, שהיא כלולה משני פסוקים בלבד, ויש בה רק פ"ה (=85) אותיות ("ויהי בנסע הארץ ויאמר משה קומה ה' ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך. ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל"). וצריכים אנו לדעת, שלפרשה זו יש משמעות גדולה לגבי מה שגזרו חכמים, שהנוגע בספר התורה בידינו, בלי מטפחת – ידיו נטמאות. וזאת, כפי ששינונו במשנה (י"ד ג', ה'): "ספר שנמחק ונשתיר בו שמונים וחמש אותיות כפרשת ויהי בנסע הארץ, מטמא את הידים. מגילה שכתוב בה שמונים וחמש אותיות כפרשת ויהי בנסע הארץ, מטמא את הידים".

ויש לנו עוד נפקא מינה (=לימוד) מזה, כפי שמבואר בגמרא (שבת קטו'): "ספר תורה שבלה, אם יש בו ללקט שמונים וחמש אותיות, כגון פרשת ויהי בנסע הארץ מצילין אותו, ואם לאו – אין מצילין אותו". מכל זה לומדים אנו, שפרשת "ויהי בנסע הארץ", שיש בה פ"ה (=85) אותיות, נחשבת לספר בפני עצמו. (ולכן, כל ספר שנשארו בו פ"ה (=85) אותיות מהתורה, נחשב לספר, ומותר להציל אותו מן הדליקה בשבת). וכפי שמובא בגמרא (שם) "תנו רבנן, ויהי בנסע הארץ ויאמר משה". פרשה זו עשה לה הקדוש ברוך הוא סימניות מלמעלה ומלמטה (אות נו"ן | הפוכה בראש הפרשה, ואות נו"ן | הפוכה בסופה)... מפני שספר חשוב הוא בפני עצמו".

ומוסיפה שם הגמרא, שענין זה שפרשת "ויהי בנסע הארץ" חשובה כספר בפני עצמו, מתאים עם מה שדרש רבי יונתן על הפתוב במשלי: "חצבה עמודיה שבעה" (משלי ט' א') – אלו שבעה ספרי תורה". כלומר, אומר ר' יונתן: בעצם יש בידינו שבעה ספרי תורה, ולא חמשה, כפי שכלם סוברים. שכן, היות ופרשת "ויהי בנסע הארץ" הוא ספר בפני עצמו, נמצא שהתורה בכתב כלולה משבעה ספרים: 1. ספר "בראשית" 2. ספר "שמות" 3. ספר "ויקרא" 4. ספר "במדבר" עד "ויהי בנסע הארץ". 5. פרשת "ויהי בנסע הארץ" 6. ספר "במדבר" אחרי "ויהי בנסע הארץ", עד סוף הספר. 7. ספר "דברים". הרי לנו שבעה ספרים כפי שדרש רבי יונתן: "חצבה עמודיה שבעה, אלו שבעה ספרי תורה".

בענין זה ראוי להביא את דברי "בעל הטורים", שכתב בענין זה: "בפסוק (הראשון של) ויהי בנסע הארץ ויאמר משה קומה ה' ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך (יש) י"ב (=12) תיבות, כמו שיש בפסוק ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל", שהוא סוף התורה. ובפסוק (השני) "ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל", יש זו תיבות, כמו שיש בפסוק 'בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ', שהוא תחילת התורה, לומר (לנו) שהוא (=פרשת ויהי בנסע הארץ) חשוב ספר תורה בפני עצמו... (ועל-כן) כל פרשה שיש בה כדי ללקט פ"ה (=85) אותיות, כמו ויהי בנסע, מצילין אותה מפני הדליקה. לכה (=לכן נאמר) סמוך לו (לפרשת ויהי בנסע הארץ) 'ותבער במ אש ה' – לומר לה, שמצילין הפרשה שיש בה פ"ה (=85) אותיות מן האש. על-כן מילה, שעולה (בגמטריה) פ"ה, מצלת מדינה (=מאש) של גיהנם".

והנה, ענין זה, שפרשת "ויהי בנסע הארץ" נחשבת לספר בפני עצמו היא לכאורה ענין תמוה מאד. שכן, איך יתכן שבכל אחד משבעה הספרים שמינינו ישנם כל-כך הרבה אותיות, ואילו בספר "ויהי בנסע הארץ" אין לנו, אלא רק שני פסוקים ופ"ה (=85) אותיות בלבד? הלא דבר הוא! אומר על-כך הרה"ק פינחס פרידמן, בחיבורו "אורה של תורה", כי פרשת "ויהי בנסע הארץ", שיש בה כאמור פ"ה (=85) אותיות, היא שרש התורה שבעל-פה.

שכן, ידוע שכל התורה שבעל-פה רמוזה בתורה שבכתב (כפי שאמרו חז"ל בגמרא (תענית ט'): "ליפא מידי דלא

רמיזא באורייתא" (=אין דבר שאינו מרומז בתורה). לכן קבע הקב"ה פְּרָשָׁה בתורה, שיש בה פ"ה אותיות, שהיא שרש לכל התורה שבעל-פה.

רעיון נכבד זה אנו למדים מדבריו הקדושים של רבי צדוק הכהן זיע"א, שבקונטרס "קדושת שבת" כותב, ששבע הספרים שיש בתורה מכונים כנגד שבע המידות: **חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות**. לפי זה, אומר רבי צדוק הכהן, ספר "**ויהי בנסע הארון**" הוא בעצם הספר השביעי, והוא מכון כנגד המידה השביעית, היא מידת "**מלכות**". וכפי דבריו הקדושים: "**ויהי בנסע** – ספר בפני עצמו, והוא הקטן שבהם, שהיא פ"ה אותיות, נגד **מלכות** פה, שהוא השראת השכינה בתחתונים ובתוך בני ישראל...". והנה, מבואר בתיקוני הוהר (מאמר "פתח אליהו"), שהמלכות נקראת "**פה**", שממנה יוצאים הקולות והדיבורים: ("מלכות...איהי פה...נפקין וקלין ודבורין") (=המלכות היא פה, שממנה יוצאים הדיבורים).

ויש להוסיף, שכלל גדול הוא בידינו, שהשכינה הקדושה היא מידת "**מלכות**", כמו שאנו אומרים בפתיחת אליהו: "**מלכות** שכינתא תתאה". והנה, ידוע שעל-ידי עסק התורה זוכים להשראת השכינה, כמבואר בגמרא (ברכות ו:): "מנין לשנים שיושבין ועוסקים בתורה, ששכינה עמהם? שנאמר (מלאכי ג'): 'אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו, ויקשב ה' וישמע'...ומנין לאחד שיושב ועוסק בתורה, ששכינה עמו? שנאמר (שמות כ'): 'בכל המקום אשר אזכיר את שמי, אבוא אליך וברכתיך'".

ויש לומר, שמטעם זה השכינה היתה שורה על ישראל בין שני בדי הארון, כמו שכתוב (שמות כה, כב'): "ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפרת מבין שני הפרבים אשר על ארון העדת את כל אשר אצוה אותך אל בני ישראל". שכן, היות ובתוך הארון היו הלוחות, שהם שרש כל התורה, לכן דוקא שם – במקום התורה – שרתה השכינה בישראל.

וזאת, כפי שמובא במדרש (לקוט שמעוני י' תשכ"ט): "**ויהי בנסע הארון**. מה עסקו של ארון הזה? אלא שהיו לוחות הברית נתונות בתוכו, והשכינה דרה בתוכו...אמר רבי אלעזר בן פדת, בשם רבי יוסי בן זמרא: כשהיו ישראל נוסעין, היה הארון מקדים לפניהם, והיו שני ניצוצות של **אש** יוצאות מתוך בדי הארון, והיו שורפין לפניהן את הנחשים ואת העקרבאים, והורג שונאיהם של ישראל".

מכל זה אנו למדים, שפרשת "**ויהי בנסע הארון**" נחשבת ספר בפני עצמו, שיש בו פ"ה אותיות, כנגד מלכות פ"ה, היא השכינה הקדושה, הנוסעת עם ישראל בגלות, כדי לשמור עליהם בזכות עסק התורה. וזהו שכתוב: "**ויהי בנסע הארון** ויאמר משה קומה ה' ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך". כפי שאמר רבי אלעזר בן פדת, בשם רבי יוסי בן זמרא, שכשהיו ישראל נוסעין, היה הארון מקדים לפניהם, והיו שני ניצוצות של **אש** יוצאות מתוך בדי הארון, והיו שורפין לפניהן את הנחשים ואת העקרבאים, והורג שונאיהם של ישראל.

"והיה הטוב ההוא אשר ייטיב ה' עמנו והטבנו לך"

ראשי התבות: "**אשר ייטיב יי' עמנו**" הנם בגימטריה "**אמן**" מכאן רמז להבטחת חז"ל (ברכות מז א) שכל המאריך (מכון) בענית "**אמן**" מאריכין לו ימיו ושנותיו".

"ויצעק משה אל ה' לאמר אל נא רפא נא לה"

בזמן רבי יהונתן אייבשיץ פרצה מגיפה נוראה של חלרע. הרופאים נלאו למצוא מזור ותרופה למחלה נוראה זו, שלא פסחה גם על בתי היהודים.

נגשו ראשי הקהל אל הרב, ובקשו ממנו לכתוב איזה קמע, שיבטל את המגיפה. הרב כתב קמע, ואמר להם להניח אותו על החולים. וברוך ה', נרפאו כליל מהמחלה...!

אחד האנשים, שהיה סקרן, ורצה לראות מה כתוב בקמע הפלאי הנה, שרפא את כלם בלא פדורים ובלא זריקות, לא האמין למראה עיניו כשפתח את הקמע: היתה כתובה שם מלה אחת בלבד: "חלרע".

מיד נגש לרבי יהונתן, ושאל לפשר הקמע: "האם הרב השביע את המלאך שהביא את המחלה, וקוראים לו חלרע?". אמר לו הרב: "לא השבעתי שום מלאך. פשוט מאד, 'חלרע' הם ראשי תיבות של **חטאנו לפניך רחם עלינו**, וה' יתברך רחם עלינו...".

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

"מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי"

פרשת השבוע: בהעלתך אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כניסת השבת: 19:13**

ערש"ק יח' סיון תשע"ח (1.6.18) bnei-zion.com ר"ת 21:09 **יציאת השבת: 20:26**

הפטרה: "רני ושמחי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"ויהי בנסע הארץ ויאמר משה קומה ה' ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך" (ע"פ "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

מבואר בגמרא (מגילה כט'): "תניא רבי שמעון בן יוחאי אומר: בא וראה, כמה חביבין ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שבכל מקום שגלו, שכנינה עמהן".

וכן מבואר בזהר הקדוש (וירא קכ'), שבזכות השכינה הקדושה, הנמצאת עם ישראל בגלות, זוכר הקב"ה את ישראל לטוב, וגואלם מהגלות המרה. וכפי שכתוב שם (מתורגם): "בגלל השכינה שנמצאת אתם, הקב"ה זוכר את ישראל לטובה, ומוציאם מהגלות".

הנה כי כן, מטעם זה "לא פרת הקדוש ברוך הוא ברית עם ישראל, אלא על התורה שבעל-פה, שנאמר (שמות לד, כו): 'כי על פי הדברים האלה פרת אתך ברית'". כי בזכות עסק התורה שבעל-פה זוכים להשראת השכינה, ובזכות השכינה יגאלנו הקב"ה גאולת עולם.

על-פי האמור, יאיר לנו להבין מדוע פרשת "ויהי בנסע הארון", שהיא בעצם אחד משבעת הספרים שבכתב, היא כל-כך קטנה, עד כדי כך שיש בה פ"ה אותיות. שכן, פרשה זו היא שרש ויסוד לכל האור של התורה שבעל-פה, ועל-כך נאמר בגמרא (גיטין ס'): "דברים שבכתב – אי אתה רשאי לאמרם על-פה".

על-פי האמור, יאיר לנו להבין את הכתוב בגמרא: "רבן שמעון בן גמליאל אומר: עתידה פרשה זו שתעקר מכאן, ותכתב במקומה. ולמה נכתבה כאן? כדי להפסיק בין פורענות ראשונה לפורענות שניה. פורענות שניה מאי היא? (במדבר יא') ויהי העם כמתאוננים. פורענות ראשונה – (שם י') ויסעו מהר ה'".

ולכאורה, ענין זה אינו מובן כלל: וכי איזו פורענות יש במה שכתוב "ויסעו מהר ה'"? אלא, הביאור הוא כמו שהביאו בתוספות (שבת קטז'), בשם המדרש: "ויסעו, שנסעו מהר סיני דרך שלשת ימים, פתינוק היוצא מבית הספר, שבורח לו והולך לו – כך היו בורחים מהר סיני דרך שלשת ימים...". (ומדוע ברחו?)

אומרים חז"ל בגמרא (שבת פח'): "ויתיצבו בתחתית ההר", אמר רבי אבדימי בר חמא בר חסא: מלמד, שכפה הקדוש ברוך הוא עליהם את ההר כגיגית (=העמיד את ההר עליהם), ואמר להם: אם אתם מקבלים התורה – מוטב. ואם לאו – שם תהא קבורתכם...".

והקשו ה"תוספות": למה היה צורך לכפות על ישראל הר כגיגית ולהכריחם לקבל את התורה? הלא כבר הסכימו מרצונם הטוב לקבל את התורה, כשאמרו: "נעשה ונשמע"?

ותרץ ה"פני יהושע" ואמר, כי מה שקבלו ישראל מרצונם הטוב היה רק תורה שבכתב, שאפשר לקימה בנקל. אבל תורה שבעל-פה, שהיא ארוכה מארץ מידה, ויש בה הרבה חומרות וסיגים, לא רצו ישראל לקבל.

תרוץ זה מבואר גם במדרש תנחומא (נח, ג'): "אם תאמר על התורה שבכתב כפה עליהם את ההר, והלא משעה שאמר להן 'מקבלין אתם את התורה' ענו (ישראל) כלם ואמרו: 'נעשה ונשמע'... אלא אמר להן על התורה שבעל-פה, שיש בה דקדוקי מצות קלות וחמורות, והיא עזה כמות, וקשה כשאל קנאתה, לפי שאין לומד אותה (=את התורה שבעל-פה), אלא מי שאוהב (את) הקב"ה בכל לבו ובכל נפשו ובכל מאודו".

לפי זה יש לומר, שישאל ברחו מהר ה', כיון שלא הסכימו לקבל את התורה שבעל-פה.

והנה, כבר התבאר, שאי-אפשר להתגבר על יצר הרע, אלא על-ידי עסק התורה הקדושה. ומבואר בספרים הקדושים, כי עיקר הביטול של היצר הוא על-ידי העמל והיגיעה בתורה שבעל-פה. לפי זה יש לומר, כי מטעם זה נגרים "ויהי העם כמתאוננים רע באזני ה' וישמע ה' ויחר אפו ותבער בם אש ה'". שכן, עבירה גוררת עבירה, שהרי לא היה להם את עסק התורה שבעל-פה, כיון שברחו מהר סיני פתינוק היוצא מבית הספר.

הנה כי כן, עתה מבואר היטב מה שהפסיק הקב"ה בין פורענות ראשונה לפורענות שניה, על-ידי פרשת "ויהי

בנסע", שיש בה פ"ה אותיות, כנגד התורה שבעל-פה. וזאת, כדי ללמדנו, שהתיקון לכך הוא לעסוק בתורה⁴ שבעל-פה. שכן, אז יהיה בכך תיקון לפורענות הראשונה, שברחו ישראל מה', כיון שלא הסכימו לקבל את התורה שבעל-פה.

וגם יהיה תיקון לפורענות השנייה, "ויהי העם כמתאננים רע" - כי על-ידי עסק התורה מתגברים על יצר הרע, האומר לבטלו מכל וכל (אומרים חז"ל: העם בקשו תואנה (=חפשו סיבה) על דבר רע, שהוא דבר ערוה). נסים בדברי חז"ל (שבת קטו), כפי שהביא "בעל הטורים": "כל פרשה שיש בה כדי ללקט פ"ה (=85) אותיות, כמו 'ויהי בנסע', מצילין אותה מפני הדליקה. לכך (=לכן נאמר) סמוך לו (סמוך לפרשת 'ויהי בנסע הארון') 'יתבער במ אש ה' - לומר לה, שמצילין הפרשה שיש בה פ"ה (=85) אותיות מן האש. על-כן 'מילה', שעולה (בגמטריה) פ"ה, מצלת מדינה (=מאש) של גיהנם".

ויש לומר, על-פי המבואר בגמרא (חגיגה ב'): "אמר רבי אלעזר: תלמידי חכמים - אין אור של גיהנם שולטת בהן". שכן, כשהם עוסקים בתורה שבעל-פה, זה מציל אותם מפני הדליקה (=מאש הגיהנום). "ולא יהיה בבני ישראל נגף בגשת בני ישראל אל הקדש" (שלא יצטרכו לגשת אל הקדש... רש"י)

מעשה בעשיר גדול שחיינו התנהלו על מי מנוחות, בניו היו נטועים בתורה ובעבודה והרווהו רב נחת, ועסקיו המסעפים התנהלו בסדר מופתי וללא תקלות. ביום מן הימים נכנס הלה למעונו של המגיד מקוץ'ניץ לבקור. הרבי, שרגיל היה לקבל למעונו בכל יום חלפאים ונדפאים, התענין מיד לשלומו וכאשר השיב העשיר כי בחסדי שמים אינו חסר דבר, תהה המגיד: "מדוע אפוא באת אלי?" תשובתו של העשיר הפתיעה בעצמתה: "באתי לבקש מהרבי שיפעל בתפלתו שתמיד אשאר במצבי הטוב ולא אצטרך לעולם לבא אליו בשל מקרים קשים שיפקדו את מעוני חלילה". אמר ולא יסף. הוסיף ואמר האדמו"ר רבי מאיר מדז'יקוב כי ענין זה נרמז בלשון הכתוב ופרוש רש"י שלפנינו: "ולא יהיה בבני ישראל נגף", כיון שחיהם של ישראל יתנהלו תמיד על מי מנוחות "בגשת בני ישראל אל הקדש, שלא יצטרכו הם לבא אל הצדיק כדי שיתפלל על צרתם. ומה יבקשו ממנו? שיתפלל עליהם שתמיד תשרה עליהם הטובה ולעולם לא יצטרכו לגשת אל "הקדש" (=אל הקדש") מפני צרתם. "ויהי בנסע הארון"

בבאורו לכתוב זה הביא רש"י את דברי חז"ל (שבת קטו ב) שהטעם שהפרדה פרשת "ויהי בנסע הארון" מהפרשיות שלפניה ושלאחריה, הוא כדי להפסיק בין הפרענות שנכתבה לפניה לבין הפרענות שנכתבה לאחריה. ומדוע נבחרה דוקא האות נ"ן להבדיל בין הפרשיות?

באר זאת רבי חיים אלתר פנט רבה של רמת אביב על פי המובא בטור א"ח סי' מ"ו כי בזמנו של דוד המלך פשתה מגפה בישראל והיו מתים מהם בכל יום מאה בחורים, עד שתקן דוד המלך שיאמרו מאה ברכות בכל יום וכך נעצרה המגפה. לפי זה יתבארו הדברים כפתור ופרח: כאשר בקשה התורה להפריד בין פרענות לפרענות, בחרה לשם כך בשתי אותיות נ' שמנינן יחדו בגימטריה הוא מאה.

"אדני משה פלאים"

מעשה בגבאי צדקה ותיק בעיר לודז' שבפולין, שנעלב קשות על-ידי אחד מתקיפי העיר, כאשר בא להתרימו לצרכי צדקה. למחרת בא האיש לביתו של רבי אליהו חיים מייזל, רבה של לודז', וכך אמר לו: שנים רבות אני עושה בגבאי צדקה בעירנו, ואין בי יותר כח לספוג חרפות וגידופים מצד כמה בריות חצופות מבני המקום. לכן החלטתי למסור את תפקידי לאדם אחר. רבי אליהו חיים הרגיע את הגבאי במלים חמות על ערך תפקידו ועל זכותם הגדולה של גבאי צדקה, אך הודיע לו נחרצות שעל-פי התורה, גבאי צדקה ועסקני הציבור אינם רשאים להתפטר מן התפקיד שהם ממלאים כלפי הציבור. כשספר אותו גבאי באזני הרבים על השיחה שהתקיימה בינו לבין הרב, החלו למדני העיר להוגיע את מוחותיהם כדי לגלות את המקור המלמדנו, שממלאי תפקידים למען הציבור אינם רשאים להתפטר מתפקידם זה. לאחר שגלאו מעיון במקורות, פנו כמה מן הלמדנים אל רבי אליהו חיים ובקשו ממנו שיראה להם את המקור בתורה לדבריו. נענה הרב לפונים אליו, וכך אמר להם: במסכת סנהדרין (יז', עב') דורשים חז"ל על הכתוב "אדני משה פלאים" - הטל עליהם (=על אלדד ומידד) צרכי ציבור - כלומר מנה אותם לגבאים ולעסקנים - והם "פלאים מאליהם" (=נשחקים בתפקידם הזה). ונשאלת השאלה: ואם יתמנו לשמש בגבאי ציבור, כלום בהכרח שהם פלאים מאליהם, הרי יש להם אפשרות להתפטר מתפקידם?! אלא מכאן אנו למדים - סיים רבי אליהו חיים בחיוך - שעסקן וגבאי, המתמנים על הציבור, אינם רשאים בשום פנים להתפטר מן התפקיד הציבורי שהוטל עליהם... שבת שלום לכל בית ישראל!

"מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי"

פרשת השבוע: בהעלתך אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כניסת השבת: 19:13**

ערש"ק יח' סיון תשע"ח (1.6.18) bnei-zion.com ר"ת 21:09 **יציאת השבת: 20:26**

הפטרה: "רני ושמחי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח... ויקרבו לפני משה... ויאמרו האנשים ההמה אליו אנחנו טמאים לנפש אדם למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' במעדו... ויאמר אליהם משה עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם"

על הכתוב בפרשה, "עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם", מפרש רש"י: "עמדו ואשמעה, כתלמיד המובטח לשמוע מפי רב. אשרי ילוד אשה שפך מובטח, שכל זמן שהיה (משה) רוצה – היה מדבר עם השכינה". ובאמת, כפי שהיה, שזכה משה רבנו לשמוע מפי הקב"ה על מצות הקרבן, "פסח שני", לאנשים שנטמאו ולא יכלו להקריב את קרבן הפסח במועדו בחדש ניסן.

וכפי שאומר הקב"ה למשה: "דבר אל בני ישראל לאמר איש איש כי יהיה טמא לנפש... ועשה פסח לה' בחדש השני (בחדש אייר) בארבעה עשר יום בין הערבים יעשו אתו על מצות ומררים יאכלהו".

והנה, על דבריו של משה רבנו, "עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם", מביעים חז"ל פליאה. שהרי, יש פאן קצת התנשאות של משה רבנו, שהיה בטוח בעצמו שהקב"ה ידבר עמו, ויתן לו תשובה לאותם טמאים לנפש. וכפי דברי הגה"ק רבי יחזקאל משינאווא זיע"א ("דברי יחזקאל"): "לכאורה יש לתמוה על משה רבנו, עליו השלום, שהיה ענו מאד מכל האדם... שאמר בלשון הזה 'עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם', שהוא לכאורה התנשאות קצת, שהוא מובטח לשמוע הדיבור בכל עת... (שהרי) אמרו חז"ל, ש'משה לא נכנס לפני ולפנים' עד שקרא לו (הקב"ה), ש'נאמר (ויקרא א, א): 'ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד'".

אם כן, איך אומר משה רבנו לאותם טמאי נפש, שלא היו יכולים להקריב את קרבן הפסח "עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם"?

מתרץ ענין זה הגה"ק רבי יחזקאל משינאווא ואומר, שאכן משה רבנו היה בטוח שיתגלה אליו הקב"ה לתת לו תשובה. אבל לא בזכות עצמו, אלא בזכות הלב הנשבר של אותם האנשים הטמאים שלא היו יכולים להקריב את קרבן הפסח במועדו, ומאד השתוקקו לקיים את מצות הקרבן של הפסח.

וכפי דבריו הקדושים: "אף הענין כך הוא: האנשים הטמאים בפסח ראשון באו במקרה נפשם לפני משה רבנו, עליו השלום, ואמרו בלב נשבר ונדכה, למה נגרע מתוך כלל ישראל, לבלתי הקריב את קרבן ה' במועדו. וכאשר ראה משה שפלות רוחם ולבבם הנדכה... (על אשר) אין ביכולתם לקיים מצות ה'... היה מובטח למשה שיבוא אליו הדיבור (של הקב"ה) בזכותם, כדכתוב (תהילים נא, יט): 'לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה'. ולכן, אמר להם משה רבנו: 'עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם'. 'לכם' דיקא דבעבורכם בטח יבוא אלי הדיבור (של הקב"ה)". מעתה, יומתק לפי זה לפרש את דקדוק דבריו של משה רבנו, שאמר להם: "עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם". שהרי, לכאורה, התיבה "עמדו" מיותרת. שהרי, מספיק היה לומר להם: "ואשמעה מה יצוה ה' לכם".

אולם, לפי מה שבארנו, יש לומר ש'משה אמר להם "עמדו" – דהינו, עמדו באותה מדרגה של שבירת לב והשתוקקות שיש לכם לקיים את המצוה הזאת. שכן, בזכות אותה עמידה בהשתוקקות פה עזה, אזכה ל'ואשמעה מה יצוה ה' לכם'".

ויש להוסיף תבלין לענין זה, על-פי מה שכתוב אצל אברהם אבינו, כאשר באו אליו שלשת המלאכים לבקרו: "והוא עמד עליהם תחת העץ ויאכלו". שכן, צריך להבין מדוע עומד אברהם על המלאכים בשעה שהם אוכלים? ופרש ה"יטב פנים" (מאמר "זמן מתן תורתנו"): הנה, שנינו במשנה (גיטין כב): "הכל פשרין לכתוב את הגט – אפילו חרש, שוטה וקטן". ומקשה הגמרא על-כך: "והלא לאו בני דעה נינהו" (=והלא אין בהם דעת), ובודאי שלא ידעו לכתוב לשמה (=לשם המצוה)?

אלא, "אמר רב הונא: והוא שהיה גדול עומד על גביו" – פלומר שגדול ובר-דעת עומד עליו – על החרש,

השוטה או הקטן – ומלמדם לכתוב לשמה.

והנה, המלאכים הקדושים שבאו לבקר את אברהם, אמנם עבדו את בוראם בקדושה ובטהרה במדרגה גבוהה. אולם, לא היתה להם ידיעה איך לעבוד את בוראם עם סודות נשגבים של אכילה ושתיה (שהרי בשמים אין ענינים גשמיים כאלה). על-כן אמר הכתוב: "והוא עמד עליהם תחת העץ ויאכלו" – שהיה אברהם אבינו בבחינת גדול העומד על המלאכים, ללמדם את כונות וסודות האכילה, איך לאכול בקדושה ובטהרה, כפי דעתו וכונותיו הנשגבים.

מעשה יש לומר, כי זה מה שאמר משה לאנשים הטמאים בדרך: "עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם". דהינו, מצד עצמי איני ראוי כלל להיכנס אל ה' ללא רשות. לכן אני מבקש מכם – "עמדו" – תעמדו עלי, בבחינת "גדול העומד על קטן" – כדי ללמדני פונת המצוה לשמה. שכן, רק בזכות לבכם הנשבר, וההשתוקקות לקיים את המצוה – "אשמעה מה יצוה ה' לכם" – היות שזה בזכותכם ולא בזכותי! (ע"פ "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "אל נא רפא נא לה"

על הכתוב: "אל נא רפא נא לה" אומרים חז"ל את ה"נא" הראשון שהזכר בפסוק נתן להבין שמשמעותו בקשה, אך מהי משמעותו של ה"נא" השני?

באר הגאון רבי שלמה קלוגר: אמרו חז"ל (שבת ק"ט ב) "כל המבזה תלמידי חכמים אין לו רפואה למפתו" ויש לבאר את דבריהם שבדרך כלל מקדים הקדוש ברוך הוא רפואה למכה. כפי שמבקשים אנו בלשון "שלח רפואה שלמה לחולי עמך" כלומר: הרפואה מוכנה, וצריך רק לשולחה לעדה אך המבזה תלמידי חכמים, פיון שבזה את התורה שנקראת "רפואה" (ראה משלי ג' ח') זקוק לרפואה אחרת תחת זו שגבראה בעבורו, וזהו שאמרו: "אין רפואה למפתו" כלומר אבד הוא את הרפואה המוכנה למפתו, וזקוק הוא לרחמים מרבים כדי שתברא לו רפואה חדשה.

אף מרים שבישה את משה, התלמיד חכם, הצרכה משום כך לרפואה חדשה. ולכן כפל משה "נא" פעם אחת מלשון בקשה, ופעם נוספת מלשון "עתה" שיברא הקדוש ברוך הוא עתה רפואה חדשה בעבורה.

"דבר אל אהרן ואמר אליו, בהעלתך את הנרת... ויעש כן אהרן"

על דברי הכתוב כאן מעיר רש"י (ח' ג'): "ויעש כן אהרן - להגיד שבחו של אהרן, שלא שינה". נשאלת השאלה, מה רואה הכתוב לשבח את אהרן בהדלקת המנורה, "כאשר צוה ה' את משה"? כלום יעלה על הדעת, שצדיק יסוד עולם כאהרן הכהן, ישנה חלילה פרט כלשהו ממצות ה'?

הצדיק רבי מאיר'ל מפרימישילן אומר על-כך: אף-על-פי שאהרן נבחר לשמש כהן גדול, ולהיות קרוב לשכינה - לא גבה לבו חלילה, ולא שינה הוא דבר מאורחותיו עם הבריות, והיה כל ימיו "אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" (אבות א', יב').

הוא שאומר כאן רש"י, "להגיד שבחו של אהרן שלא שינה" - שלא שינה את עצמו ואת יחסיו הנלבבים (=יחסים מלב אל לב) עם כל אדם, אלא דבק עד סוף ימיו במידת הענוה והצניעות, ועטרת הכהונה הגדולה שהונחה על ראשו לא שנתה אותו מאומה... "ויהי העם כמתאננים רע..."

הנה סיפור מדהים, שהתפרסם בבני ברק בערב ראש השנה תשנ"ה (פדה נפשי, עמוד ע"ד), ואמר עליו רבנו, שמצוה לפרסמו ברבים, וכך המעשה:

מעשה בקברן, שלאחר שעסק בקבורתו של נפטר אחד, הגיע לביתו, וראה שאבד לו הארנק, ובו סכום גדול מאד של כסף. לאחר מחשבה, הבין שהפסד נפל לו בעת שקבר את המת.

פנה הקברן לרבנו, ושאל, האם מותר לפתוח את הקבר, ולהוציא את הכסף. אך, פיון שמדובר היה בסכום גדול, התיר רבנו לפתוח את הקבר, אחר בקשת מחילה מהנפטר, לפני שיתחיל המת להתנון. וכך עשה.

אך, כשפתח הקברן את הקבר, הוא נבהל מאד ממה שראה שם... היו שם ג' (=שלשה) נחשים, שהפישו ואכלו את בשר הנפטר, למרות שכבר ראה אי אלו מחזות זועה בחייו, אבל דבר כל-כך נורא ומזעזע לא ראה. מזועזע עד עמקי נשמתו, סגר מיד את הקבר, ובא לרבנו, כדי לספר לו את המחזה

הנורא שראה. שאל רבנו את הקברן, מה שם הנפטר? מיד לאחר שהקברן אמר לו את שמו, אמר לו רבנו: אני מכיר את האיש, והוא היה מלוה בריבית, והוכחתי אותו כמה פעמים, ולא שמע - וזה עונשו.

לכן, מצוה לפרסם את הסיפור הזה, למען יראו וייראו. וזה שנענש בנחש: שהרי, הוציא הכתוב את האיסור בלשון "לא תשיד" (דברים כג', כ). והאיש שמלוה בריבית הוא נושד את אחיו. וכנגד זה נענש

בעונש של נשיכת נחש, ה' ישמרנו ויצילנו... **שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!**

"מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי"

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּהֵעֲלִתְךָ " אל שְׂדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רְחִימִים" ראשי תיבות "ישראל" כְּנִיסַת הַשְּׁבֹט: 19:13

עֲרַשׁ"ק יח' סיון תשע"ח (1.6.18) bnei-zion.com ר"ת 21:09 יְצִיאַת הַשְּׁבֹט: 20:26

הַפְּטָרָה: "רְנֵי וְשִׁמְחֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיְהִי הָעַם כְּמִתְאַנְנִים רַע בְּאֲזְנֵי ה', וַיִּשְׁמַע ה' וַיַּחַר אָפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ" (יא' א')

על הכתוב "וַיְהִי הָעַם כְּמִתְאַנְנִים רַע", אומר ה"באר מים חיים": בקשו העם תואנה (=חפשו סיבה) על דבר רע, שהוא דבר ערוה. ועל זה נאמר "וַיִּשְׁמַע ה'" - הבין את מעשיהם (=כונתם), ועל-כן - "וַיַּחַר אָפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ". וזאת, כי "בְּמִידָה שֶׁהָאָדָם מוֹדֵד - מוֹדֵדִין לוֹ", כמאמר חז"ל (סוטה ח', ע"ב).

וכשם שבערה בם אש העבירה אל הרע, כך גם בערה בם אש ה', "וַתֹּאכַל בְּקִצָּה הַמַּחֲנֶה" - במוקצה שבהם (=אלו הרשעים והערב-רב, שכונתם היתה לרעה).

בענין זה אומרים חז"ל, כי גם בגיהנום בוערת אש על הרשעים, מידה כנגד מידה על עונותיהם, כמו שכתוב בגמרא (חגיגה יג'): נהר של אש נמשך ויוצא מלפני כסא הכבוד, ככתוב (דניאל ז'): "נְהַר דִּי נֹר נִגְד וְנִפְק מִן קַדְמוֹהִי" (=נהר של אש דינור הולך ויוצא מלפניו).

שואלת שם הגמרא: ומהיכן יוצא נהר אש זה? ומשיבה: "מזיעתן של חיות" - מהזיעה של המלאכים, הנקראים "חיות הקדש", הנושאים את כסא הכבוד. וממשיכה הגמרא לשאול: ולהיכן נשפך נהר אש זה, שנוצר מזיעתן של חיות הקדש? ועונה: "אמר רב: על ראשי רשעים... בגיהנם, שנאמר (ירמיה כג'): "הִנֵּה סַעֲרַת ה' חֲמָה יִצְאָה וְסַעַר מִתְחַלֵּל, עַל רֹאשׁ רְשָׁעִים יַחֲוֹל".

וצריכים אנו להבין, מדוע נשפך נהר אש זה דוקא על ראש הרשעים בגיהנום? וכן, איזה קשר יש בין הזיעה של חיות הקדש לבין הרשעים בגיהנום?

אומר על-כך המקובל האלקי הרמ"ע מפאנו זצ"ל, בספרו "עשרה מאמרות": ידוע שהמלאכים הנקראים "חיות הקדש" הם מנושאי כסא הכבוד, שעליו (כפיכול, ורק בדרך משל, וכדי לשפר את האזן) יושבת השכינה הקדושה.

אולם, אומר הרמ"ע מפאנו, צריכים אנו לדעת, שלמרות שחיות הקדש נושאות את כסא הכבוד, לאמיתו של דבר כסא הכבוד הוא הנושא אותן (=את חיות הקדש). וכמו שתקן הפיטן בפיוט של ראש השנה: "נראות נושאות, והם נושאות עם כסא" - דהינו החיות רק נראות כמי שנושאות את כסא הכבוד, אבל האמת היא שהכסא הוא הנושא אותן.

אבל, אומר הרמ"ע מפאנו, כל זאת הוא רק כאשר בני ישראל עובדים את ה' יתברך פראוי, ואז יש נחת-רוח לשכינה הקדושה, ויש עת רצון למעלה - ועל-ידי כך כסא הכבוד נושא את נושאיו, ואין לחיות הקדש שום עמל ויגיעה בנשיאת כסא הכבוד.

אבל, כאשר ישראל אינם עובדים את ה' פראוי, חס וחלילה, ויש ביניהם רשעים וחוטאים, שעוברים על רצונו יתברך - הנה, בגלל עונותיהם, הם גורמים כפיכול צער לשכינה הקדושה, בבחינת "צור ילדך תשי", והם כפיכול מתישים את כח השכינה, וכתוצאה מכך אין כסא הכבוד נושא את נושאיו, אלא אדרבא, הוא מכביד על חיות הקדש, ויש להן עמל ויגיעה בנשיאת כסא הכבוד.

ומעמל ויגיעה זה מזיעות חיות הקדש, עד שהזיעה נעשית "נהר דינור", שהוא נהר של אש. ומאחר ונהר אש זה נעשה בגלל הרשעים למטה, הגורמים כאמור על-ידי עונותיהם להכביד את כסא הכבוד על נושאיו - לכן מידה כנגד מידה נשפך נהר אש זה על ראש הרשעים בגיהנום.

על-פי זה יומתק לנו להבין את מאמר חז"ל על כוחה של התשובה (יומא פו): "גְּדוּלָה תְּשׁוּבָה, שְׁמַגַּעַת עַד כְּסֵא הַכְּבוֹד, שֶׁנֶּאֱמַר 'שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֱלֹקֶיךָ'".

שכן, כאמור, כאשר האדם חוטא, הוא גורם צער לשכינה הקדושה, ועל-ידי זה הוא מכביד על חיות הקדש את כסא הכבוד, וגורם להן עמל ויגיעה בהרמת כסא הכבוד. אולם, כאשר האדם שב מעונותיו ועושה תשובה, הוא

גורם בכך נחת-רוח לשכינה הקדושה, ועל-ידי כך שוב אין יגיעה ועמל לחיות הקדש, וכסא הכבוד נושא את נושאיו.

וזהו מה שהתפנו חז"ל בעמק דבריהם "גדולה תשובה, שמגעת עד כסא הכבוד" – כלומר, התשובה של איש ישראל היא כל-כך גדולה, עד שיש בכוחה להשפיע כביכול על כסא הכבוד. והראיה לכך, אומרים חז"ל, היא מהפסוק "(ת)שובה ישראל – עד ה' אלקיך". דהינו, התשובה של איש ישראל נוגעת "עד ה' אלקיך", עד השכינה הקדושה היושבת על כסא הכבוד.

יהי רצון שה' יתברך יחזירנו בתשובה שלמה לפניו, ויחיש לנו את משיח צדקנו, במהרה בימינו, אמן פן יהי רצון. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"חסד אל כל היום"

ספר הרב יצחק זלברשטיין שליט"א: את המעשה הבא העביר אלינו בחור תושב העיר בני ברק, בן לאחת המשפחות המפוארות בה, אשר שבח את אביו, אשר ידוע לכל כגומל חסד, ועם כל זאת, אף גם בביתו שלו הוא גומל חסדים עם בני ביתו כפי מידת הצורך, וכך היו דבריו: "ביום ששי אחד, נסענו עם כל בני משפחתי להתארח שבת אצל קרובי משפחתנו המתגוררים בפתח תקוה. העמסנו את הכל על הרכב המשפחתי, ויצאנו לדרך מספר שעות לפני כניסת השבת.

כאשר הגענו עם הרכב לאזור ביתם של קרובי משפחתנו, התברר לי לפתע ששכחתי את המגבעת שלי בביתנו בבני ברק. כלם במשפחה יודעים שאני מקפיד מאד על הדברים הללו: מגבעת וחליפה פאות לבחור ישיבה בן תורה. וכמעט שמעולם לא תראו אותי מסתובב בלעדיהם. אך הפעם, לא העזתי להטריח את אבא שלי ולבקש ממנו שיחזור במיוחד מפתח תקוה בחזרה לבני ברק לשם כך.

אבי החנה את הרכב תחת הבנין, ואנו החלנו לפרוק את הדברים ולהעלותם אל הדירה של בני המשפחה. לפתע, הביט אבי בחפצים, ומיד שם לב שהמגבעת שלי חסרה. הוא נגש אלי, ובמאור פנים גדול שאינני יכול לתארו במלים, אמר לי: 'בני, שמתי לב ששכחנו את המגבעת שלך בבית, והרי אני מכיר אותך היטב, ויודע כי לא תרגיש בנוח כל השבת בלעדי המגבעת שלך'. ואז, הוסיף ושאל שאלה שהדחימה אותי: 'אמר נא לי בני, האם

רוצה אתה שאשוב לביתנו כדי להביא את המגבעת שלך?'. נדהמתי! לא דמיינתי להטריח את אבי לעשות דבר שכזה. תחילה, ניסיתי לסרב, ולומר לו כי זה לא נורא, ואסתדר שבת אחת גם בלעדי המגבעת, ובלבד שלא יטרח לשוב במיוחד לביתנו. אך אז נתקלתי בדבר מדהים עוד יותר: אבי היה נחוש בדעתו ואמר לי שהוא חוזר מיד הביתה, מפני שיודע הוא כמה הדבר בנפשי. מי שמכיר את משפחתנו מבין עד כמה זו הקרבה מצידו של אביה. אבי עלה מיד בחזרה לרכב, התניע ושינינו נסענו בחזרה לבית על מנת להביא את המגבעת הנשפחת. בדרך, אבי פתח עמי בשיחה, והחל לדבר איתי בנשיבותה של מידת החסד, ואמר לי: 'כאשר האדם עומד לבנות בית בישראל, עליו לדעת שאת החסד הגדול והאמיתי עושים בתוך הבית פנימה. למד נא ממני, בני יקירי, כיצד יש להתנהג עם הילדים, וגם כשתהיה אתה בעזרת השם אב לילדים, השתדל להראות להם את אהבתך, ועשה עמם חסד, לא פחות מהחסד שאתה עושה עם חבריך'. 'שכן' - הסביר לי - 'בני הבית תלויים באבא, וזקוקים כל-כך לחסדים שלו בתוך הבית, שהרי אם הוא לא יסיע להם מי יסיע להם?!

והוסיף ואמר: 'דע לך, כי החסד בתוך הבית הוא קשה, מפני שבדרך כלל בני הבית לא מעריכים את החסד והמאמץ שאתה עושה עמם. וזאת, מפני שהם רואים זאת כמוכרן מאליו, שהנדך צריך לעזור להם, בשונה מהאנשים בחוץ, המעריכים ומשבחים אותך על כל צעד ומאמץ - לכו, דוקא משום שאינם יודעים להעריך את החסד - זהו חסד של אמת, שערכו גדול יותר, סגים.

וכך, עם שיחה שכזו בילינו את הדרך והגענו לביתנו בבני ברק. עלינו במדרגות, פתחנו את הדלת, ונדהמנו לגלות את הבת-אומן...כשנכנסנו לדירתנו הרחנו ריח חריף וחזק מאד של גז. התברר, שאמי שכחה לסגור את האש תחת הסיר אשר בו בושלו כמה ביצים...המים התאדו, הביצים והסיר נשרפו לחלוטין, האש כבתה והגז דלף והתפשט בדירה.

היה זה נס של ממש! לא קשה לתאר מה היה קורה אילו לא היינו חוזרים לביתנו להביא את המגבעת...ה' ישמור ויציל, איזה אסון היה מתרחש! מיד התפעלנו כל-כך לראות כמה שכרם של גומלי חסדים. **שבת שלום לכל בית ישראל!** **נא לשמור על קדושת הגיליון!**

"מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי"

פרשת השבוע: בהעלתך אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כניסת השבת: 19:13**

ערש"ק יח' סיון תשע"ח (1.6.18) bnei-zion.com ר"ת 21:09 **יציאת השבת: 20:26**

הפטרה: "רני ושמחי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"דבר אל אהרן... בהעלתך את הנרות... יאירו שבעת הנרות, ויעש כן אהרן" (ע"פ "אורה של תורה" להרה"ק פינקס פרידמן)

על הכתוב: "דבר אל אהרן... בהעלתך את הנרות... יאירו שבעת הנרות, ויעש כן אהרן", פרש רש"י: "ויעש כן אהרן, להגיד שבחו של אהרן, שלא שנה".

ותמהו חז"ל על רש"י, האומר "להגיד שבחו של אהרן שלא שנה": וכי יעלה על הדעת, שאהרן הקדוש ישנה חס וחלילה מהציווי של הבורא יתברך, בהדליקו את הנרות?

ויש לנו עוד לשאול: הנה, שואל רש"י: למה נסמכה פרשתנו, פרשת המנוחה, לפרשת נדבות הנשיאים, שבסוף הפרשה הקודמת? ומשיב על-כך רש"י: "לפי, כשראה אהרן חנופת הנשיאים, חלשה דעתו (=הצטער מאד) שלא היה עמהם בחנופה – לא הוא ולא שבטו. אמר לו הקב"ה: תייד (=לשון שבועה), שלך (=עבודתך) גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב (=מנקה ומתקין) את הנרות (של המנוחה).

אם כך, צריכים אנו גם להבין, במה גדולה עבודת המנוחה מחנופת הנשיאים, כפי שאומר ה' יתברך לאהרן "שלך גדולה משלהם"?

והנה, מקור מאמר זה של רש"י הוא מדברי חז"ל במדרש רבה (טו', ו'): "...כל הנשיאים הקריבו (לחנופת המזבח), חוץ מנשיאו של לוי. ומי היה נשיאו של לוי? זה אהרן... והיה אומר (אהרן): אוי לי! שמא בשבילי אין הקב"ה מקבל שבטו של לוי. אמר לו הקב"ה למשה: לך אמר לו לאהרן: אל תתירא! לגדולה מזו אתה מתוקן. לכך נאמר: 'דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלתך את הנרות. הקרבנות – כל זמן שבית המקדש קיים הם נוהגים. אבל הנרות – לעולם אל מול פני המנוחה יאירו, וכל הברכות שנתתי לך לברך את בני אינן בטלין לעולם". וכבר תמה הרמב"ן על מדרש זה. שכן, כיצד אומר המדרש "הקרבנות – כל זמן שבית המקדש קיים הם נוהגים. אבל הנרות – לעולם אל מול פני המנוחה יאירו"? והלא ידוע, אומר הרמב"ן, כי "כשאין בית המקדש קיים, הקרבנות בטלין מפני חורבנו, ואף הנרות בטלין".

אלא, מתרץ הרמב"ן את פונת המדרש, פי באומרו "אבל הנרות – לעולם אל מול פני המנוחה יאירו" – הכונה היא על גרות חנופה, שעתידי הקב"ה לעשות נס לחשמונאים הכהנים בני אהרן. והם, גרות החנופה, קיימים לעולם, פי אפילו בזמן החורבן והגלות אנו מקיימים מצות הדלקת גרות חנופה.

אולם, כדרכה של תורה, הנדרשת בשבעים פנים, יתכן לבאר את עמק דברי חז"ל "אבל הנרות – לעולם אל מול פני המנוחה יאירו", על-פי מה שאמרו חז"ל (ב"ב, כה'): "הרוצה שיחכים (בתורה) – ידרים, וסימנה: מנוחה בדרום" (המנוחה היתה בצד הדרומי של בית המקדש).

מבואר מכאן, שתכלית עבודת הדלקת המנוחה, שהיתה בצד דרום, היא להמשיך/להוריד את אור התורה לישראל. לכן, הרוצה להחכים בתורה הקדושה, "ידרים" – דהינו, יכון את לבו לצד דרום אל המנוחה, כדי למשוך את אור התורה.

חיווק לענין זה אנו לומדים מדברי רש"י, שפרש: "הרוצה שיחכים (בתורה) ידרים – ידרים בתפילתו, יחזיר (=יכון) פניו לדרום (ויתפיל)".

ולכן, נמצא מכאן, שכאשר האדם מכוון פניו לצד דרום, ומתפילל כנגד המנוחה, העומדת בדרום, אפילו לאחר חורבן בית המקדש, נמשכת לו מקדושת המנוחה חוכמת התורה הקדושה.

נמצאנו למדים מכל זה, שתכלית הדלקת המנוחה על-ידי אהרן הכהן הגדול היתה להמשיך על-ידי עבודתו את חוכמת התורה גם לאחר החורבן, וכפי שאמרת הגמרא: "הרוצה שיחכים (בתורה) – ידרים, וסימנה: מנוחה בדרום" – שדי לו לאדם לכוון את פניו לכיוון המנוחה, לפיון דרום, כדי למשוך לעצמו את אור התורה.

על-פי האמור, יאיר לנו להבין את הכתוב (מלאכי ג', כב'): "זכרו תורת משה עבדי אשר צויתי אותו בחרב על כל

ישראל חקים ומשפטים". ופרשו חז"ל בגמרא (שבת פט'): "אמר לו הקב"ה למשה: הואיל ומעטת עצמך – תקרא (התורה) על שמו, שנאמר: זכרו תורת משה עבדי".

ויש לומר שחסד גדול עשה הקב"ה, שהתורה נקראת על שמו של משה רבנו. שכן, אמרו חז"ל, שתכלית עסק התורה הוא ללמוד תורה לשמה. אולם, מאחר ולא כל אחד זוכה להגיע למדרגה כזאת, לעסוק בתורה לשמה (ללמוד תורה לשם שמים, בלי שום פניה, בלתי לה' לבדו). לכן, העצה היעוצה כדי להגיע לבחינה זו של לימוד תורה לשמה, היא שיכון האדם לעסוק בתורה על דעת הצדיקים אשר עוסקים בתורה, ובודאי מכונים בתורה לשמה.

לענין זה יש מקור בדברי חז"ל, כפי שכתוב בגמרא (גיטין כב'): "הכל פשרין לכתוב את הגט – אפילו חרש, שוטה וקטן". ומקשה הגמרא על-כך: "והלא לאו בני דעה נינהו" (=והלא אין בהם דעת), ובודאי שלא ידעו לכתוב לשמה (=לשם המצוה)? אלא, "אמר רב הונא: והוא שהיה גדול עומד על גביו" – כלומר שגדול ובר-דעת עומד עליו – על החרש השוטה או הקטן – ומלמדם לכתוב לשמה.

ולכן, בדיוק כך, כאשר אדם עוסק בתורה על דעת משה רבנו, שהתורה נקראת על שמו, אפילו אם הוא עצמו עדין אינו במדרגה כזאת של "לעסוק בתורה לשמה", מכל מקום, על-ידי שעוסק בתורה על דעת משה רבנו, הרי זה כאילו משה רבנו עומד על גביו, להשלים לו את הכוונה לשמה.

וזהו שאומר לנו הקב"ה: "זכרו תורת משה עבדי אשר צויתי אותו בחרב על כל ישראל חקים ומשפטים". דהינו, תמיד כאשר אתם עוסקים בתורה הקדושה וזכרו את תורת משה, שנקראת על שמו, ותכוננו לעסוק בתורה על דעתו ועל כוונתו. שכן, אז יחשב לכם כאילו אתם עוסקים בתורה לשמה, כפי שרומז הכתוב "תורה לשמה". "לשמה" אותיות "למשה" – שצריך האדם העוסק בתורה להתכוון על דעת משה רבנו עליו השלום.

אדני שפתי' – ראשי תיבות – 'אש' ('אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה')

ידוע, שגובהו של גוף המנורה היה י"ח טפחים, והוא כקומת גוף האדם, ורומז הוא לאדם המתפלל לקונו, כמו שדרשו חז"ל (תנחומא וירא, א) : "בכל יום מתפלל אדם שמונה עשרה (=הינו י"ח ברכות שבתפילת העמידה). ולמה שמונה עשרה? כנגד י"ח ציוויים שבמשכן, וכנגד י"ח חוליות שבשדרת האדם. שכן, בשעה שאדם מתפלל וכורע בתפילת העמידה, צריך שיכרע עד שיתפקקו כל חוליות שבשדרה, שנאמר (תהלים לה'): "כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך".

ומובא בזהר הקדוש (תרומה קל"ג), שבתפילת י"ח (=העמידה) – יכון בסוד המנורה. ומובא בסידורים מסוימים, שיש לכון בתחילת התפילה, כשאומרים **אדני שפתי' – ראשי תיבות 'אש' (=301)**, העולה למנין **מנורה' (=301)**. לפיכך, יש לדעת, כי כל מטרת תפילת שמונה עשרה שהאדם מתפלל, היא בשביל לתקן את השכינה, דהינו, להשתתף בצער השכינה שבגלות המר הזאת, ועל-ידי כך תוחזר השכינה לשרות בישראל. ואז נזכה לבחינת הנה המערבי, שהיה דולק כל הזמן, והוא היה הסימן להשראת השכינה (מגילה כא) – כי רק על-ידי התפילה תוחזר השכינה למשכן שילה, שיבנה במהרה בימינו. (ע"פ "ליקוטי אור")

"והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה"

הצדיק רבי שניאור זלמן מלאדי, מוסד חסידות חב"ד, נודמן פעם אצל אחד מגדולי הרבנים ברוסיה, שלא נתפס לתנועת החסידות, ואף הצטרף למחרימי תנועה זו.

התבונן רבי שניאור זלמן בארון הקדש הגדוש של מארחו, ולפתע ראה ספר קטן, המונח על הרצפה שמתחת לארון. מיד גחן לעבר הספר המאובק, ונחרד לראות שהוא ה"נעם אלימלך" – ספרו של הצדיק רבי אלימלך מליז'נסק, מבחירי תלמידיו של המגיד ממזריץ'. נשק רבי שניאור זלמן בחרדת קדש לספר שהרים מן הרצפה, והחזיקו בשתי ידיו סמוך ללבו, כמבקש לפייסו על אי-הכבוד שנהגו בו. שאל הרב את רבי שניאור, מי הוא מחברו של ספר זה, שאתה כל-כך מתרפק עליו?

מחברו של הספר – השיב רבי שניאור זלמן – הוא יהודי כזה, שאילו שמת אותו מתחת לארון, הוא היה שותק, ומקבל עליו את הדין באהבה ובהכנעה...

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

"מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי"

פרשת השבוע: בהעלתך אל שדי יתן לכם רחמים ראשי תיבות "ישראל" כניסת השבת: 19:13

ערש"ק יח' סיון תשע"ח (1.6.18) bnei-zion.com ר"ת 21:09 יציאת השבת: 20:26

הפטרה: "רני ושמחי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"ויהי בנסע הארץ ויאמר משה קומה ה' ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך"

בפרשתנו, פרשת "בהעלתך", אנו מוצאים את הפרשה הכי קטנה מכל פרשיות התורה – הלא היא פרשת "ויהי בנסע הארץ". המיוחד בפרשה זו הוא, שהיא כלולה משני פסוקים בלבד, ויש בה פ"ה (=85) אותיות ("ויהי בנסע הארץ ויאמר משה קומה ה' ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך. ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל"). וצריכים אנו לדעת, שלפרשה זו יש משמעות גדולה לגבי מה שגזרו חכמים, שהנגיע בספר התורה בידינו, בלי מטפחת – ידיו נטמאות. וזאת, כפי ששינונו במשנה (ידים ג', ה'): "ספר שנמחק ונשתיר בו שמונים וחמש אותיות כפרשת ויהי בנסע הארץ, מטמא את הידים. מגילה שכתוב בה שמונים וחמש אותיות כפרשת ויהי בנסע הארץ, מטמא את הידים". ויש לנו עוד נפקא מינה (=לימוד) מזה, כפי שמבואר בגמרא (שבת קטו'): "ספר תורה שבלה, אם יש בו ללקט שמונים וחמש אותיות, כגון פרשת ויהי בנסע הארץ מצילין (אותו), ואם לאו – אין מצילין (אותו)".

מכל זה לומדים אנו, שפרשת "ויהי בנסע הארץ", שיש בה פ"ה (=85) אותיות, נחשבת לספר בפני עצמו. (ולכן, כל ספר שנשארו בו פ"ה (=85) אותיות מהתורה, נחשב לספר, ומותר להציל אותו מן הדליקה בשבת).

וכפי שמובא בגמרא (שם) "תנו רבנן, ויהי בנסע הארץ ויאמר משה". פרשה זו עשה לה הקדוש ברוך הוא סימניות מלמעלה ומלמטה (אות נו"ן | הפוכה בראש הפרשה, ואות נו"ן | הפוכה בסופה)... מפני שספר חשוב הוא בפני עצמו". ומוסיפה שם הגמרא, שענין זה שפרשת "ויהי בנסע הארץ" חשובה כספר בפני עצמו, מתאים עם מה שדרש רבי יונתן על הפתוב במשלי: "חצבה עמודיה שבעה" (משלי ט' א') – אלו שבעה ספרי תורה".

כלומר, אומר ר' יונתן: בעצם יש בידינו שבעה ספרי תורה, ולא חמשה, כפי שפלט סוברים. שכן, היות ופרשת "ויהי בנסע הארץ" הוא ספר בפני עצמו, נמצא שהתורה בכתב כלולה משבעה ספרים: 1. ספר "בראשית" 2. ספר "שמות" 3. ספר "ויקרא" 4. ספר "במדבר" עד "ויהי בנסע הארץ". 5. פרשת "ויהי בנסע הארץ" 6. ספר "במדבר" אחרי "ויהי בנסע הארץ", עד סוף הספר. 7. ספר "דברים". הרי לנו שבעה ספרים כפי שדרש רבי יונתן: "חצבה עמודיה שבעה, אלו שבעה ספרי תורה".

בענין זה ראוי להביא את דברי "בעל הטורים", שכתב בענין זה: "בפסוק (הראשון של) ויהי בנסע הארץ ויאמר משה קומה ה' ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך" (יש) י"ב (=12) תיבות, כמו שיש בפסוק "ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל", שהוא סוף התורה. ובפסוק (השני) "ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל", יש ז' תיבות, כמו שיש בפסוק 'בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ', שהוא תחילת התורה, לומר (לנו) שהוא (=פרשת ויהי בנסע הארץ) חשוב ספר תורה בפני עצמו... (ועל-כן) כל פרשה שיש בה כדי ללקט פ"ה (=85) אותיות, כמו ויהי בנסע, מצילין אותה מפני הדליקה. לכך (=לכן נאמר) סמוך לו (לפרשת ויהי בנסע הארץ) ותבער במ אש ה' – לומר לה, שמצילין הפרשה שיש בה פ"ה (=85) אותיות מן האש. על-כן מילה, שעולה (בגמטריה) פ"ה, מצלת מדינה (=מאש) של גיהנם".

והנה, ענין זה, שפרשת "ויהי בנסע הארץ" נחשבת לספר בפני עצמו היא לכאורה ענין תמוה מאד. שכן, איך יתכן שבכל אחד משבעה הספרים שמנינו ישנם כל-כך הרבה אותיות, ואילו בספר "ויהי בנסע הארץ" אין לנו אלא רק שני פסוקים ופ"ה (=85) אותיות בלבד? הלא דבר הוא!

ביאור נפלא על-כך מצינו ב"נחל קדומים" ("בהעלותך") להגה"ק החיד"א זצ"ל, (בשם הספר "כף נקי" מהחכם השלם החסיד, מלומד בנסים, מר קשישא מ' כליפה מלכה). ומאחר וביאור זה פותח לנו שערים להבין כמה ענינים סתומים, מצוה גדולה לפרסם ענין זה ברבים.

ידוע ומפורסם מה שמבואר בזוהר הקדוש (שיר השירים עד, ד), שבתורה הקדושה יש ששים רבוא (=שש מאות אלף)

אותיות, שהן מכונות כנגד ששים רבוא שורשי נשמות ישראל – כל נשמה מכונת כנגד אות אחת שבתורה. וכתב ה"מגלה עמוקות" (ואתחנן אופן קפו), שענין זה נרמז בשם **ישראל**, שהוא ראשי תיבות: **יש ששים רבוא אותיות לתורה** – כדי לרמוז שכל אחד מישראל הוא כנגד אות אחת מהתורה הקדושה.

ויש להוסיף את דברי ה"מאור עינים", האומר (פרשת חוקת): "ידוע כי ששים רבוא (=שש מאות אלף) אותיות לתורה, וכנגדן יש ששים רבוא שורשי נשמות... וכל אחד מישראל יש לו אות בתורה... והאות משפיעה על האדם שפע וחיות... וצריך לידע (=לדעת) כי האות שורה בפה האדם... (והנה ידוע) (ש)ספר תורה, שחסרה ממנו אות אחת (הוא) פסול, ואינו נחשב לתורה, ומטעם זה, כי כל אות חשובה, בהצטרף כלם יחד... (ו)לכך אמרו חז"ל (סנהדרין לו): כל המאבד נפש אחת מישראל, כאילו מאבד עולם מלא, וההיפך – כל המקיים נפש אחת מישראל, כאילו קיים עולם מלא... ולכן אומרים קודם כל תפילה: "הריני מקבל עלי מצות "עשה" של ו'אהבת לרעך כמוך". כי הכל הוא אחדות גמורה, כמו התורה – שנקראת תורה (רק) בהצטרף (באחדות) כל האותיות כלן..."

ויש להוסיף את מה שכתב ה"ערוגות הבשם": "בשעת מתן תורה נפתחו השמים, וראו (כל ישראל את) התורה כתובה באש שחורה, על גבי אש לבנה, וכל אחד הכיר את שרש נשמתו ושרש נשמת חברו, באיזו אות הוא מרומז ומכון... (וכל ישראל) התיצבו למטה יחדיו, (כדי) שיהיו מכונים ממש כפי שנצטרפו אותיות (התורה) למעלה."

ומוסיף ואומר ה"ערוגות הבשם": "מי שהכיר ששרש נשמתו הוא באות ב' של "בראשית", והכיר נמי (=גם) שחברו הוא האות ר' של "בראשית"... קרב עצמו ועמד אצל חברו, ששורשו הוא אות בתורה הסמוכה לו. באופן (פזה) עמדו ישראל למטה כפי האותיות שבתורה למעלה". וזהו שכתוב (שמות כ' טו): "וכל העם ראים את הקולת" – כל העם ראו את אותיות התורה הכתובה באש. "וירא העם וינעו..." – נעו ועמדו איש ליד חברו, כדי להתחבר למטה, כפי אותיות התורה למעלה.

אולם, כבר תמחו כל המפרשים על ענין זה. שכן, לפי החשבון, אין לנו בתורה שבכתב, כי אם רק חצי מששים רבוא (=600,000) אותיות (לפי חשבון מדויק יש בתורה שבכתב רק 304,805 אותיות). אם כן, חסרות לנו עוד כשלוש מאות אלף אותיות להשלמת ששים רבוא נשמות ישראל, ואיך אומרים חז"ל שבתורה הקדושה יש ששים רבוא (=600,000) אותיות?

הגה"ק החיד"א זצ"ל ב"מדבר קדמות" (מערכת י', ו) מביא על-כך תירוץ נפלא, בשם ליקוטי גורי האריז"ל, על-פי מאמר חז"ל (חגיגה יב'): "אמר רבי אלעזר: **אור** שברא הקדוש ברוך הוא ביום ראשון – אדם צופה (ומביט) בו מסוף העולם ועד סופו (=יכול האדם לראות בו כל מה שמתרחש בכל מקום בעולם). וכיון שנסתכל הקדוש ברוך הוא (באנשי) בדור המבול, ודור הפלגה, וראה שמעשיהם מקולקלים, עמד וגנזו מהם, שנאמר (איוב לח'): 'וימנע מרשעים אורם'. ולמי גנזו? לצדיקים לעתיד לבוא, שנאמר (בראשית א'): 'וירא אלהים את האור כי טוב, ואין טוב אלא צדיק, שנאמר (ישעיה ג'): 'אמרו צדיק כי טוב'."

לפי זה, מגלים לנו גורי האריז"ל, כי באמת, בשרש התורה שבכתב, שבה נברא העולם, היו ששים רבוא (=600,000) אותיות, שהן כאמור כנגד ששים רבוא נשמות ישראל. אולם, כאשר נגנז האור הראשון, נגנזו עמו גם פחצי מאותיות התורה, ונשארו לנו רק 304,805 אותיות. ויש לומר, שלעתיד לבוא, כאשר יחזיר הקב"ה את האור הגנוז של ששת ימי בראשית, יתגלו לנו כל ששים רבוא אותיות התורה במלואן.

מפאן יאיר לנו להבין, מה שהתנבא הנביא ישעיה (ישעיה נא, ד'): "הקשיבו אלי עמי ולאומי אלי האזינו, כי תורה מאתי תצא". ודרשו חז"ל על-כך במדרש (ויקרא רבה יג, ג'): "אמר הקב"ה: תורה חדשה מאתי תצא, חידוש תורה מאתי תצא."

וכבר התקשה בכך ה"חתם סופר": איך אומר הקב"ה "תורה חדשה מאתי תצא"? הרי כבר זה סותר לכאורה את אחד מ-יג' העיקרים (ט): "אני מאמין באמונה שלמה, שזאת התורה לא תהא מחלפת, ולא תהא תורה אחרת מאת הבורא יתברך שמו".

אך לפי דברי גורי האריז"ל יש לומר, שהכונה כאן היא על השלמת הששים רבוא אותיות שיתגלו לעתיד לבוא בהתגלות האור הגנוז. ועל-כך אומר הקב"ה: "תורה חדשה מאתי תצא". ולכן, אין זה סותר כלל את יסוד האמונה, ש"לא תהא תורה אחרת מאת הבורא יתברך שמו" – שהרי, אותיות אלו כבר היו בתורה שבכתב לפני שנברא העולם. אלא, שלאחר שנגנז האור בששת ימי בראשית, נגנזו גם חלק גדול מששים רבוא אותיות

הָאָרוֹן (הִיָּה) גָּדוֹל כְּכֹל הַתּוֹרָה (שֵׁישׁ בִּידִינוּ). וְלֹא זָכָה (מִשֶּׁה) מִמֶּנּוּ, כִּי אִם פִּי הָאוֹתִיּוֹת.

וְעַתָּה, יוֹמַתֵךְ לְהַבִּיין עַל-פִּי זֶה אֵת דְּבַרֵי חוֹ"ל וְחִידוֹתֶם בְּגִמְרָא (שַׁבַּת קטו'): "סֵפֶר תּוֹרָה שְׁבִלָה, אִם יֵשׁ בּוֹ לְלַקֵּט שְׂמוֹנִים וְחֲמִשׁ אוֹתִיּוֹת, כְּגוֹן פֶּרֶשֶׁת **וַיְהִי בְּנֹסַע הָאָרוֹן** מִצִּילִין (אוֹתוֹ), וְאִם לֹא – אֵין מִצִּילִין (אוֹתוֹ)". שֶׁהִנֵּה, כָּאֵן רִמְזוּ לָנוּ חוֹ"ל כִּי פֶרֶשֶׁת **וַיְהִי בְּנֹסַע הָאָרוֹן** הִיָּתָה סֵפֶר גָּדוֹל כְּכֹל הַתּוֹרָה כְּלָה. אֲלֹא שְׁלֹאֲחֵר **חֲטָא הָעֶגְל** "בִּלְהָ" סֵפֶר זֶה מִחֲמַת שְׂנַגְנוֹ הָאוֹתִיּוֹת. וּמְכִיּוֹן שְׁעֵדִין נִשְׁאָרוּ בּוֹ פַה' אוֹתִיּוֹת, מִצִּילִין אוֹתוֹ, כְּדִי שְׁלֹא יַעֲלֶם סֵפֶר זֶה לְגִמְרֵי חוֹ"ל. יְסוּד נִפְלֵא זֶה שֶׁל הַ"כֶּף נִקְי" פּוֹתַח לָנוּ שַׁעַר לְהַבִּיין, כִּי פֶרֶשֶׁה קֶטְנָה זֶה שֶׁל **"וַיְהִי בְּנֹסַע הָאָרוֹן"**, שֵׁישׁ בַּהּ רַק פִּי הָאוֹתִיּוֹת, הִיא בְּעֵצִים שִׁירִים מִסֵּפֶר גָּדוֹל, שֶׁהִיָּה כְּנֶגֶד שַׁעַר הַ-נ', מִ-נ' שְׁעָרֵי הַבֵּינָה. לְפִי זֶה יִתְכַּן לֹמֵר, שֶׁפֶרֶשֶׁה זֶה, שֶׁל **"וַיְהִי בְּנֹסַע הָאָרוֹן"**, הִיא בְּבַחֲיַנַת הָאָרֶה מִשַּׁעַר הַ-נ', שֶׁהַשְּׂאִיר לָנוּ הַקַּב"ה בְּרַחֲמָיו וּבְחֻסְדּוֹ – אֵף שֶׁסֵּלַק אֶת שַׁעַר הַ-נ' מִחֲמַת **חֲטָא הָעֶגְל**. אוּלָּם, לְעַתִּיד לְבוֹא, בְּגִאוּלָּה הַקְּרוּבָה יִחְזִיר לָנוּ הַקַּב"ה אֶת שַׁעַר הַ-נ', שַׁעַר-כֶּף רִמְזוֹ חוֹ"ל: "תּוֹרָה חֲדָשָׁה מֵאֵתִי תֵצֵא". וְלָכֵן, כְּבָר עֲכָשִׂיו, עוֹד לְפָנֵי הַגְּאוּלָּה, הַאִיר לָנוּ הַקַּב"ה, בְּחֻסְדּוֹ הַרְבִּים, קֶצֶת מִשַּׁעַר הַ-נ' שֶׁל הַחֻכְמָה, עַל-יַדֵי פֶרֶשֶׁה זֹאת.

וְעַתָּה, בֹּא וּרְאֵה, שְׁעָנִין זֶה מִתְקַשֵּׁר הַיֵּטֵב עִם תְּכַן הַפֶּרֶשֶׁה הַמְדַבֶּרֶת – **"וַיְהִי בְּנֹסַע הָאָרוֹן"**. שְׁכֵן, אוֹמְרִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁלוּחֹת הַבְּרִית הָרִאשׁוֹנִים כָּלְלוּ בְּתוֹכָם אֶת כָּל סוּדוֹת הַתּוֹרָה מִשַּׁעַר הַ-נ'. (וּבִאֲמַת, עַנְיָן זֶה מֵתָאִים הַיֵּטֵב עִם מָה שֶׁלְּמַדְנוּ מִדְּבַרֵי הָאֵרִיז"ל, שֶׁלְּפָנֵי **חֲטָא הָעֶגְל** זָכָה מִשֶּׁה לְשַׁעַר הַ-נ' (=50) – אֲלֹא שַׁעַר-יַדֵי חֲטָא הָעֶגְל נִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ שַׁעַר הַ-נ', בְּבַחֲיַנַת "לֶךְ רַד").

לְפִי הָאֵמוֹר מְבוֹאֵר הַיֵּטֵב, מִדּוּעַ שְׁבַר מִשֶּׁה רַבְּנוּ אֶת הַלוּחֹת הָרִאשׁוֹנִים, כְּאֲשֶׁר יָרַד מִן הַהָר לְאַחַר **חֲטָא הָעֶגְל** (וְהוֹדָה לּוֹ הַקַּב"ה עַל-כֶּף וְאָמַר לוֹ (שַׁבַּת פז): "יִשְׂרָאֵל כּוֹחֵךְ שְׁשַׁבְרָת"). שְׁכֵן, הִיָּוֶה וְהַלוּחֹת הָרִאשׁוֹנִים הָיוּ מִשַּׁעַר הַ-נ' (=50), אִם כֵּן, לְאַחַר שֶׁחֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל **בְּעֶגְל**, וְנִסְתַּלַּק מִמִּשֶּׁה שַׁעַר הַ-נ' – הִנֵּה, מִן הָרִאשׁוֹנִים הָיָה שְׂאֲכֵן יִשְׁבוּר אֶת הַלוּחֹת הַלְלוּ, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד שַׁעַר הַ-נ' (=50), כְּדִי שִׁיקְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל (לְאַחַר שִׁיעֲשׂוּ תְּשׁוּבָה) אֶת הַלוּחֹת הַשְּׁנִיִּים, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד שַׁעַר הַ-מ' ט' (=49) מִשַּׁעַרֵי הַבֵּינָה.

וְהִנֵּה אָמְרוּ חוֹ"ל (בְּרַכּוֹת ח'): "לוּחֹת וְשִׁבְרֵי לוּחֹת מוֹנַחִים בְּאָרוֹן". וַיֵּשׁ לֹמֵר, שֶׁהַבֵּיאוֹר בְּכֶף, כִּי הֵן אֲמַת שְׁלֹאֲחֵר **חֲטָא הָעֶגְל** נִגְנְזוּ שַׁעַר הַ-נ', וְלָכֵן נִשְׁתַּבְּרוּ הַלוּחֹת הָרִאשׁוֹנִים. אוּלָּם, בְּכֹל זֹאת, עֵדִין הַשְּׂאִיר לָנוּ הַקַּב"ה הָאָרֶה מִשַּׁעַר הַ-נ', כְּמוֹ שֶׁהִבִּיא הַ"שִּׁפְתַת אֲמַת" (שְׁבוּעוֹת), בְּשֵׁם חִידוּשֵׁי הָרִי"ם: בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת, זְמַן מִתְּנַן תּוֹרַתְנוּ, שֶׁהוּא הַיּוֹם הַ-נ' לְסִפְרִית הָעֵמֶר, אָנוּ מְקַבְּלִים הָאָרֶה מִשַּׁעַר הַ-נ'. אִם כֵּן, מִטַּעַם זֶה הַשְּׂאִיר לָנוּ הַקַּב"ה אֶת שִׁבְרֵי הַלוּחֹת הַמוֹנַחִים בְּאָרוֹן הַבְּרִית בְּיַחַד עִם הַלוּחֹת הַשְּׁנִיּוֹת, כְּדִי לְהַשְׂאִיר לָנוּ הָאָרֶה מִשַּׁעַר הַ-נ'. נִמְצָא לְפִי זֶה, שֶׁהָאָרוֹן, שֶׁהִיָּה בְּקוּדְשֵׁי הַקּוּדְשִׁים, כָּלֵל בְּתוֹכוֹ אֶת שַׁעַר הַ-נ', שֶׁהוּא בְּבַחֲיַנַת שִׁבְרֵי לוּחֹת הָרִאשׁוֹנִים שֶׁהָיוּ בְּאָרוֹן. יֵשׁ לֹמֵר, שֶׁמִּטַּעַם זֶה נִקְרָא הוּא "אָרוֹן". שְׁכֵן, אָרוֹן הוּא אוֹתִיּוֹת אוֹר נ' – לְרִמְזוֹ שֶׁכָּלֵל בְּתוֹכוֹ אֶת הָאוֹר הַגָּדוֹל שֶׁל שַׁעַר הַ-נ' שֶׁל הַלוּחֹת הָרִאשׁוֹנוֹת שֶׁנִּשְׁתַּבְּרוּ.

וְהִנֵּה, מִשֶּׁה רַבְּנוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, הִצְטַעַר מְאֹד עַל שֶׁנִּסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ שַׁעַר הַ-נ', לְאַחַר שֶׁחֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל **בְּעֶגְל**. עַל-כֵּן הַשְּׁתוֹקֵק מְאֹד לְגִאוּלָּה הָעַתִּידָה, שָׂאוֹ, כְּאֵמוֹר, יִחְזִיר לָנוּ הַקַּב"ה אֶת שַׁעַר הַ-נ' בְּמִלּוּאוֹ, וְלָכֵן "וַיֹּאמֶר מִשֶּׁה" – הַתְּפִלָּל מִשֶּׁה, שִׁ"קוּמָה ה' וַיַּפְצוּ אֵיבֵיךְ וַיִּנְסוּ מִשְׁנֵאִיךְ מִפְּנֵיךְ". שֶׁהָרִי, לְאַחַר שֶׁהַקַּב"ה יִכְרִית אֶת כָּל אוֹיְבֵינוּ וּמִשְׁנֵאִינוּ, תְּבוֹא הַגְּאוּלָּה, וְנִזְכֶּה לְגִילּוֹי שַׁעַר הַ-נ' בְּשְׁלִימוֹת (כְּפִי שְׂגֵם מִתְּנַבֵּא גַם הַנְּבִיא יִשְׁעִיָה עַל הַגְּאוּלָּה הָעַתִּידָה (יִשְׁעִיָה א' כד): "הוֹי אֲנַחֵם מִצְרֵי וְאֲנַקְמָה מֵאוֹיְבֵי... וְאֲשִׁיבָה שְׁפִטֵיךְ כְּבָרֵאשָׁנָה וַיַּעֲצִיךְ כְּבַתְחִלָּה, אַחֲרַי כֵּן יִקְרָא לְךָ עִיר הַצְּדָק קִרְיָה נְאֻמָּה"). וּמִסִּים מִשֶּׁה וְאוֹמֵר: "וּבְנַחַה יֹאמֶר שׁוּבָה ה' רַבְבוֹת אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל", "וּבְנַחַה" – כְּאֲשֶׁר יִגִּיעוּ יִשְׂרָאֵל "אֵל הַמְּנוּחָה וְאֵל הַנַּחֲלָה", יֵשִׁיב ה' גַּם אֶת "רַבְבוֹת אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל" – אֶת אוֹתָם רַבְבוֹת אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד הָאוֹתִיּוֹת שֶׁנִּגְנְזוּ יַחַד עִם שַׁעַר הַ-נ'. בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ.

לְסוּיָם, נִרְאֶה לָנוּ לְלַמּוֹד מִכֶּף כּוֹנֵה נִשְׁבָּה, בְּעַת פְּתִיחַת אָרוֹן הַקֶּדֶשׁ, כְּאֲשֶׁר מוֹצִיאִים אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה, וְאוֹמְרִים (הָאֲשַׁכְּנִזִּים) אֶת הַפְּסוּק: "וַיְהִי בְּנֹסַע הָאָרוֹן וַיֹּאמֶר מִשֶּׁה קוּמָה ה' וַיַּפְצוּ אֵיבֵיךְ וַיִּנְסוּ מִשְׁנֵאִיךְ מִפְּנֵיךְ": צְרִיךְ לְהַתְּפִלָּל לְבוֹרָא עוֹלָם, (וְלַעֲזוּר עַל-יַדֵי כֶּף אֶת תְּפִילָּתוֹ שֶׁל מִשֶּׁה רַבְּנוּ), שֶׁהוּא יִתְפַּרֵּךְ יִשְׁלַח לָנוּ אֶת מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, שָׂאוֹ יִתְגַּלֶּה לְכֻלָּם שַׁעַר הַחֲמִישִׁים שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כְּפִי שְׂרָמוֹז בְּשִׁמוֹ שֶׁל הַמְּשִׁיחַ: "מְשִׁיחַ" – רִאשִׁי תִיבוֹת: מְשִׁיחַ יְגַלֶּה שַׁעַר חֲמִישִׁים, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אֲמֵן. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַר"ק פִּינְהַס פְּרִידְמָן)

"מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי"

פרשת השבוע: בהעלתך אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כניסת השבת: 19:13**

ערש"ק יח' סיון תשע"ח (1.6.18) bnei-zion.com ר"ת 21:09 **יציאת השבת: 20:26**

הפטרה: "רני ושמחי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"ויאמר משה לחבב בן רעואל המדיני חתן משה נסעים אנחנו אל המקום אשר אמר ה' אתו אתן לכם לכה אתנו והטבנו לך כי ה' דבר טוב על ישראל" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב בפרשתנו: "ויאמר משה לחבב... לכה אתנו והטבנו לך כי ה' דבר טוב על ישראל", שואל ה"חתם סופר" (דרשות דף יח, טור ג), מדוע השתוקק משה רבנו, והפציר כל-כך ביתרו חותנו, שיצטרף אליהם ויעלה איתם לארץ ישראל? וזאת, כפי שכתוב: "ויאמר משה לחבב... נסעים אנחנו אל המקום (=ארץ ישראל)... לכה אתנו והטבנו לך".

ומשיב ואומר ה"חתם סופר" (על-פי יסוד גדול, שחוזר ונשנה במשנתו הטהורה), שאמנם מצוים אנו על מצות תלמוד תורה (=ללמוד ולעסוק בתורה הקדושה). אולם, התכלית העיקרית היא להשפיע תורה לאחרים, בבחינת "ללמוד וללמד".

ולכן אומר ה"חתם סופר", זאת הסיבה לכך שמשה רבנו הפציר ביתרו שיצטרף אליהם אל ארץ ישראל. שכן, וכפי דבריו הקדושים: "כי עיקר טובתו של אדם... ללמד דעת (=תורה) לאחרים. ולעתיד לבוא, אשר (יתקיים) 'לא ילמדו עוד איש את רעהו... כי כולם ידעו אותי'.

דהיננו, לעתיד לבוא: "לא ילמדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו לאמר דעו את ה', (ומדוע?) כי כלם ידעו אותי (=את ה' יתברך) למקטנם ועד גדולם נאם ה'".

ולכן כלם חייבים ללמוד תורה על מנת ללמדה לאחרים, שזאת תכלית האדם בעולם הזה. ועל גדל לימוד תורה כתוב בתורה: "הספת ושמע ישראל" (דברים כו), ומפרשת הגמרא ענין זה ואומרת (ברכות סג): "הספת" – עשו כתות כתות ועסקו בתורה, לפי שאין התורה נקנית אלא בתורה, כדרכי יוסי בר חנינא. דאמר רבי יוסי בר חנינא: מאי דכתיב (ירמיה ג) 'חרב אל הבדים ונאלו', (ומפרש) – חרב על... תלמידי חכמים שיושבין בד בבד ועוסקין בתורה, ולא עוד, אלא שמטפשיין... ולא עוד, אלא שחוטאין".

ולכאורה, יפלא מאד הדבר: וכי מדוע מגיע עונש כל-כך גדול לתלמיד חכם שעוסק בתורה לבד? וכפי שתמה גם ה"ילקוט שמעוני" בדרך מליצה: וכי לא היה לו עוד את מי לקלל, דוקא את התלמידי חכמים העוסקים בתורה לבד? והלא בתורה הם עוסקים...

ויש בזה רעיון חדש על-פי מה ששינונו בגמרא (ע"ז ד), שבראש השנה אין להתפלל ביחיד תפילות מוסף בשלש השעות הראשונות של היום. שכן, זהו זמן של דין, שמה יעינו בשמים במעשיו וידחו את תפילתו. ומקשה על-כך הגמרא: הלא אמר רב (שם ג): "שתים עשרה שעות הוי היום. שלש שעות ראשונות, יושב הקדוש ברוך הוא ועוסק בתורה. שניות, יושב ודן את כל העולם כלו... שלישית, יושב הקדוש ברוך הוא ודן את כל העולם כלו – מקרני ראמים ועד ביצי כנים".

הנה, מבואר, שבשלוש השעות הראשונות של היום, אין הקב"ה דן את כל העולם, אלא יושב ועוסק בתורה... ומתרצת שם הגמרא ואומרת: הן אמת שהקב"ה יושב ב-ג' השעות הראשונות, ועוסק בתורה הקדושה. אלא, שהתורה היא תורת "אמת", כמו שכתוב (משלי כג, כג): "אמת קנה ואל תמכר". על-כך, בזמן הזה של ג' השעות הראשונות "אין הקדוש ברוך הוא עושה לפנים משורת הדין" (=דהיננו, זהו זמן של דין, ואין הקב"ה מקל בדין בעת המשפט).

הנה, למדנו שהתורה שנקראת "אמת" היא בבחינת דין גמור, עד כדי כך שב-ג' השעות הראשונות בראש השנה, כאשר הקב"ה יושב ועוסק בתורה, אין הקב"ה נוהג עם בריותיו במידת הרחמים, אלא הכל הוא דין גמור. ולכן אומרת הגמרא, שאל לו לאדם להתפלל ביחיד בזמן זה. שכן, עלולים לדחות את תפילתו. מפל זה נמצאנו למדים יסוד גדול וחשוב בענין לימוד התורה: כאשר האדם יושב ועוסק בתורה, שנקראת

"אמת", הוא מעורר עליו את **הדין**. שכן מאחר והתורה היא **"אמת"**, בודקין את מעשיו של האדם לפי מידת **האמת**, שאז בודאי מוצאים שיש דברים שנהג שלא כשורה, שהרי (קהלת ז' כ') **"אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא"**. אם כן, יש לנו לתמונה על-כך הפלא ופלא. שכן, וכי יעלה על הדעת שכאשר איש ישראל עוסק בתורה הקדושה, שנקראת **"אמת"**, הוא מעורר על עצמו את **הדין**? והלא מקרא מלא דבר הכתוב על התורה (משלי ג, טו): **"ארך ימים בימינה (של התורה), בשמאלה עשר וכבוד"**.

וכבר הרגיש בכך **"יערות הדבש"**, הגאון רבי יונתן איבשיץ זצ"ל, ואמר (ח"ב דרוש יד'): נכון שהתורה היא **אמת**, ומעוררת את מידת **הדין** על האדם. אבל כאשר האדם מתנהג **בחסד** עם הסובבים אותו, ועושה עמהם **"לפנים משורת הדין"** (=בסלחנות) – הנה, מידה כנגד מידה, גם בשמים גומלים אותו **חסד**, ומתנהגים עמו **"לפנים משורת הדין"** (=בסלחנות).

לכן, אומר הרה"ק פינחס פרידמן, מטעם זה כל-כך חשוב ללמוד תורה על מנת ללמד לאחרים, כפי ששנינו במשנה (אבות ב, מח'): **"אם למדת תורה הרבה – אל תחזיק טובה לעצמך פי לךך נוצרת"**. כלומר, אם למדת תורה **"אל תחזיק טובה (=תורה זו) לעצמך"**, אלא למד אותה לאחרים, תעניק ותזכה את הרבים, **"כי לךך נוצרת"**. שכן, היות והתורה מצד עצמה היא אמת, שזה **דין גמור**, על-כן מוטלת עלינו החובה ללמדה לאחרים. וכך מפורש גם בספר **"עבודת ישראל"**, והוסיף רמז על-כך (איוב ה', ז'): **"אדם לעמל יולד"**. **"לעמל" ראשי תיבות: ללמוד על מנת ללמד**. ומאחר וכל הענין של הלימוד לאחרים הוא **חסד גמור** – לכן, מידה כנגד מידה, עושים גם עמנו **חסד גמור**, וממתיקים לנו את **הדינים** של התורה.

וזהו שדרשו בגמרא (סוכות מט'): **"מאי דכתיב (=מהי פונת הכתוב) 'פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה?' וכי יש תורה של חסד ויש תורה שאינה של חסד? (אלא עונה הגמרא): תורה ללמדה (=שמלמד לאחרים) זו היא תורה של חסד, ושלא ללמדה (לאחרים) – זו היא תורה שאינה של חסד"**.

דהינן, התורה מצד עצמה היא כאמור **דין גמור**, ורק לאחר שהאדם מלמדה לאחרים היא נעשית **"תורת חסד"**. שכן, כל **הדינים** הכתובים בתורה נמתקים על-ידי **החסד** הזה שהאדם מלמדה לאחרים.

הכח של הוזהר הקדוש

מובא ב'אור הזהר' (במכתב מאחד מתלמידי בעל **"הסלם"** ז"ע): **"אזכרה בימי חרפי אשר זכיתי ושמעתי מפי בעל 'הסלם' זצ"ל בעצמו, וכך ספר לי: כשהרשע הגדול ימח שמו רצה 6 מליון יהודים באירופה, אמרתי לכלם: 'אי אפשר לנצח רשע זה, ומלחמה זו לא תסתים, אלא אם כן יקומו יהודים וילמדו זהר הקדוש'."**

לכן ישב בעל **"הסלם"** ותרגם את הזהר ללשון הקדש, שיהיה מובן ליהודים פשוטים כפי השגתם. ואכן בסיום עבודתו, ביום שגמר את התרגום על ספר הזהר, נחל היטלר ימח שמו תבוסה קשה במלחמה, וכך נצלו מעט היהודים ששרדו, ובנסים גלויים נצלה ארץ ישראל מצפרניו של אותו רשע בזכות הזהר הקדוש. וכפי שידוע שהרשע התאבד בערב ל"ג בעומר תש"ה, והשמועה על מותו התפרסמה לראשונה בידי הגרמנים עצמם בל"ג בעומר של אותה שנה וגם השמועה הגיעה לארץ הקדש בעצומה של ההדלקה במירון ביום ל"ג בעומר. ובאותה עת היה מרן בעל הסלם כותב את פרוש הסלם להגן על ישראל ולקרב גאלתן.

"מקברות התאווה נסעו העם חצרות"

הצדיק רבי מנחם מנדל מקוציק, שהיה מגדולי האדמו"רים בפולין במאה ה-יט', התפרסם ברחבי פולין בחריפות המוחין שלו, ובאמרותיו המבריקות, ואלפי חסידים השכימו לפתחו, ובלעו בצמא את דברי תורתו. בשנות זקנותו, הסתגר רבי מנדל בחדר תלמודו, ומעט לצאת אל חסידיו, שצבאו על דלתות ביתו יומם ולילה, בצפייה לשמוע ממנו דבר תורה וחסידות.

ומעשה בחבורת חסידים, שפנו אל משמשו (=עוזרו) של הרב בבקשה, שהרבי הנערץ יאות (=יסכים) לצאת אליהם, ולהעניק להם מברכתו.

הגיב על-כך רבי מנדל בדברים קשים כפזל, וקרא באזני החסידים שנצבו לפניו: למה התלקטתם ובאתם אלי? רוצים אתם שאנקה את הליכלוך שדבק בכם, ואגרש את המחשבות הזרות ואת התאוות המגוננות שלכם...? אולם עליכם לדעת, שאיני מנקה אשפות, וכל זאת תעשו אתם בעצמכם בעמל וביגיעה, לפני שאתם באים אלי. והלא פסוק מפורש הוא בתורה: **"מקברות התאווה נסעו העם חצרות"** - בתחילה צריך אדם מישראל **"לקבור"** את התאווה המקוננת בו - ורק לאחר מכן, הוא יכול לנסוע לחצרות צדיקים...

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

"מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי"

פרשת השבוע: בהעלתך אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כניסת השבת: 19:13**

ערש"ק יח' סיון תשע"ח (1.6.18) **rnei-zion.com** ר"ת 21:09 **יציאת השבת: 20:26**

הפטרה: "רני ושמחי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"וביום הקים את המשכן כסה הענן את המשכן לאהל העדת ובערב יהיה על המשכן כמראה אש עד בקר"

על הכתוב, "ויש אשר יהיה הענן מערב עד בקר", שואל ה"באר מים חיים": הרי כתוב בתורה (שמות יג, כא-כב): "וה' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן... ולילה בעמוד אש להאיר להם..." דהינו, במשך היום היה הולך לפני העם עמוד הענן, ובלילה היה הולך לפניהם עמוד האש. ואילו כאן, בפרשה, כתוב, שעמוד הענן היה "מערב עד בקר" – גם במשך היום וגם במשך הלילה – אם כך, לאן נעלם עמוד האש?

ופפי דבריו הקדושים של ה"באר מים חיים" ("בהעלתך" ט): "ומה שאמר הכתוב כאן, כי הענן יהיה מערב עד בקר שלכאורה סותר למה שאמר למעלה – 'ובערב יהיה... כמראה אש עד בקר'. (ו)נראה לי לומר כי אף שהיה כאן (כמו) ביציאת מצרים – בענן יומם, ואש לילה. מפל מקום לא היה בשווי (=בדיוק) גמור כמו אז, כי שם היה מחולק עמוד הענן ועמוד האש, ששני שלוחים היו. ועל-כן אמרו (חז"ל שבת כג, עב), שהיה עמוד הענן משלים לעמוד האש, ועמוד האש לעמוד הענן. כי היו שני שלוחים מובדלים... וכאן היה רק אחד (עמוד ענן) שהיה ביום כמו ענן, ובלילה היה כמראה אש..."

נראה לבאר ביתר שאת את תמיהתו של ה"באר מים חיים", על-פי הכתוב בזהר הקדוש (בלק קצא, בשם הינוקא, מתורגם): "וה' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן" – זה הקב"ה, שהולך לפני העם (בעמוד ענן) יומם. ואילו הפלה (=היא השכינה הקדושה) הולכת בעמוד אש בלילה. דהינו, הקב"ה הולך לפני העם בעמוד הענן, ואילו השכינה הקדושה הלכה לפניהם בעמוד האש.

והנה, ידוע שהקב"ה והשכינה הקדושה הם בבחינת חתן וכלה. והוא יתברך (=החתן) קדש את כנסת ישראל (=השכינה), היא הכלה, במעמד הר סיני. על-כן יש לומר, שלאחר עון חטא העגל לא היה "יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה" (=חיבור בין הקב"ה לשכינה). שכן, מחמת אותו עון קשה, היה פירוד בין "החתן והכלה" – הקב"ה והשכינה הקדושה. ולכן היו עמוד הענן, הרומז לה' יתברך, ועמוד האש, הרומז לשכינה הקדושה, הולכים לפני המחנה בנפרד/לחוד – זה ביום וזה בלילה.

אולם, לאחר הקמת המשכן נעשה שלום בפמליה של מעלה, ונעשה יחוד בין "קודשא בריך הוא ושכינתיה" (=חיבור בין הקב"ה לשכינה), ולכן התחברו עמוד הענן ועמוד האש להיות אחד. ואותו עמוד הענן, הממוזג עם עמוד האש, היה הולך מערב עד בקר" לפני העם. וכך יהיה גם לעתיד לבוא, בגאולה השלמה, שאז תשוב השכינה הקדושה מהגלות להתיחד עם הקב"ה בבית המקדש, במהרה בימינו. ופפי דברי ה"באר מים חיים": "וזה הוא כי אחר הקמת המשכן אז נעשה שלום בפמליה של מעלה ושל מטה, והיה ה' אחד ושמו אחד, ונעשה שלום במרומיו. וכן יהיה לעתיד, שיתאחד הפל למקום אחד המיוחד, והוא ושמו אחד, ועל-כן (לאחר הקמת המשכן) היה ענן אחד – ביום מראה ענן, ובלילה מראה אש."

"והמן כורע גד הוא..."

על הסיבה מדוע לא ירד המן ביום השבת, כתוב בזהר הקדוש (יתרו פח, מתורגם): "...כתיב במן 'ששת ימים תלקטוהו וביום השביעי שבת לא יהיה בו'. ומכיון שלא נמצא (המן) בו (=בשבת)... מהי הברכה שנמצאת בו? (=דהינו, אם הקב"ה ברך את השבת, כמו שכתוב 'ויברך אלהים את יום השביעי', מדוע שלא ירד המן בשבת?)."

אלא, כך שנינו: כל הברכות, למעלה ולמטה – בשבת תלויים. ותנא, מדוע לא נמצא מן ביום השביעי? (ועונה): כי יום זה מתברכים ממנו כל ששת (ה)ימים העליונים..."

ותמהו המפרשים על דברי הזהר. שכן, הקושיה עומדת במקומה. שכן, מאחר ומיום השבת מתברכים כל ששת

ימי השבוע, מדוע לא ירד המן גם בשבת? וגם צריכים אנו להבין, מה הקשר בין יום השבת לבין המן? וביאר ענין זה הרה"ק מליסקא, בספרו "אך פרי תבואה" (בשלת, "הגני ממסיר"), ואמר, שהשבת יכולה להשפיע ברכה והצלחה לכל ימות השבוע, רק בתנאי שהאדם עושה הכנה בששת ימים אלו, לצורכי השבת. ואם האדם אינו עושה הכנה לצורכי השבת, אין בכח השבת להשפיע לו ברכה על מעשיו בימות החול. אם כן, נמצא, שאם היה המן יורד גם בשבת, לא היה צריך האדם לעשות הכנה לצורכי השבת – שהרי יש מן השבת – וממילא לא היה מתברך לכל ימות השבוע.

ולכן כתוב בתורה (שמות טו, ה): "והיה ביום הששי והכינו את (המן) אשר יביאו, והיה משנה על אשר ילקטו יום יום". כלומר, שעל-ידי ש"הכינו את (המן) אשר יביאו" לצורכי השבת, יהיה כח לשבת קדש להשפיע להם שפע רב טוב של ברכה לכל ימות השבוע.

בדרך זו מפרש ה"אך פרי תבואה" את מאמר חז"ל (ויקרא רבה לד, י'): "יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעל הבית". שכן, צריכים אנו לשאול, מדוע מסובב הקב"ה כן, שאין לעני פרנסה משל עצמו, וצריך בעל הבית לספק לו את צרכיו?

אלא, אומר ה"אך פרי תבואה", כל זאת עשה ה' כדי שהעני יוכל אחר-כך להשפיע לבעל הבית שפע רב טוב. שכן, כאשר בעל הבית נותן לעני, לעני יש כח להשפיע עליו ברכה והצלחה בכל מעשיו. והרי זה בבחינת השבת, המשפיעה ברכה והצלחה לששת ימי השבוע, כאשר עושים לה הכנה בימות החול.

על-פי דברי ה"אך פרי תבואה", מפרש ה"ערוגת הבשם" ("נשא") את הפתוב בברכת הפהנים (במדבר ו, כג): "דבר אל אהרן ואל בניו ולאמרו: כה תברכו את בני ישראל, אמור להם", ופרש רש"י: "אמור להם" – כמו זכור ושמור". וצריכים אנו להבין, מה הקשר של ברכת הפהנים ל"זכור ושמור"?

אלא, הביאור הוא על-פי מה שבארנו, וכפי שפרש גם הרמב"ן ("יתרו"), על הפסוק: "זכור את יום השבת לקדשו" – שצריך לזכור/להכין את צורכי יום השבת כל ימות השבוע, כדי שנוכל לקבל שפע טוב משבת קדש לכל ששת הימים.

וזאת גם הסיבה מדוע לא הנחיל הקב"ה לפהנים חלק ונחלה בישראל, שכן על-ידי שיצטרכו ישראל לתת לפהנים תרומות ומעשרות ושאר מתנות כהונה, הנה על-ידי כך יוכלו הפהנים להשפיע לישראל את כל הברכות שבברכת הפהנים.

וזהו שפרש רש"י: ("כה תברכו את בני ישראל אמור להם") "אמור להם" – כמו זכור ושמור". כלומר, השפע שמשפיעים הפהנים לישראל הוא כמו "זכור ושמור" – כמו השבת – המשפיעה שפע רב טוב לששת ימי השבוע – רק כאשר עושים לה הכנה לצורכיה בימות החול.

מכל זה נמצאנו למדים, שכדי שירד שפע רב טוב משמים, וכדי שתחול הברכה וההצלחה בכל מעשה ומעשה, צריכים אנו "אתערותא דלתתא" – כלומר, לעשות פעולה/הכנה גשמית מסוימת (אפילו קטנה), כאן, בעולם הזה, כדי שירד לנו שפע טוב משמים. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"מקברות התאוה נסעו העם חצרות"

הצדיק רבי מנחם מנדל מקוציק, שהיה מגדולי האדמו"רים בפולין במאה ה-יט', התפרסם ברחבי פולין בחריפות המוחין שלו, ובאמרותיו המבריקות, ואלפי חסידים השכימו לפתחו, ובלעו בצמא את דברי תורתו. בשנות זקנותו, הסתגר רבי מנדל בחדר תלמודו, ומעט לצאת אל חסידיו, שצבאו על דלתות ביתו יומם ולילה, בציפיה לשמוע ממנו דבר תורה וחסידות.

ומעשה בחבורת חסידים, שפנו אל משמשו (=עוזרו) של הרב בבקשה, שהרבי הנערץ יאות (=יסכים) לצאת אליהם, ולהעניק להם מברכתו.

הגיב על-כך רבי מנדל בדברים קשים כפזול, וקרא באזני החסידים שנצבו לפניו: למה התלקטתם ובאתם אלי? רוצים אתם שאנקה את הליכלוך שדבק בכם, ואגרש את המחשבות הנרות ואת התאוות המגוננות שלכם...? אולם עליכם לדעת, שאיני מנקה אשפות, וכל זאת תעשו אתם בעצמכם בעמל וביגיעה, לפני שאתם באים אלי. והלא פסוק מפורש הוא בתורה: "מקברות התאוה נסעו העם חצרות" – בתחילה צריך אדם מישראל "לקבור" את התאוה המקוננת בו – ורק לאחר מכן, הוא יכול לנסוע לחצרות צדיקים...

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

"מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי"

פרשת השבוע: בהעלתך אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כניסת השבת: 19:13**

ערש"ק יח' סיון תשע"ח (1.6.18) bnei-zion.com ר"ת 21:09 **יציאת השבת: 20:26**

הפטרה: "רני ושמחי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"על פי ה' יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנו"

על הכתוב בפרשתנו, "על פי ה' יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנו", שואלים חז"ל, מדוע מזכירה ומדגישה התורה הקדושה ענין זה של "על פי ה'" מספר רב של פעמים?

(ענין זה מוזכר שבע פעמים כפי שכתוב: "על פי ה' יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנו כל ימי אשר ישכן הענין על המשכן יחנו... ויש אשר יהיה הענין ימים מספר על המשכן על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו... על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו את משמרת ה' שמרו על פי ה' ביד משה").

וגם צריכים אנו להתבונן, איך שיכים פסוקים אלו של חגיגה ונסיעה של ישראל עם המשכן לימינו? והרי אין לנו כיום משכן...

פתח דברינו יאיר לנו לבאר ענין זה על-פי יסוד נפלא ממשנתו הטהורה של השל"ה הקדוש, שמגלה לנו שיש בפסוקים האלו לקח נשגב וקדוש לכל אחד ואחד מישראל – לומר תמיד "בעזרת ה'", לפני ואחרי כל פעולה ותנועה שהוא עושה. וכפי דבריו הקדושים של השל"ה ("בהעלותך"): "על פי ה' יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנו" (במדבר ט', יח), ואחר-כך כתיב (שם ט', כ) 'על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו'. יש רמז מוסר כאן. על כל פעולה או תנועה שהאדם עושה יאמר 'אם ירצה השם', או 'בעזרת ה''. למשל, בלכתו בדרך יאמר, 'הנני נוסע בעזרת השם יתברך, ובדעתי לחנות במקום פלוני בעזרתו יתברך, אם ירצה'. וכשבא למקום החניה או יחזור ויתן שבת, יאמר, 'הנה, בעזרת השם יתברך באתי הנה, ובדעתי לנסוע לזמן פלוני בעזרתו יתברך, אם ירצה'. נמצא, ששם שגור בפיו בשעה שעולה במחשבתו, ובשעת מעשה, ככה בכל פעולותיו.

והביאור הוא, שצריך לדעת, שכאשר אדם יוצא לדרכו לעסוק לפרנסתו או בכל ענין שהוא צריך, מיד מתייבב בדרכו **היצר הרע**, כדי להכניס בו מחשבת פיגול של "כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה" (דהינו כל מה שאני עושה זה מכוחי בלבד).

ולכן מזהירה אותנו התורה הקדושה: "השמר לך פן תשכח את ה' אלהיך... המוליכך במדבר הגדל והנורא... המאכלך מן המדבר... וזכרת את ה' אלהיך כי הוא הנתן לך כח לעשות חיל".

כלומר, שצריך האדם תמיד לזכור ולהפנים ולהשריש בקרבו, שכל מה שהוא פועל ועושה בעולם הזה, אין זה מכח שלו, אלא רק מכוחו ובעזרתו של הקב"ה שהוא "הנתן לך כח לעשות חיל".

ועוד צריך לדעת, שכאשר **היצר** רואה שהוא אינו מצליח להשפיע מהאדם בתחילת דרכו, שכל מה שהוא הולך לעשות הוא רק בעזרת השם, ולא בכוחו ובחוכמתו של אותו אדם.

הנה, מיד לאחר שסים האדם את דרכו וחר לבייתו בהצלחה גדולה, שוב מנסה **היצר** להכניס בלב האדם מחשבת פיגול: "ראה כמה הצלחת בדרךך בחוכמתך ובכוחך" – דהינו שוב אני עשיתי ואני הצלחתי ב"כחי ועצם ידי".

ועל-כך אנו מתפללים בתפילת ערבית ("השכיבנו"): "והסר **השטן** מלפנינו ומאחרינו!". דהינו, סלק מאתנו, רבוננו של עולם, את **השטן** המדיח, שעומד כנגדנו "מלפנינו" (=לפני) כל פעולה ולפני כל יציאה לדרך כדי להכניס בלבנו מחשבת און של "כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה". וכן אב הרחמים סלק אותו גם "מאחרינו" – גם לאחר הפעולה (=לאחר שחזרנו לביתנו), שאל יכניס בנו שוב **היצר** מחשבת פיגול, כמה עמדה לנו חוכמתנו הרבה להצליח...

לכן ראוי לו לאדם לגלות בפה מלא הן בתחילת דרכו והן בסוף דרכו, כדברי השל"ה הקדוש שכל מסעיו וחניותיו וכל פעולותיו, הוא עושה רק בעזרת ה' יתברך, ועל-ידי כך יהיה מובטח לו שינצל **מהיצר הרע** שמקשקש בקרבו ואומר לו תמיד "כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה".

(ויש לומר שמתעם זה נתן לנו הקב"ה את מצות תפילין של יד ותפילין של ראש. תפילין של יד כדי לקדש בונה

את האדם, שלא יטעה לומר "כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה", ותפילין של ראש לקדש את המזח שבראש שלא יטעה לחשוב לומר "כמה עמדה לי חוכמתי".

נמצא לפי זה, שעל-ידי הנהגה קדושה זו מקים האדם בכל דור ודור (אפילו בזמן שאין משפן) את הציווי האלקי "על פי ה' יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנו", ובזכות זה זוכה האדם שהקב"ה משרה את עמוד הענן (=השכינה הקדושה) על משפן ביתו, בבחינת "איש ואשה זכו – שכינה ביניהן".

על-פי האמור מבאר הרה"ק פינחס פרידמן מה שאמר משה לפני ה': "ועתה אם נא מצאתי חן בעיניך הודעני נא את דרכך....". ועל-כך השיב לו הקב"ה: "פני ילכו והנחתי לך... ויעבר ה' על פניו ויקרא ה' אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת...".

ויש לומר שהביאור על מה שמושה שואל ומבקש את הקב"ה "הודעני נא את דרכך", דהינו הודעני/למדני איך יכול האדם להפוך את כל הדרכים בהם הוא הולך בעולם הזה ל"דרכך", דהינו, שיהיו כל דרכי, דרכי ה' יתברך, כדי שיסיע לי בהם, מבלי ליפול לרשת תיצר, שמכניס באדם מחשבה של "כחי ועצם ידי...".

על-כך השיב לו הקב"ה: "פני ילכו והנחתי לך". דהינו, על-ידי שאיש ישראל יזכור שבכל מקום שהוא הולך "פני ילכו" – שאני הולך לפניו, בבחינת "על פי ה' יסעו... ועל פי ה' יחנו", הנה אז "והנחתי לך" – אנחה אותך בדרך, כך שתצליח בכל אשר תפנה ותעשה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

זה הדבר אשר צוה ה' תעשו, וירא אליכם כבוד ה' (ט' ו') *

ספר רבי משה אליקים מקוונניץ: מעשה ברבי זושא מאניפולי, שהגיע פעם לפרשת דרכים, ולא ידע לאן לפנות, עד שהביט על איזו דרך מרחף שם ה' הקדוש (יתנה), לנוכח עיניו, ואז לאותה דרך שם את פעמיו. וכך צריך לנהוג כל אדם ואדם – הפטיר הרבי מקוונניץ – כאשר מתעורר בלב רצון לעשות פעולה פלשהי – ומנקר בלבו הספק, האם זוהי מצוה, או חלילה עבירה, שהיצר הרע "צובע" אותה שתראה כמצוה – יתבונן האדם ויבדוק אם "כבוד ה'", כעין שם ה', מרחף מעל מעשהו או לא. וכן יחשוב בלבו, האם תוצאות מעשהו זה יגרמו להרבות כבוד שמים, או חס וחלילה להיפך.

"איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת" (תהילים צב')

מעשה באדם עשיר, שהיה נדיב-לב ובעל צדקה, אך לבו לא היה שלם באמונה ובהשגחה פרטית. הוא סבר תמיד כי את כל עושרו הוא רכש והשיג בפוחו ובעוצם ידו. פעם יצא ליום השוק, על מנת לקנות שורים. בדרך פגע בו אליהו הנביא, שנראה כסוחר. שאלו אליהו: "להיכן אתה הולך?" אמר לו: "לשוק אני הולך, לקנות שורים". אמר לו אליהו: "אמר אם ירצה ה', או אם יגזור ה' יתברך". השיב לו הסוחר: "הרי המעות בכיסי, והדבר תלוי אך ורק ברצוני". השיבו אליהו: "אם כך אתה אומר – לא תצליח". כאשר המשיך הסוחר בדרך, נפל כיס המעות מאמתחתו מבלי שהרגיש. ראה אליהו את הכיס, והניחו על סלע בלב היער, במקום שאין בני אדם עוברים שם. הסוחר הגיע לשוק. לאחר יגיעה רבה מצא שורים מובחרים, וכאשר רצה לשלם עבורם, הבחין שהמעות אבדו לו. הצטער הוא מאוד וחזר לביתו במפח-נפש. לאחר זמן נטל שוב מעות ויצא מביתו אל השוק כדי לקנות שורים. הפעם התגלה אליו אליהו הנביא בדמות זקן, וחזר על שאלתו כמו בפעם הקודמת. כשראה שעדין אינו אומר "אם ירצה ה'", אמר לו שנית: "אמר אם ירצה ה', או אם יגזור ה'". כיון שהסוחר לא שעה לדבריו גם בפעם הזאת, הפיל עליו אליהו תרדמה. כשנרדם נטל ממנו את כיס המעות, והניחו אצל הכיס הראשון, במעבה היער. כאשר הקיץ הסוחר משנתו, וראה שהכסף נגנב ממנו, ושם לביתו בצער רב. בהתבוננו בשני המקרים שקרו לו, הגיע האיש למסקנה שבודאי יד ה' בדרך, והעונש הגיע לו, מאחר ולא שמע לאליהו, שלמדו להאמין בהשגחת הבורא יתברך. מיד קבל על עצמו, שמאותו יום ואילך יאמר "אם ירצה ה'" על כל דבר שירצה לעשות. כאשר יצא בפעם השלישית אל השוק, נגלה אליו אליהו בדמות נער עני המבקש עבודה. שאלו אליהו: "לאן אתה הולך?" אמר לו: "הנני הולך לשוק לקנות שורים, אם ירצה ה'". ברכו אליהו בברכת הצלחה ובקשו שאם יזדקק לעזרה בהנהגת השורים יקרא לו. אמר לו הסוחר: "אם אך יעזור לי ה' יתברך שאקנה שורים, אשכור אותך לעזור לי". הצליח הסוחר בדרך ומצא שורים מובחרים בזול, ושכר את הנער להנהיגם. בדרך הביתה ברחו לפתע השורים לתוך היער. רדף אחריהם הסוחר, עד שלפתע נעצרו ליד סלע, ומצא שם את שני הכיסים שאבדו לו. שמח הסוחר, הודה לה', והמשיך בדרך עם הנער והשורים. כאשר הגיעו לביתו, נעלם לפתע הנער. אז הבין הסוחר כי יד ההשגחה העליונה הייתה בכל אשר ארע לו, וקרא על עצמו את הפסוק: "איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת".

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי"

פרשת השבוע: בהעלתך אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כניסת השבת: 19:13**

ערש"ק יח' סיון תשע"ח (1.6.18) **bnei-zion.com** ר"ת 21:09 **יציאת השבת: 20:26**

הפטרה: "רני ושמחי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"ויראני את יהושע הכהן הגדול עמד לפני מלאך ה', והשטן עמד על ימינו לשטנו... ויאמר ה' אל השטן יגער ה' בך השטן... הלוא זה אוד מצל מאש" (מתוך ההפטרה) (ע"פ "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב "וימת ה' על פני תרח אביו בארץ מולדתו באור פשדים", פרש רש"י בשם מדרש אגדה: "על פני תרח אביו, שעל-ידי אביו מת. שקבל תרח על אברם בנו לפני נמרוד, על ש(אבר)הם) כנת(=שבר) את צלמיו. והשליכו(=נמרוד את אבר)הם) לכבשן האש. וה' יושב ואומר בלבו: אם אברם נוצח(=מנצח) אני משלו, ואם נמרוד נוצח אני משלו. וכשניצל אברם (מכבשן האש) אמרו לו, לה' ה' מ' מי אתה? אמר להם ה': מ' של אבר)הם) אני, השליכוהו לכבשן האש ונשרף, וזהו אור פשדים".

נמצאנו למדים מ'ך כי מסירות נפשו של ה' על קדושת השם היתה רחוקה מלהיות בתכלית השלימות. שהרי, מתחילה נסתפק אם למסור את נפשו, ואמר בלבו "אם אברם נוצח אני משלו, ואם נמרוד נוצח אני משלו". אולם, ידוע מה שאמרו חז"ל (ב"ק, לח): "אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה, אפילו שכר שיחה נאה". ולכן, צריכים אנו להתבונן, אימתי שלם הקב"ה את שכרו של ה' שהרי, בסופו של דבר (למרות הרהורי לבו), מסר ה' את נפשו על קדושת ה'.

בספר "גלגולי נשמות" להרמ"ע מפאנו זצ"ל (שקבל מהאריז"ל), מובא על-כ' ענין נפלא (סימן מה): "ה' נתעבר ביהושע כהן גדול... כי ה' הוא שנמרוד שרפו בכבשן האש, כי אמר (ה') אהיה מפת המנצח... ועתה בא (ה') בגלגול) ביהושע כהן גדול והוא תיקונו, ורצה הקב"ה להצילו(=את יהושע כהן גדול), על שמת בכבשן האש (של נמרוד) על קידוש השם...".

כדי להבין את דבריו הקדושים, נקדים להביא מה שכתוב בדברי הנביא (זכריה ג, א): "ויראני את יהושע הכהן הגדול... והשטן עמד על ימינו לשטנו... ויאמר ה' אל השטן יגער ה' בך השטן... הלוא זה אוד מצל מאש".

ופרש רש"י: "לשטנו - להשטינו(=לקטרג עליו), על שהיו בניו (של יהושע הכהן הגדול) נשואות נשים עובדי כוכבים... (וזה שכתוב) יגער ה' בך השטן... (אמר הקב"ה לשטן) שלא תפנס לפני לקטרג על הצדיק הזה, הלא ראוי הוא, וזכה שהוצל(=שניצל) מאש השרפה. (וזה שכתוב) הלוא זה אוד מצל מאש... (כ)שהושלח (יהושע הכהן הגדול) עם אחאב בן קוליא וחברו לאור (וניצל), למרות שבגדיו נחרכו". **וצריכים** אנו ביאור, מה שהשיב הקב"ה לשטן: "הלוא זה אוד מצל מאש". וכי משום שניצל מהאש אסור לשטן לקטרג עליו, על שבניו נשאו נשים נכריות?

נראה לבאר ענין זה על-פי המבואר בגמרא (שם), כי אחאב בן קוליא וצדקיהו בן מעשיהו, שניהם היו נביאי שקר. וכאשר באו אל נבוכדנצר, כאילו בשליחותו של הקב"ה, החליט נבוכדנצר לבחון אותם, כפי שבחן את חנניה, מישאל ועזריה, על-ידי שהשליך אותם לכבשן האש, לראות האם ינצלו. השיבו לו נביאי השקר, שחנניה, מישאל ועזריה זכו להינצל משום שהיו שלשה, ואילו הם רק שנים. אמר להם נבוכדנצר, שיבחרו להם עוד אחד כדי שיהיו שלשה. והחליטו לבחור את יהושע כהן גדול, בחושבם שזכותו תגן גם עליהם, והם ינצלו מן האש.

מספרת הגמרא שנבוכדנצר זרק את שלשתם לתוך כבשן האש, ושני נביאי השקר נשרפו באש מיד, כמו קליות(=קש), ואילו יהושע כהן גדול ניצל מן האש, ורק בגדיו נחרכו מן האש. שואלת הגמרא "מאי טעמא איענש"? מדוע יענש יהושע כהן גדול ונחרכו בגדיו? "אמר רב פפא: (על) שהיו בניו נושאים נשים שאינן הגונות לכהונא, ולא מיחה בהם".

לפי זה, מבואר היטב מדוע גער הקב"ה בשטן, על שהעז לקטרג על יהושע כהן גדול, ואמר לשטן: "הרי זה(=יהושע כהן גדול) אוד מוצל מאש". שהרי, גם אם יהושע כהן גדול חטא, ב'ךך שלא מחה בבניו על שנשאו נשים נכריות, אומר הקב"ה לשטן: "הלוא זה אוד מצל מאש". כלומר, הלא אתה רואה שניזרק לתוך האש, ונחרכו בגדיו, ורק גופו ניצל משריפה כאוד מוצל מאש. וכל זה כעונש על שלא מחה בבניו, אם כ'ך כ'ר קבל הוא את עונשו, ואין לך רשות לקטרג עליו.

והנה, כ'ר למדנו מדברי הרמ"ע מפאנו, כי יהושע כהן גדול הוא תיקונו של ה', ולכן הצילו הקב"ה משריפה, בזכות שכ'ר נשרף בגלגול הראשון בכבשן האש של נמרוד.

והנה, למרות שמחשבתו של ה' לא היתה לשם שמים, וחשב שלא תשלוט בו האש, והוא ינצל כמו

אברהם אחיו - למרות זאת, כיון שמסר את נפשו בפועל על קידוש ה', שלם ה' לו את שכרו, והציל²² כאשר התגלגל ה'ן ביהושע כהן גדול. ויש עוד לומר, שעל-ידי כך שיהושע כהן גדול היה מוכן באמת ובתמים להישָׁרף על קדושת ה', בכבשן של נבוכדנצר, תקן הוא בכך את הפגם של ה'ן. ולמרות שהיה ראוי להישָׁרף על שלא מחה בבניו, זכה שהקב"ה הצילו מכבשן האש.

'ותדבר מרים... במשה על אדות האשה הפשית... וישמע ה'... והענן סר מעל האהל והנה מרים מצרעת'

על הכתוב, **"ותדבר מרים ואהרן במשה... והענן סר מעל האהל והנה מרים מצרעת כשלא",** שואלים חכמי ישראל, מדוע נענשה מרים (על שדברה במשה) בגופה תחילה? והלא אמרו חז"ל: שלשה מיני נגעים מביאים על האדם משמים: א. נגעי הגוף - בעור בשר האדם. ב. נגעי בגדים. ג. נגעי בתים. אולם, לפני שהקב"ה מביא נגע על גוף האדם, הוא מתרה בו בתחילה. וכפי שכתוב במדרש (תנחומא תזריע י'): קשה לפני הקב"ה לפשוט (=לפגוע) באדם, ולכן קדם הוא מתרה בו, ורק אחר-כך מעניש אותו.

בתחילה מלקה את ביתו כמו שכתוב: **"ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם"**. חזר בו האדם - מוטב, ואם לא - מלקה את בגדיו, שנאמר: **"והבגד פי יהיה בו נגע צרעת"**. חזר בו האדם - מוטב, ורק אם לא שב בתשובה עד אז - עובר הנגע גם לגופו, שנאמר: **"אדם פי יהיה בעור בשרו"**.

אם כך, מדוע נענשה מרים מיד בגופה בצרעת? והלא תחילה צריכה להיות התרעה בנגע צרעת על הבית ועל הבגדים...

נקדים תחילה מה שאמרו חז"ל, שהסיבה לכך שמרים נענשה בצרעת היא, משום שדברה **לשון הרע** על משה רבנו, כפי שכתוב: **"ותדבר מרים ואהרן במשה על אדות האשה הפשית אשר לקח..."**, ופרש רש"י שדברה על משה, שפרש מאשתו וגרש אותה (=את אשתו) מאז מתן תורה. ומבואר בגמרא (שבת פח'), שמשה פרש מאשתו ציפורה משום שדרש **"קל וחומר"** בעצמו, ואמר: מה ישראל, שהשכינה דברה עמהם במתן תורה רק שעה אחת, היו צריכים לפרוש מנשותיהם שלשה ימים, כפי שכתוב: **"היו נכנים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה"** - אני, שכל שעה ושעה השכינה מדברת עמי - על אחת כמה וכמה (=קל וחומר) - ולכן פרש מאשתו וגרשה.

וצריך להבין גם, מדוע דוקא כעת דברה מרים במשה רבנו? והלא משה פרש מאשתו לפני מתן תורה, כפי שהתרה הקב"ה בישראל (שמות יט', טו'): **"אל תגשו אל אשה"**, ומאז עברה כשנה (כפי שכתוב י', יא'): **"ויהי בשנה השנית בחדש השני בעשרים בחדש"**. ומדוע רק עתה דברה מרים במשה על שפרש מאשתו?

ויש לומר, שענין זה התעורר עתה בעקבות נבואת אלדד ומידד במחנה. שכן, כאשר ראתה צפורה אשת משה שהם גם מתנבאים אמרה למרים (תוספות שבת פז'): **"אוי לנשותיהם של אלו, שמיום שנתיחדה שכינה עם אחיד (=עם משה), פרש ממני"**. הנה אז הבינה מרים, אחות משה, שאחיה פרש מאשתו מאז מתן תורה, והתעוררה לדבר בענין זה.

על-פי האמור יאיר לנו להבין גם מדוע נסמכה פרשת צרעת מרים למינוי שבעים הזקנים, ומדוע דוקא לאחר מינוי שבעים הזקנים (שמשה האציל עליהם מרוחו), התעוררה מרים לדבר במשה.

ויש לומר, שכל זמן שמשה הנהיג בנבואתו לבדו את העם, היתה הפרישה מאשתו מובנת לכל, שהרי בכל שעה ושעה השכינה היתה מדברת עמו. אבל עתה, לאחר שנמסרה ההנהגה/הנבואה גם לשבעים הזקנים, סברה מרים שכעת משה לא צריך לפרוש מאשתו, שהרי האציל הוא מרוחו לשבעים הזקנים, ואין הוא מנהיג את העם לבדו מול הקב"ה. לכן טענה מרים **"הלא גם בנו דבר"** - כלומר, גם אנו נביאים כמשה, ואין אנו פורשים מבין הזוג.

אלא, שטעות היתה בידיה, כפי שאמר הקב"ה להם: **"לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא"**. שכן, מדרגת משה לא השתנתה במינוי שבעים הזקנים, כפי שאמרו חז"ל במדרש (לקוט שמעוני יא', תשלוי'): **"למה היה משה דומה באותה שעה (=כאשר האציל מרוחו על שבעים הזקנים)? אמרו חז"ל: דומה היה לנר, שמונח על-גבי מנורה, והדליקו ממנו נרות הרבה, ולא חסר ממנו (=מהנר) כלום. כך היתה חכמתו של משה, שלא היתה חסרה כלום לאחר מינוי שבעים הזקנים"**.

מעתה מוכן מדוע נענשה מרים באופן כה חמור ומידי על שדברה במשה, ולא נהג בה הקב"ה כשאר מדברי לשון הרע, הנענשים תחילה בבתיהם ובבגדיהם, ורק לאחר מכן בגופם. שכן, כאן רצה הקב"ה לשמור על כבודו של משה, ולהודיע ולהראות לכל העם, שמשה רבנו **"בכל ביתי נאמן הוא"**, פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידת ותמנת ה' יביט", ולמרות שהתמנו שבעים הזקנים, נשאר משה באותה דרגת נבואה, ולא חסר הוא כלום בנבואתו. **"והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה"**

כאשר הגיע רבי שלום מבעלו לראשונה אל חצרו של ה"חז"ה" מלובלין (רבי יעקב הורוביץ), אמר האדמו"ר הנערץ לחסידיו: דעו לכם, שהגיע לכאן אברך, שהוא ענו כמשה רבנו. מיד פשטו החסידים ברחבי בית המדרש, והחלו תרים אחר אותו אברך מופלא, שזכה לתהילות ולתשבחות מפיו הקדוש של ה"חז"ה". והנה, באחת מהפינות החבויות של בית המדרש מצאו את רבי שלום הצעיר, כשהוא שוקד על תלמודו, בלא לחוש לכל המהומה הגדולה סביבו. נגשו אליו כמה מן החסידים, ואמרו לו: הרבי שלנו ספר זה עתה, שבא לכאן אברך ענו כמשה רבנו, שמא הרב מתכונן אליך?

התבונן רבי שלום רגע קט בחבורה שנצבה לפניו, ואמר: אם כך אמר הרבי, בודאי יודע הוא מה שאמר. פנה לעברו אחד החסידים, ואמר בנימה של תרעומת: אם דבריד רומזים שאתה הוא הענו הגדול המצוי בתוכנו - כלום לזאת תיקרא "ענוה"? חיד רבי שלום כלפי חבורת החסידים, והשיב להם בדרך חידוד: ומי כתב בתורה **"והאיש משה ענו מאד מכל האדם"**? האם לא כתב זאת משה רבנו, בכבודו ובעצמו...?

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי"

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּהַעֲלֹתְךָ "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" כְּנִיסַת הַשְּׁבֵט: 19:13

עֲרַשׁ"ק יח' סיון תשע"ח (1.6.18) bnei-zion.com ר"ת 21:09 יְצִיאַת הַשְּׁבֵט: 20:26

הַפְּטָרָה: "רני ושמחי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

הסגולה הנפלאה של "קל וחמר" המעוררת את השם "אל", שהוא מידת החסד. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב, "ויצעק משה אל ה' לאמר: אל נא רפא נא לה", שואלים חכמי ישראל: מדוע התפלל משה על מרים אחותו דוק בשם "אל" ("אל נא רפא נא לה"), ולא בשם הוי"ה: "ה' נא רפא נא לה"?

ידוע ומפורסם מה שהביאו בספרים הקדושים, בשם המגיד הקדוש רבי דב בער ממזריטש זיע"א, על הברייתא: "רבי ישמעאל אומר: בשלש עשרה מידות התורה נדרשת: מקל וחמר (מידה א'), מגזירה שוה (מידה ב')... וכו'".

ואמר המגיד הקדוש, שאותן יג' מידות אלו שמביא רבי ישמעאל, מכונות כנגד יג' מידות הרחמים של ה' יתברך: א. אל ב. רחום ג. וחנון ד. ארך ה. אפים ו. ורב חסד ז. ואמת ח. נצור חסד ט. לאלפים י. נשא עון יא. ופשע יב. וחטאה יג. ונקמה. לכן, נמצא, שמידת "אל" היא כנגד "קל וחמר", מידת "רחום" היא כנגד "גזירה שוה", וכו'.

נמצא, אפוא, שאם רוצים לעורר את השם "אל", שהוא ראשון ושרש ל-יג' מידות הרחמים, העצה היעוצה היא לדרוש מידת "קל וחמר", שהיא מכונת, כאמור, כנגד מידת "אל".

והנה, ידוע שהסיבה לכך שמרים נענשה בצרעת היא, משום שדברה לשון הרע על משה רבנו, כפי שכתוב: "ותדבר מרים ואהרן במשה על אדות האשה הכשית אשר לקח...". ופרש רש"י שדברה על משה, שפרש מאשתו וגרש אותה (=את אשתו) מאז מתן תורה.

ומבואר בגמרא (שבת פח), שמשה פרש מאשתו ציפורה משום שדרש "קל וחמר" בעצמו, ואמר: מה ישראל, שהשכינה דברה עמהם במתן תורה רק שעה אחת, היו צריכים לפרוש מנשותיהם שלשה ימים, כפי שכתוב: "היו נכנים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה" – אני, שכל שעה ושעה השכינה מדברת עמי – על אחת כמה וכמה (=קל וחמר) – ולכן פרש מאשתו וגרשה. (ומנין שהסכים הקב"ה למעשה זה של משה? – שנאמר "לך אמר להם (=לישראל): שובו לכם לאהליכם (=לנשותיכם), (אבל) ואתה פה עמד עמדי" (=פרוש מאשתך).

אם כן, נמצא שכאשר דברה מרים על אודות משה, שפרש מאשתו, היא פגמה בשם "אל", מאחר ולא נשאה "קל וחמר", כפי שדרש משה לגבי אשתו ציפורה. ולכן, כדי לתקן דבר זה, "ויצעק משה אל ה' לאמר: אל נא רפא נא לה", התפלל משה רבנו וצעק אל ה', כדי לתקן ולעורר את השם "אל", שבו פגמה מרים, כאשר דברה על משה אחיה.

בענין זה כתוב בספר הקדוש "בני יששכר" (ניסן, מאמר ד'), שמידת "קל וחמר" נקראת בתואר "דין", כפי שכתוב בגמרא (פסחים סה): "והלא דין הוא". וצריכים אנו ביאור על-כך. שהרי, על-פי מה שלמדנו, על-ידי מידת "קל וחמר" מתעורר השם "אל", שהוא מידת החסד, וברור שאין פה דין. אלא, מתרץ ה"בני יששכר" ואומר, שכאן רצו חז"ל ללמדנו דעת, שאפילו שהאדם שרוי במידת הדין, חס וחלילה – על-ידי שידרוש "קל וחמר" יתעורר השם "אל", שהוא מידת חסד, ויתמתק לו הדין, ויהפוך לחסד ולרחמים.

ויהי בנסע הארץ ויאמר משה קומה ה' ויפצו איביך וינסו משנאיך... ובגנה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל

בפרשתנו, אנו מוצאים את הפרשה הכי קטנה מכל פרשיות התורה – הלא היא פרשת "ויהי בנסע הארון". המיוחד בפרשה זו הוא, שהיא כלולה משני פסוקים בלבד, ויש בה רק פ"ה (=85) אותיות, ומובא בגמרא (שבת קט): "(ש)פרשה זו עשה לה הקדוש ברוך הוא סימניות מלמעלה ומלמטה (אות נו"ן) הפוכה בראש הפרשה, ואות נו"ן הפוכה בסופה), כפי שמופיע בתורה: "ויהי בנסע הארון ויאמר משה קומה ה' ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך. ובגנה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל".

ועל פרשה זו אומר בעל "כסא הרחמים", שכאן רמז לנו הכתוב על מצות "פרו ורבו", כפי שאמרו חז"ל (יבמות

(ג'): "תָּנוּ רַבָּנַן (במדבר יא): 'וּבְנָחָה יֹאמֵר שׁוֹבָה ה' רַבּוּת אֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל'. מִלְּמַד, שְׁאִין הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה עַל פְּחוּת מִשְׁנֵי אֲלָפִים וּשְׁנֵי רַבּוּת מִיִּשְׂרָאֵל (=כב' אֲלָפִים). הָרִי שְׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל שְׁנֵי אֲלָפִים וּשְׁנֵי רַבּוּת חָסֵר אֶחָד. וְזֶה (ש') לֹא עִסַק בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה, לֹא נִמְצָא זֶה גִּזְרֵם לְשִׁכְיָנָה שֶׁתִּסְתַּלַּק מִיִּשְׂרָאֵל?"

וּמוֹסִיף "כִּסּא הֶרְחָמִים", שֶׁמִּצְוָה זו שֶׁל פְּרִיָּה וּרְבִיָּה, שֶׁהִיא הַמִּצְוָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁנִּצְטָוָה הָאָדָם, חֲשׁוּבָה הִיא מְאֹד כְּפִי שְׁכָתוּב בְּפִרְשֵׁת הַבְּרִיאָה: "וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ...". וְעַל-כֵּן כָּל יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לְהִזְהַר בָּהּ מְאֹד, שֶׁהִיא הִיא קִיּוּם הָעוֹלָם. וַיֵּשׁ בְּכָתוּב בְּפִרְשָׁה זוֹ "וַיְהִי בְּנִסְעַ הָאָרוֹן" רָמַז לַיַּעֲקֹב אָבִינוּ ("בְּנִסְעַ" גְּמַטְרִיָּה "יַעֲקֹב"), שֶׁמִּטְוֶה הִיָּתָה שְׁלִימָה, וּכְוִנָּתוֹ בְּמִצְוֹת "פְּרוּ וּרְבוּ" הִיָּתָה לְשֵׁם שְׁמַיִם, וְעַל-כֵּן צוּרְתוֹ חֲקוּקָה בְּכִסּא הַכְּבוֹד. וְהֵנָּה, כְּאֲמֹר, בְּפִרְשָׁה זוֹ יֵשׁ רַק פ"ה (=85) אוֹתִיּוֹת, כְּמִנְיַן "מִלָּה" - לְרִמּוֹז שְׁיַעֲקֹב אָבִינוּ לֹא פָּגַם בְּמִלְּתוֹ/בְּבְרִיתוֹ, וְלֹא רָאָה קָרִי מִיָּמָיו.

וְעוֹד מוֹסִיף "כִּסּא הֶרְחָמִים" וְאֹמֵר, שֶׁלֹּא יִחְשׁוּב הָאָדָם בְּמַחְשְׁבֹתוֹ הָרָעָה, שְׁאֵלָךְ וְאָבּוֹא עַל הָעֲרִיּוֹת הָאֲסוּרוֹת, וּבְכַךְ אֲקִים אֶת מִצְוֹת "פְּרוּ וּרְבוּ", כְּפִי שֶׁהַמְּתַאֲוֲנִים בְּקִשׁוֹ בְּפִרְשֵׁתוֹ: "וַיְהִי הָעַם כְּמַתְאֲנָנִים רַע בְּאֲזֵנֵי ה'", שֶׁכְּבוֹ אִישׁ אִישׁ לְמַשְׁפְּחוֹתָיו עַל שֶׁנֶּאֱסָרוּ לָהֶם עֲרִיּוֹת בְּתוֹךְ הַמְּשֻׁפְּחָה. וְלִכֵּן אָמְרוּ "זָכְרָנוּ אֶת הַדָּגָה...". דְּהִינּוּ, שְׂרָצִינוּ שֶׁתְּהִיָּה לָנוּ פְּרִיָּה וּרְבִיָּה עִם כָּל הַנְּשִׁימִים, כְּדִי שִׁיפְרוּ בְּנֵינוּ כְּדִגֵּי הַיָּם. וְעַל-כֵּן רּוֹמְזֵת הָאוֹת **ג** הַהֶפְּוֹכָה ("נוֹן" בְּאַרְמִית דָּג), לְרִמּוֹז שְׂרָצוֹ לְהַפּוֹךְ אֶת הַמִּצְוָה לְעִבְרִיתָה. וְזֶהוּ שְׁכָתוּב: "וַיְהִי הָעַם כְּמַתְאֲנָנִים רַע". "כְּמַתְאֲנָנִים", אוֹתִיּוֹת "כְּמַתְ אֲנָנִים" - שְׁכָאִילוֹ **מת** לָהֶם קְרוֹב, וְהֵם כְּעַת "אֲוֲנָנִים", שְׁאֲסוּר לָהֶם לְעִסוֹק בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה... "וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּנִרָה"

בְּהַתְּחַלַּת הַפִּרְשָׁה מוֹפִיעָה הַמְּלָה "מְנִרָה" בְּקִפִּיצוֹת שֶׁל 39 אוֹתִיּוֹת בְּדִיוֹק, כְּדִי לְרִמּוֹז עַל 39 אָבוֹת מְלָאכָה הָאֲסוּרוֹת בְּשֶׁבֶת, אוֹתָן לְמַדּוֹ חו"ל מֵהַקְּמַת הַמְּשָׁכָן.

"בְּהַעֲלֵתְךָ אֶת הַנֵּרֶת אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנִרָה יֵאִירוּ שְׁבַעַת הַנֵּרוֹת:

וַיַּעַשׂ כֵּן אַהֲרֹן אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנִרָה הַעֲלָה נִרְתִּיָּה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְדוּד אֶת מֹשֶׁה

וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּנִרָה מְקֻשָּׁה זָהָב עַד יִרְכָּה עַד פְּרִתָּה

מְקֻשָּׁה הוּא כְּמַרְאָה אֲשֶׁר הָרָאָה ה' אֶת מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה אֶת הַמְּנִרָה."

(וְאֵלוֹ הֵן "אָבוֹת מְלָאכּוֹת, אַרְבַּעִים חָסֵר אַחַת (=39): הַזּוֹרַע. וְהַחּוֹרֵשׁ. וְהַקּוֹצֵר. וְהַמַּעֲמֵר. הַדָּשׁ. וְהַזּוֹרָה. הַבוֹרֵר. הַטּוֹחֵן. וְהַמְּרַקֵּד. וְהַלָּשׁ. וְהַאֹפֶה. הַגּוֹזֵז אֶת הַצֶּמֶר. הַמְּלַבְּנוֹ. וְהַמְּנַפֵּצוֹ. וְהַצּוֹבְעוֹ. וְהַטּוֹוֹה. וְהַמְּסַדֵּף. וְהַעוֹשֶׂה שְׁנֵי בְּתֵי גִירִין. וְהַאֹרֵג שְׁנֵי חוּטִין. וְהַפּוֹצֵעַ שְׁנֵי חוּטִין. הַקּוֹשֵׁר. וְהַמְּתִיר. וְהַתּוֹכֵר שְׁתֵּי תְּפִירוֹת. הַקּוֹרֵעַ עַל מְנַת לְתַפֵּר שְׁתֵּי תְּפִירוֹת. הַצֵּד צְבִי. הַשׁוֹחֲטוֹ. וְהַמְּפַשֵּׁטוֹ. הַמּוֹלְחוֹ וְהַמַּעֲבֵד אֶת עוֹרוֹ. וְהַמּוֹחֲקוֹ. וְהַמְּחַתְּכוֹ. הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת. וְהַמּוֹחֵק עַל מְנַת לְכַתֵּב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת. הַבוֹנֵה. וְהַסּוֹתֵר. הַמְּכַבֵּה. וְהַמְּבַעֵיר. הַמְּכַפֵּה בַּפִּטִּישׁ. הַמוֹצִיא מִרְשׁוֹת לְרְשׁוֹת. הָרִי אֵלוֹ אָבוֹת מְלָאכּוֹת אַרְבַּעִים חָסֵר אַחַת").

"וַתְּדַבֵּר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמִשְׁחָה..."

מִסּוּפֵר עַל אָדָם אֶחָד שֶׁבָּא לְרַב שְׁלוֹ וְשָׂאֵל: "הֵאֵם כְּבָר שְׁמַעְתָּ מֵהַ שְׁמִסְפָּרִים עַל הַיְדִיד שְׁלֹף?" "לֹא" - עֲנָה הָרַב - "אֲבָל לִפְנֵי שְׂאֵתָה מְסַפֵּר, תִּגִּיד לִי: הֵאֵם הַעֲבַרְתָּ אֶת הַשְּׁמוּעָה עַל יְדִידֵי דָרָף שֶׁלֹּשׁ הַמְּסַנְנוֹת?". "אֵילוֹ מְסַנְנוֹת?" שָׂאֵל הָאוֹרֵחַ. "הָרִאשׁוֹנָה, מְסַנְנֵת הָאֶמֶת", אָמַר הָרַב. "הֵאֵם אֵתָה בְּטוֹחַ שֶׁהַדָּבָר שְׂאֵתָה עוֹמֵד לְסַפֵּר לִי עַל יְדִידֵי הוּא אֶמֶת?". הָאוֹרֵחַ הִסִּס: "בְּעֵצֶם אֲנִי לֹא כָּל-כָּד בְּטוֹחַ. אֲנִי רַק שְׁמַעְתִּי אֶת הַסִּפּוּר מִפִּי אַחֵר. וְמֵהַ מְסַנְנֵת הַשְּׁנִיָּה?". "הַמְּסַנְנֵת הַשְּׁנִיָּה", אָמַר הָרַב, "הִיא מְסַנְנֵת "הַטּוֹב". כְּלוּמֵר, הֵאֵם הַדָּבָר שְׂאֵתָה עוֹמֵד לְסַפֵּר לִי עַל יְדִידֵי הוּא דָּבָר טוֹב?". "לְהִיפָּד?" אָמַר הָאוֹרֵחַ. "זֶה מְשֵׁהוּ אִיוֹם וְנוֹרָא. וְהַשְּׁלִישִׁית?". "הַשְּׁלִישִׁית הִיא הַמְּסַנְנֵת שֶׁל הַנְּחוּץ" הַמְּשִׁיף הָרַב. "הֵאֵם זֶה נְחוּץ לְסַפֵּר לִי אֶת הַדָּבָר הַנּוֹרָא עַל יְדִידֵי, שְׁסַפֵּק אִם הוּא אֶמֶת?".

לְאַחַר הַפְּסָקָה קָלָה נֶאֱמַר הָאוֹרֵחַ, וְאָמַר: "לֹא! אֵין זֶה נְחוּץ כָּל-כָּד". "אִם כָּד" - אָמַר הָרַב - "כְּדֵאִי שֶׁתְּשׁוּקוֹ!".

וְעַל כֵּן הַשְּׁתִּיקָה מוֹבָא הַמְּקָרָה שְׂאֵרַע לִפְנֵי כְּשִׁמוּנִים שְׁנֵה בִירוּשָׁלַיִם, עַל אִשָּׁה אַחַת אֲשֶׁר תִּלְתָּה כְּבִיסָה בְּחִצֵּר הַבַּיִת. וּבְיָמִים הֵהֵם הָיָה יוֹם מִיּוּחַד בְּשַׁבּוּעַ, שֶׁהָיָה נִקְרָא "יוֹם כְּבִיסָה". יוֹם זֶה הָיָה עוֹבֵר מֵתוֹךְ מֵאֲמָץ וְעַבּוּדָה מְפָרְקָת. לְאַחַר תְּלִית הַכְּבִיסָה עָבְרָה בְּחִצֵּר שְׁכֵנָה, שֶׁלֹּא הִיָּתָה מְרוּצָה מְכַד שֶׁהַכְּבִיסָה תִּלְוִיָה בְּחִצֵּר, הוֹצִיאָה מְסַפָּרִים, חֲתָכָה אֶת הַחֲבֵל, וְכָל הַכְּבִיסָה נָפְלָה אַרְצָה וְנִתְלַכְּלְכָה. אוֹתָהּ אִשָּׁה שֶׁהַכְּבִיסָה הִיָּתָה שְׁלָה, הַבְּלִיגָה עַל כְּאָבָה וְעַל עוֹגְמַת הַנֶּפֶשׁ שֶׁנִּגְרַמָּה לָהּ. בְּמִקּוֹם לְרִיב וְלִתְבוּעַ אֶת עֲלִבוּנָה, מֵהַ שְׁלִבְטָח הִיָּה מְצִית אֶת אִשׁ הַמְּחַלּוֹקֵת בְּאִיזוֹרָה, הִיא הַחֲלִיטָה לְכַבֵּס שְׁנִית אֶת כָּל הַכְּבִיסָה, לְמִרוֹת הַטְּרָחָה הַמְּרוּבָה וְהַעֲבּוּדָה הַקָּשָׁה. לְאַחַר מִפּוֹ, תִּלְתָּה אֶת הַכְּבִיסָה בְּחִצֵּר הַסְּמוּכָה, וְלֹא אָמְרָה דָּבָר, לְמִרוֹת הַכָּאָב הַגְּדוֹל. בְּעָרַב, כְּשֶׁשָּׁב בַּעֲלָה מִבַּיִת הַמְּדַרְשׁ, חִפְצָה הִיָּתָה הָאִשָּׁה לְסַפֵּר לְבַעֲלָה אֶת אֲשֶׁר עָבַר עָלֶיהָ, וְלִשְׁפּוֹף אֶת לְבָבָה לְפָנָיו, אֶדְ לְבָסוֹף הַתְּגַבְּרָה עַל עֲצָמָה וְלֹא סִפְרָה, כְּדִי שֶׁלֹּא לְהַגִּיעַ לִיְדֵי חֲטָא לְשׁוֹן הָרַע. לְפִתְעַ דְּפָקָה הַשְּׁכֵנָה בְּדַלְת, וּבִקְשָׁה מִמֶּנָּה סְלִיחָה בְּלֵב מֵר. הִיא אָמְרָה לָהּ: "כְּבָר קִבְּלֵתִי אֶת עוֹנְשִׁי! בְּנִי הַקֶּטָן קוֹדֵם מֵחוּס! אֲנָא, סְלַחִי נָא עַל פְּשַׁעִי!". הָאִשָּׁה הַצְּדִיקָנִית אָמְרָה לָהּ, שֶׁהִיא מוֹחֲלֵת לָהּ בְּלֵב שְׁלֵם, וְאַף אֲחִלָּה רְפוּאָה שְׁלִימָה לְיֶלֶד הַחוּלָה.

אוֹתָהּ אִשָּׁה צְדִיקָנִית זָכְתָה לְהַפְּקֵד לְשִׁנָּה הַבְּאָה בְּבוֹ, שֶׁגְּדַל לְיָמִים לְתַלְמִיד חֲכָם גְּדוֹל, שֶׁהֵאִיר אֶת עֵינֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל הָעוֹלָם - הֵלֵא הוּא רַבְּנוּ רַבִּי יוֹסֵף שְׁלוֹם אֲלִישִׁיב זְצוּק"ל. **שֶׁבֶת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!**

"מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי"

פרשת השבוע: בהעלתך אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" כניסת השבת: 19:13

ערש"ק יח' סיון תשע"ח (1.6.18) bnei-zion.com ר"ת 21:09 יציאת השבת: 20:26

הפטרה: "רני ושמחי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

הסגולה הנפלאה של "קל וחמר" המעוררת את השם "אל", שהוא מידת החסד.

ידוע ומפורסם מה שהביאו בספרים הקדושים, בשם המגיד הקדוש רבי דב בער ממזריטש זיע"א, על הברייתא: "רבי ישמעאל אומר: בשלש עשרה מידות התורה נדרשת: מקל וחמר (מידה א'), מגזירה שונה (מידה ב')... וכו'".

ואמר המגיד הקדוש, שאותן יג' מידות אלו שמביא רבי ישמעאל, מכוונות כנגד יג' מידות הרחמים של ה' יתברך: א. אל ב. רחום ג. ורחמן ד. ארך ה. אפים ו. ורב חסד ז. ואמת ח. נצר חסד ט. לאלפים י. נשא עון יא. ופשע יב. וחסאה יג. ונקה". לכן, נמצא, שמידת "אל" היא כנגד "קל וחמר", מידת "רחום" היא כנגד "גזירה שונה", וכו'. נמצא, אפוא, שאם רוצים לעורר את השם "אל", שהוא ראשון ושרש ל-יג' מידות הרחמים, העצה היעוצה היא לדרוש מידת "קל וחמר", שהיא מכוונת, כאמור, כנגד מידת "אל".

על-פי האמור יאיר לנו להבין את מעשה שאול המלך, שהיה אחד מהאישים הדגולים שקמו לישראל בכל הדורות, ועליו מעיד הכתוב (שמואל א' י', כג'): "ויגבה מכל העם משכמו ומעלה". ולפי חז"ל, הפונה "ויגבה מכל העם" לא היתה רק גופנית, אלא גם "ויגבה" במובן הרוחני, שהיה גבוה מכל העם.

ומצינו בגמרא (יומא כב'): "בן שנה שאול במלכו" – אמר רב הונא, כבן שנה – שלא טעם טעם חטא, ועוד אמרו שם: "מפני מה לא נמשכה מלכות בית שאול? מפני שלא היה בה שום דופי, דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יחזקאל: אין מעמידין פרנס על הצבור, אלא אם כן קפה של שרצים תלויה לו מאחוריו, שאם תזוח דעתו עליו, אומרים לו: חזור לאחוריה".

והנה, כידוע, התפקיד הראשון שהטיל הקב"ה על שאול היה לקים את מצות מחית עמלק, כמו שכתוב: "לך והפיתה את עמלק והחרמתם את כל אשר לו ולא תחמל עליו, והמתה מאיש עד אשה מעלל ועד יונק משור ועד שיה מגמל ועד חמור". ואכן, שאול המלך יצא למלחמת חורמה כנגד עמלק, אך נכשל במילוי תפקידו למחות את זכר עמלק מתחת השמים, כפי שכתוב: "ויך שאול את עמלק... ויחמל שאול והעם על אגג (מלך עמלק) ועל מיטב הצאן והבקר".

וצריכים אנו להבין, איך נכשל אדם קדוש זה, שחמל על אגג בניגוד גמור למה שצוהו ה' יתברך? ("לך והפיתה את עמלק והחרמתם את כל אשר לו ולא תחמל עליו").

חז"ל הקדושים מבארים לנו ענין זה בגמרא (יומא כב'): "ויבא שאול עד עיר עמלק וירב בנחל". אמר רבי מני: על עסקי נחל. בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא לשאול, 'לך והפיתה את עמלק', אמר (שאול): ומה אם בשביל נפש אחת, אמרה תורה, הביאו עגלה... ערופה (בנחל), כל הנפשות הללו (=הילדים והבהמות של עמלק), על אחת כמה וכמה! (שצריך לחמול עליהם/קל וחמר". ועל-כן), אם אדם חטא, בהמה מה חטאה? אם גדולים חטאו, קטנים מה חטאו? יצאה בת-קול, ואמרה לו (=לשאול): 'אל תהי צדיק הרבה'".

ולכאורה צריכים אנו להבין, איך נכשל שאול המלך לדרוש "קל וחמר", כנגד מצוה מפורשת בתורה: "תמחה את זכר עמלק מתחת השמים"?

אלא, צריך לדעת שזה לעומת זה עשה אלקים, ועל-כן כמו שהשם "אל", שהוא מצד הקדושה מכון כנגד מידת "קל וחמר", כך לעומת זאת ישנו שם "אל" שהוא מצד הקליפה/הטומאה, שמתנגדת למידת "קל וחמר". וזאת, כפי שידוע מהספרים הקדושים, שעמלק בגמטריה "אל אחר", והוא מתנגד לאמונת אחדות ה' יתברך. ועל-כך מזהיר אותנו הכתוב (שמות לד', יד): "כי לא תשתחוה לאל אחר".

וכן מצינו בגמרא (שבת קה'): "אמר רבי אבין: מאי קרא (=הפונה בפסוק) 'לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר?' (תהלים פא). איזהו 'אל זר' שיש בגופו של אדם? הוי אומר, זה יצר הרע".

הרי מבואר, כי זה לעומת זה עשה האלקים – שם "אל" שמצד הקדושה, לעומת "עמלק", שהוא "אל אחר",

מצד **הקליפה**, המתנגד למידת **"קל וחמר"**, כדי שלא יתעורר השם **"אל"**, שמצד הקדושה, המביא **חסד** לישראל, ודין על הרשעים.

לכן מזהיר אותנו הקב"ה (סוף פרשת "כי תצא"): "זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים" – כי אז יצאתם ממצרים על-ידי השם **"אל"**, שנתעורר על-ידי ה**"קל וחמר"** של משה שאמר – "הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה...?". והנה, בא עמלק (גמטריה **"אל אחר"**), המתנגד לשם **"אל"** של הקדושה, ורוצה לעורר **"קל וחמר"** מצד **הקליפה**, כדי לבטל את **הרחמים** מישראל.

ומעתה נזכה להבין במעט קט, איך טעה שאול המלך, לעשות **"קל וחמר"** מעגלה ערופה, שלא למחות את עמלק. שכן, טעות זו נגרמה לו מקליפת **עמלק** (**"אל אחר"**), שהביא אותו לעשות **"קל וחמר"** של שטות מצד **הקליפה**, בניגוד לדעת התורה. (ומטעם זה יש לומר, שהקב"ה שלח לשאול את שמואל הנביא, שיש בו אותיות **"שמו אל"** – כדי לרמוז לו לשמור על השם **"אל"**, שמצד הקדושה, כדי שלא יפגם.

ועל-כן נענש שאול, שנקרעה מלכותו, כמו שאמר לו שמואל: "קרע ה' את ממלכות ישראל מעליך היום, ונתנה לרעך הטוב ממך". שכן, כפי הידוע מידת **"קל וחמר"** היא כנגד המידה השביעית – מידת ה**"מלכות"** (פרי עץ החיים, שער עולם העשיה פ"ו). ומכיון ששאול המלך פגם ועשה **"קל וחמר"** של שטות מצד הקליפה, קרע ה' את **המלכות** ממנו, ונתנה לדוד, מלך ישראל, שהוא כידוע הרוצה השביעי. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) **"בהעלתך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות..."**

על הפסוק שלפנינו מצינו מדרש פליאה: הדין הוא דכתיב (=זהו שפתוב בתהילים קיט', קל'): **"פתח דבריך יאיר"**, ואיתא כמאן דאמר (=יש מי שאמר), כי יז' טפחים הוה מנרתא (=היתה המנורה).

מדרש פליאה זה הסביר רבי שמשון משפ"טובקה, מתלמידי המגיד ממזריץ', בהסבר עממי נאה: במנורה היו, כידוע, שבעה קנים, תשע פרחים, אחד-עשר כפתורים ועשרים ושנים גביעים. ולגבי גובה המנורה חולקים החכמים: יש אומרים שגובהה היה יז' טפחים, ויש אומרים יח' טפחים.

והנה מצינו רמזים לחלקי המנורה השונים בכל אחד מחמשת חומשי התורה: בפסוק הראשון בספר **"בראשית"** יש שבע מלים כנגד שבעת קני המנורה. בפסוק הראשון בספר **"שמות"** יש אחת-עשרה מלים, כנגד אחד-עשר הכפתורים שבמנורה. בפסוק הראשון בספר **"ויקרא"** יש תשע מלים, כנגד תשעת הפרחים שקשטו את המנורה. הפסוק הראשון שבספר **"במדבר"** כולל שבע-עשרה מלים, כנגד שבעה-עשר הטפחים של גובה המנורה. ובפסוק הראשון בספר **"דברים"** יש עשרים ושתיים מלים, כנגד עשרים ושנים הגביעים שבמנורה.

לכך – אומר רבי יעקב שמשון משפ"טובקה – מרמזים דברי המדרש **"פתח דבריך יאיר"** – כלומר, הפסוק הראשון הפותח בכל אחד מחמשת חומשי התורה, מכון כנגד מעשה המנורה. **"כי ה' דבר טוב על ישראל" (י' כט')**

הגאון רבי צבי אלימלך שפירא כותב בספרו **"אגרא דכלה"**: בכל המקרא כלו מצינו רק פעמיים את הביטוי **"דבר טוב"**: בכתוב שלפנינו נאמר: **"כי ה' דבר טוב על ישראל"**, ובמגילת אסתר (ז', ט') נאמר: **"דבר טוב על המלך"** (ולפי מסורת הקדמונים, הכונה כאן היא למלכו של עולם, הקדוש-ברוך-הוא).

דבר זה בא לרמוז לנו, שלעולם צריך האדם לדבר רק **"טוב"** על עם ישראל, ולהמנע מלקטרג עליהם, ואפילו הוא רואה במו עיניו את חטאייהם. וכל מי שמדבר טוב על ישראל, כאילו דבר טוב על מלכו של עולם, הקב"ה! **"אל נא רפא נא לה"**

ליהודי אחד בירושלים היו פאבים חזקים מאד, ונכנס לבית-החולים לבדיקות. לאחר סדרת בדיקות החליט הפרופסור שם, שיש לו אבן, וצריך לנתחו כדי להוציאה. כששמע היהודי כך, קם והתלבש, והלך אל הגאון רבי איסר מלצר זצ"ל, בעל **"אבן האזל"**, וספר לו את כל הדברים כהגותם. ענה לו רבי איסר זלמן, שלדעתו, לא צריך לנתח אותו, אלא די בכך שיעשו לו חוקן בלבד, וזה ישטוף את המעיין, והאבן תצא.

הלה חזר לבית-החולים, נגש אל הפרופסור, ואמר לו: הייתי אצל רבי, ראש הישיבה הרב מלצר, וכבוד הרב אמר לי שלא צריך ניתוח, אלא שיעשו לי רק חוקן, והמים ישטפו את האבן החוצה. הפרופסור וכל העומדים שם פרוצו בצחוק לשמע הדברים האלו, והתחילו להסביר לו ולשכנעו שהענין רציני עד מאד, שחוקן לא יעזור לו, ותביים לנתחו! אולם הלה לא השתכנע, והסביר להם שמאחר ויצא הדבר מפי הרב הקדוש, שלא לנתחו, הרי דברי הרב הם **"כארים ותמים"**, ואדרבא, הניתוח יסכן אותו, ואם הם לא רוצים לעשות לו חוקן, הוא הולך הביתה. כשראה הפרופסור שהיהודי הנ"ל אומר את דבריו בתמימות, בבטחה ובכנות מלאה - הסכים. הכניסו אותו לחדר ועשו לו חוקן. ומה נורא וגדול היה קידוש ה', כשיצאה האבן עם המים מהמעים, לעיני כל העומדים שם... **שבת שלום**

"מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי"

פרשת השבוע: בהעלתך אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כניסת השבת: 19:13**

ערש"ק יח' סיון תשע"ח (1.6.18) **rnei-zion.com** ר"ת 21:09 **יציאת השבת: 20:26**

הפטרה: "רני ושמחי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"ויהי בנסע הארון ויאמר משה קומה ה' ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך" (על פי "אורה של תורה" לרה"ק פיינחס פרידמן)

בפרשתנו, פרשת "בהעלתך", אנו מוצאים את הפרשה הכי קטנה מכל פרשיות התורה – הלא היא פרשת "ויהי בנסע הארון". המיוחדת בפרשה זו הוא, שהיא כלולה משני פסוקים בלבד, ויש בה רק פ"ה (=85) אותיות ("ויהי בנסע הארון ויאמר משה קומה ה' ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך. ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל"). והנה, למרבה הפלא פרשה זאת "ויהי בנסע הארון", שיש בה כ־85 פסוקים (או 85) אותיות, נחשבת לספר בפני עצמו. וכפי שמוכר בגמרא (שבת קטו) "תנו רבנן, ויהי בנסע הארון ויאמר משה". פרשה זו עשה לה הקדוש ברוך הוא סימניות מלמעלה ומלמטה (אות נו"ן | הפוכה בראש הפרשה, ואות נו"ן | הפוכה בסופה)... מפני שספר חשוב הוא בפני עצמו".

והנה, ענין זה, שפרשת "ויהי בנסע הארון" נחשבת לספר בפני עצמו היא לכאורה ענין תמוה מאד. שכן, איך יתכן, שבכל אחד מחמישה חומשי תורה ישנם כל-כך הרבה אותיות, ואילו בספר "ויהי בנסע הארון" אין לנו, אלא רק שני פסוקים ופ"ה (=85) אותיות בלבד? הלא דבר הוא!

ביאור נפלא על-כך מצינו ב"נחל קדומים" ("בהעלתך") להגה"ק החיד"א זצ"ל, (בשם הספר "כף נקי" מהתקם השלם החסיד, מלומד בנאים, מר קשישא מ' פליפה מלכה). ומאחר וביאור זה פותח לנו שערים להבין כמה ענינים סתומים, מצוה גדולה לפרסם ענין זה ברבים.

ידוע ומפורסם מה שמוכר בזהר הקדוש (שיר השירים עד, ד'), שבתורה הקדושה יש ששים רבוא (=שש מאות אלה) אותיות, שהן מכוונות כנגד ששים רבוא שורשי נשמות ישראל – כל נשמה מכוונת כנגד אות אחת שבתורה. וכתב ה"מגלה עמוקות" (ואתחנן אופן קפו), שענין זה נרמז בשם ישראל, שהוא ראשי תיבות: יש ששים רבוא אותיות לתורה – כדי לרמוז שכל אחד מישראל הוא כנגד אות אחת מהתורה הקדושה.

אולם, כבר תמחו כל המפרשים על ענין זה. שכן, לפי החשבון, אין לנו בתורה שבכתב, כי אם רק חצי מששים רבוא (=600,000) אותיות (לפי חשבון מדויק יש בתורה שבכתב רק 304,805 אותיות).

אם כך, חסרות לנו עוד כשלוש מאות אלה אותיות להשלמת ששים רבוא נשמות ישראל, ואיך אומרים חז"ל שבתורה הקדושה יש ששים רבוא (=600,000) אותיות?

הגה"ק החיד"א זצ"ל ב"מדבר קדמות" (מערכת י', ו) מביא על-כך תירוץ נפלא, בשם ליקוטי גורי האריז"ל, על-פי מאמר חז"ל (הגיגה יב'): "אמר רבי אלעזר: אור שברא הקדוש ברוך הוא ביום ראשון – אדם צופה (ומביט) בו מסוף העולם ועד סופו (=יכול האדם לראות בו כל מה שמתרחש בכל מקום בעולם). ופינו שנסתפל הקדוש ברוך הוא (באנשי) בדור המבול, ודור הפלגה, וראה שמעשיהם מקולקלים, עמד וגנזו מהם, שנאמר (איוב לח): 'וימנע מרשעים אורם'. ולמי גנזו? לצדיקים לעתיד לבוא, שנאמר (בראשית א'): 'וירא אלהים את האור כי טוב', ואין טוב אלא צדיק, שנאמר (ישעיה ג'): 'אמרו צדיק כי טוב'".

לפי זה, מגלים לנו גורי האריז"ל, כי באמת, בשרש התורה שבכתב, שבה נברא העולם, היו ששים רבוא (=600,000) אותיות, שהן כאמור כנגד ששים רבוא נשמות ישראל. אולם, כאשר נגנז האור הראשון, נגנזו עמו גם כחצי מאותיות התורה, ונשארו לנו רק 304,805 אותיות. ויש לומר, שלעתיד לבוא, כאשר יחזיר הקב"ה את האור הגנוז של ששת ימי בראשית, יתגלו לנו כל ששים רבוא אותיות התורה במלואן.

על-פי האמור, יתכן לומר על-כך חידוש גדול, על-פי הידוע מהספרים הקדושים (והאריך בזה ה"בני יששכר" במאמריו לחנוכה), שכל חידושי התורה (=אותם הדברים העמוקים שמגלים לנו הצדיקים), שורשם הוא מהאור הגנוז שגנזו הקב"ה בתורתו. והצדיקים, בגדל קדושתם ויגיעתם בתורה, זוכים לטעום מעין עולם הבא, כאשר הם זוכים לגילויים מאור גנוז זה. ויש לומר, שלאותם צדיקים יש אחיזה באותן האותיות שבתורה, שנגנזו יחד עם

הָאוֹר הגָּנוּז, וְלָכֵן הֵם זֹכִים לְגָלוּת **מֵהָאוֹר** הַגָּנוּז שֶׁבַתּוֹרָה. וְזֶהוּ שְׁדִיקוֹ חו"ל לֹמַר בְּמִתְק שְׁפָתָם: "אוֹר שְׁבָרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּיוֹם רֵאשׁוֹן... עָמַד וּגְנָזוּ... וְלִמֵּי גְנָזוּ? לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבָא". דְּהִינּוּ, אוֹתִיּוֹת אֵלוּ, שֶׁנִּגְנָזוּ יַחַד עִם הָאוֹר הַגָּנוּז, הֵן גְּנוּזוֹת לְאוֹתָם הַצַּדִּיקִים, שֵׁשׁ לָהֶם אַחִיזָה מִצַּד שְׂרָשׁ נִשְׁמָתָם בְּאוֹתִיּוֹת אֵלוּ. וְעַל-יְדֵי יִגִּיעַתָם בַּתּוֹרָה, זֹכִים הֵם לְגָלוּת וּלְהַשְׁפִּיעַ לָנוּ רִזִּין עֵילָאִין (=סוּדוֹת גְּדוּלִים) בַּתּוֹרָה.

עַל-פִּי הָאֱמוּר יִפְתַּח לָנוּ פֶּתַח לְהִבִּין מָה שְׂשָׁלָנוּ, כִּי צַד יִתְכַן שְׁפָרְשֵׁת "וַיְהִי בְּנִסְעַ הָאָרוֹן", שֶׁנִּחְשַׁב לְסֹפֵר בְּפָנֵי עֲצָמוּ, כְּלוּלָה רַק מִשְׁנֵי פְסוּקִים, וַיֵּשׁ בָּהּ פ"ה (=85) אוֹתִיּוֹת?

וּמִגְלָה לָנוּ ה"כָּף וְנָקִי" חִידוּשׁ נִפְלָא וְאוֹמַר, כִּי פִרְשֵׁת "וַיְהִי בְּנִסְעַ הָאָרוֹן", הִיתָה בְּשַׁעַת מִתְּן תּוֹרָה סֹפֵר גְּדוּל מֵאֵד, כְּמוֹ כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה. וְכָל מָה שֶׁהָיָה כְּתוּב בּוֹ הָיָה מִשְׁעַר ה-נ (=50), שֶׁנִּמְסָר לְמֹשֶׁה בְּשַׁעַת מִתְּן תּוֹרָה. אוּלָם, לְאַחַר שֶׁחָטָא הָעָם בְּעַגְל, וְנִסְתַּלַּק מִמֹּשֶׁה שְׁעַר ה-נ (=50), בְּבַחֲיַנַּת "לֵךְ רֵד", הִנֵּה נִגְנָזוּ גַם רֹב הָאוֹתִיּוֹת מִסֹּפֵר זֶה, שֶׁהֵן כְּנֶגֶד שְׁעַר ה-נ, וְנִשְׂאָרוֹ מִמֶּנּוּ רַק פ"ה (=85) אוֹתִיּוֹת שֶׁל פִּרְשֵׁת "וַיְהִי בְּנִסְעַ הָאָרוֹן".

עַל-פִּי הָאֱמוּר מִבְּאֵר ה"כָּף וְנָקִי" גַם כֵּן, מְדוּעַ פִּרְשָׁה זֶה עָשָׂה לָהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא סִימְנִיּוֹת מְלֻמְעָלָה וּמְלֻמְטָה (אוֹת נו"ן | הַפּוּכָה בְּרֵאשׁ הַפִּרְשָׁה, וְאוֹת נו"ן | הַפּוּכָה בְּסוּפָה), כְּפִי שְׁכָתוּב בַּתּוֹרָה: | "וַיְהִי בְּנִסְעַ הָאָרוֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוֹמָה ה' וַיִּפְצוּ אֲבִיבֵיךָ וַיִּנְסוּ מִשְׁנֵאִיךָ מִפְּנֵיךָ. וּבִנְחָה יֹאמַר שׁוּבָה ה' רַבְבוֹת אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל" |. שְׁכֵן, עֲנִין זֶה בָּא לְרַמֵּז לָנוּ בְּזֶה כִּי הָאוֹתִיּוֹת מִסֹּפֵר זֶה הֵן מִשְׁעַר ה-נ (=50) שֶׁל הַחֹכְמָה. וְהִיּוֹת וְלֹא זָכִינוּ לְשְׁעַר ה-נ, עַל-כֵּן כְּתוּבָה הָאוֹת נ' בְּצוּרָה הַפּוּכָה (|) – כְּדֵי לְרַמֵּז לָנוּ שְׁשַׁעַר ה-נ הַפֶּךָ פָּנָיו וְנִתְרַחַק מֵאֲתָנוּ לְאַחַר חָטָא הָעַגְל, וְנִשְׂאָרָה לָנוּ רַק הָאָרְהָ קִטְנָה מִשְׁעַר זֶה, שֶׁהֵם פ"ה (=85) אוֹתִיּוֹת שֶׁל פִּרְשֵׁת "וַיְהִי בְּנִסְעַ הָאָרוֹן".

מֵעֵתָה מִיּוֹשֵׁב הֵיטֵב מָה שְׂאֲמָרוֹ הַקְּדוּמוֹנִים, שֵׁשׁ שְׁשִׁים רַבּוּא אוֹתִיּוֹת לְתוֹרָה, כְּנֶגֶד שְׁשִׁים רַבּוּא נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְתִמְהוּ הַמְּפָרְשִׁים: הֲלֹא לְמַעֲשֵׂה אֵין בַּתּוֹרָה, אֲלֵא רַק כְּמַחְצִית מִשְׁשִׁים רַבּוּא? אֲךָ לְפִי דְבָרֵי ה"כָּף וְנָקִי" מִיּוֹשֵׁב עֲנִין זֶה לְהַפְלִיא, שֶׁהָרִי כִּיּוֹן שֶׁסֹּפֵר "וַיְהִי בְּנִסְעַ הָאָרוֹן" הָיָה סֹפֵר גְּדוּל כְּכֹל הַתּוֹרָה כְּלָה, נִמְצָא שֶׁיַּחַד עִם סֹפֵר זֶה הִיתָה הַתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב כְּפוּלָה מִמָּה שֵׁשׁ בִּיּוֹדֵנוּ כְּעַתָּה.

וְלָכֵן, הַחֲשׁבוֹן מְכוֹן בְּדִיוֹק, שְׁכֵן בְּאֲמַת יֵשׁ בַּתּוֹרָה שְׁשִׁים רַבּוּא אוֹתִיּוֹת כְּנֶגֶד שְׁשִׁים רַבּוּא נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּצִירוּף הָאוֹתִיּוֹת שֶׁהָיוּ בְּסֹפֵר "וַיְהִי בְּנִסְעַ הָאָרוֹן". אֲלֵא, כְּאֱמוּר, לְאַחַר חָטָא הָעַגְל נִגְנָזוּ הָאוֹתִיּוֹת הַשְּׂיֻכּוֹת לְשְׁעַר ה-נ, כִּי ה' דָּבַר טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל" (י' כט')

הַגָּאוֹן רַבִּי צְבִי אֶלְיָמֶלֶךְ שְׁפִירָא כּוֹתֵב בְּסִפְרוֹ "אֲגָרָא דְכָלָה": בְּכָל הַמְּקָרָא כְּלוּ מְצִינוּ רַק פְּעֻמַּיִם אֶת הַבֵּיטוּי "דְּבַר טוֹב": בְּכָתוּב שֶׁלְּפָנֵינוּ נֹאמַר: "כִּי ה' דְּבַר טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל", וּבְמִגְלַת אֶסְתֵּר (ו', ט) נֹאמַר: "דְּבַר טוֹב עַל הַמֶּלֶךְ" (וּלְפִי מְסוּרַת הַקְּדוּמוֹנִים, הַכּוּנָה כָּאן הִיא לְמַלְכוּ שֶׁל עוֹלָם, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא).

דְּבַר זֶה בָּא לְרַמֵּז לָנוּ, שֶׁלְּעוֹלָם צָרִיךְ הָאָדָם לְדַבֵּר רַק "טוֹב" עַל עַם יִשְׂרָאֵל, וּלְהַמְנִיעַ מְלַקְטָרְג עֲלֵיהֶם, וְאֶפְיֻלוּ הוּא רוּאָה בְּמוֹ עֵינָיו אֶת חָטָאֵיהֶם. וְכָל מִי שֶׁמְדַבֵּר טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל, כְּאֵילוּ דְבַר טוֹב עַל מְלָכוּ שֶׁל עוֹלָם, הַקֵּב"ה! "אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ"

פְּעַם נִזְדַּמְנוּ לְמָקוֹם אַחַד הָאֲדַמו"רִים הַנּוֹדְעִים שֶׁל מְרָכּוּ פוּלִין, רַבִּי אַבְרָהָם מְרַדְכֵי מַגוּר וְרַבִּי מְאִיר יִחִיאֵל מְאוּסְטְרוּבָה. וּכְדָרָךְ צַדִּיקִים גְּדוּלֵי תּוֹרָה, הַתְּפַתְחָה בֵּין הַשְּׁנַיִם שִׁיחָה עָרָה בְּדַבְרֵי תּוֹרָה וְחִסְדוֹת. לְפָנֵי פְרִידַתָם, פָּנָה הָאֲדַמו"ר מְאוּסְטְרוּבָה אֶל הָאֲדַמו"ר מַגוּר, וּבִקֵּשׁ שִׁיתְפַּלֵּל בְּעַדוֹ, שֶׁתְּהִיָּה לוֹ רְפוּאָה שְׁלֵמָה, וְהַזְכִּיר בְּהַדְגָּשָׁה אֶת שְׁמוֹ וְשֵׁם אָמוּ.

הַשְּׁתוּמִם עַל-כֵּךְ הָאֲדַמו"ר מַגוּר, וְאָמַר לְחִבְרוֹ הַצַּדִּיק: בְּמִסְכַּת בְּרָכוֹת (לד', עא) שְׁנִינוּ: כָּל הַמְּבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל חִבְרוֹ, אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַזְכִּיר אֶת שְׁמוֹ, שֶׁנֹּאמַר: "אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ", וְאֵין מֹשֶׁה מְזַכֵּיר כָּאן בַּתְּפִילָתוֹ אֶת שְׁמָה שֶׁל מְרָם. יֹאמַר נָא לִי אִפּוּא אָדוֹנִי, מְדוּעַ הַזְכִּיר אֶת שְׁמוֹ וְשֵׁם אָמוֹ?

הַשֵּׁב הָאֲדַמו"ר מְאוּסְטְרוּבָה: בְּדַק וּמְצָא, שֶׁהַמְּלִים "רְפָא נָא", הֵן בְּגַמְטְרִיָּה "מְרָם יוֹכְבֵּד" (=332). נִמְצָאנוּ לְמַדִּים אִפּוּא, שֶׁבְּמְרוּמֵי הַזְכִּיר מֹשֶׁה רַבְּנוּ בַּתְּפִילָתוֹ אֶת שֵׁם אַחֲתוֹ הַחֹלָה וְשֵׁם אָמָה...

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

"מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי"

פרשת השבוע: בהעלתך אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" כניסת השבת: 19:13

ערש"ק יח' סיון תשע"ח (1.6.18) bnei-zion.com ר"ת 21:09 יציאת השבת: 20:26

הפטרה: "רני ושמחי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"בהעלתך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות..."

בספר הקדוש "מגלה עמוקות" (אופן עד) נאמר רמז נאה על פסוק זה, וזאת על-פי מה שגלה לנו האר"י הקדוש: סופי התיבות "אל מול פני המנורה" למפרע (=מהסוף להתחלה) הם "הילל", והכונה היא להילל הזקן. שכן, אומר האר"י הקדוש, שנשמת משה רבנו ונשמת הילל הזקן, שתייהן משרש אחד. ולכן, כמו שמשה רבנו היה מלך על ישראל, כך היה הילל נשיא על ישראל. וכמו שמשה רבנו חי מאה ועשרים שנה, כן חי הילל מאה ועשרים שנה. וכמו שמשה היה הענו מכל אדם, כן הילל היה הענו מכל אדם.

ומוסיף האר"י זצ"ל ואומר, שדבר זה רמז גם בגמרא (שבת פט): "בשעה שעלה משה למרום (לקבל את התורה) מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות (כתרים – אלו התגין שיש על גבי האותיות של התורה). אמר לו (הקב"ה למשה): משה, אין שלום בעירך? (היית צריך לומר לי 'שלום') – אמר לו (משה לה'): כלום יש עבד שנותן שלום לרבו? (הרי, העבד משמש את רבו פעמים רבות ביום, ואינו צריך לומר לפניו בכל פעם 'שלום'). אמר (הקב"ה): היה לך (לומר לי) 'לעזרני' (= כלומר, היית יכול לומר לי: 'תצלח מלאכתך', על פי רש"י). מיד אמר (משה לה'): 'ועתה יגדל נא פח אדני, כאשר דברת'. אומר האר"י זצ"ל: בכתוב "היה לך לעזרני", ראשי תיבות "הילל", רמז הקב"ה למשה, שהילל הנשיא הוא משרש נשמתו.

ומוסיף על-כך ה"מגלה עמוקות", שבתשובתו של משה לה' יתברך – 'ועתה יגדל נא פח אדני, כאשר דברת' (במדבר יד, יז) – התפלל משה על הילל הנשיא, שה' יתברך יגדיל את פוחו (=של הילל) שכן, הילל בגמטריה הוא אדני, ובקש משה "יגדל נא פח אדני", דהינו שיגדל פח אדני שהוא גימטריה הילל.

ומסביר זאת ה"מגלה עמוקות" ואומר, שמשה בעצם ביקש מהקב"ה שיוסיף להלל את האות י, ויהיה שמו מלא – הילל – ולכן האות י, הכתובה בתורה בתיבת "יגדל", היא י רבתי גדולה, ורומזת על גידול שמו של הילל באות י.

ואם כך נשאלת השאלה, מדוע בקש משה להוסיף דוקא י לשמו של הילל?

על-כך עונים חז"ל, שהאות י רומזת על מידת הענוה, שהרי היא האות הקטנה מכל האותיות. ולכן התפלל משה רבנו לה' שיוסיף דוקא את אות י לשמו של הילל, שגם הוא, הילל, יהיה ענו ושפל-רוח כמשה רבנו.

ואכן רמז הקב"ה למשה, שתפילתו נתקבלה, ונתוספה להלל אות י, ומעתה שמו המלא הוא "הילל", כפי הרמז (שמות ד, טז): "הוא יהיה לך לפה" – ראשי תיבות "הילל", וכן בפסוק: "אל מול פני המנורה" – סופי תיבות "הילל", ובפסוק: "משה לעיני כל ישראל" – סופי תיבות "הילל". (על פי 'אורה של תורה' להרה"ק פינחס פרידמן)

"דבר אל אהרן... בהעלתך את הנרות... יאירו שבעת הנרות, ויעש כן אהרן" (ח' א' ג')

על הכתוב: "דבר אל אהרן... בהעלתך את הנרות... יאירו שבעת הנרות, ויעש כן אהרן", פרש רש"י: "ויעש כן אהרן, להגיד שבחו של אהרן שלא שנה".

ותמהו חז"ל על רש"י, האומר "להגיד שבחו של אהרן שלא שנה": וכי יעלה על הדעת, שאהרן הקדוש ישנה חס וחלילה מהציווי של הבורא יתברך, בהדליקו את הנרות?

באור נפלא על-כך מביא לנו הגה"ק ר' העשיל מקראקא זצ"ל, בספרו "תנופת התורה", וכך הוא כותב שם: הנה, בכל מעשה בראשית, לאחר כל בריאה כתוב "ויהי כן": "יהי רקיע... ויהי כן", "יקוו המים... ויהי כן", "תדשא הארץ דשא... ויהי כן", "יהי מאורות... ויהי כן", וכך בכל הבריאה.

אולם בבריאת האור כתוב: "ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור", ולא כתוב "ויהי כן".

אם כך, צריכים אנו להבין במה שונה בריאת האור מכל הבריאה, שלא כתוב בה "ויהי כן"?

וּמְתַרְץ זֹאת הַגְּהֵ"ק ר' הַעֲשִׂיל מְקַרְאָקָא, וְאוֹמֵר: הִנֵּה, אָמְרוּ חו"ל (תּוֹגִיגָה יב'): "אֹר שְׁבָרָא הַקֵּב"ה בַּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן, אָדָם צוֹפֵה בּוֹ מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ" (=יְכוֹל הָאָדָם לְרְאוֹת בּוֹ כָּל מָה שֶׁמְתַרְחֵשׁ בְּכָל מְקוֹם בְּעוֹלָם). כִּיּוֹן שֶׁהִסְתַּכַּל הַקֵּב"ה בְּדוֹר הַמְּבוּל וּבְדוֹר הַפְּלָגָה, וְרָאָה שֶׁמְעֻשִׂיהֶם מְקוֹלְקָלִים, עָמַד וּגְנָזוּ מֵהֶם (=הַחֲבִיאוּ, כְּדִי שְׂלֵא יִשְׁתַּמְשׁוּ בְּאוֹר זֶה לְרַעָה), שְׁנֵאמַר (איוב לח' טו'): 'וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אוֹרָם, וְלִמֵּי גְנָזוּ? – לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבוֹא".

אִם כֵּן, מוּבֵן לְמָה לֹא כָּתוּב "וַיְהִי כֵן". שְׁהָרִי, בְּאִמַּת לֹא הָיָה כֵן: הַקֵּב"ה צִוָּה "וַיְהִי אֹר", וְלֹא הָיָה כֵן, מִכִּיּוֹן שְׂאוֹתוֹ הָאֹר שְׁנֵבְרָא גְנָזוּ בְּסוּפוֹ שֶׁל דְּבַר. וְלָכֵן כָּתוּב רַק "וַיְהִי אֹר" – שְׂאִמְנַם נּוֹצֵר אֹר, אֲבָל לֹא אוֹתוֹ אֹר גְּדוֹל שְׁנֵבְרָא בְּתַחֲלִילָה. נִמְצָא, שֶׁבְּאִמַּת הָיָה רְאוּי שְׁגָם בְּבִרְיַאת הָאֹר יִהְיֶה כָּתוּב "וַיְהִי כֵן", אֲלֵא שֶׁבְּגִלְלֵי הָרְשָׁעִים, גְּנָזוּ הַקֵּב"ה אֶת אוֹתוֹ הָאֹר הַגְּדוֹל, וּבְרָא אוֹר אַחֵר.

אִם כֵּן, אוֹתָם רְשָׁעִים, עַל-יְדֵי חֲטָאֵיהֶם, הַחֲסִירוּ, וּגְרָמוּ שְׂלֵא יִהְיֶה כָּתוּב בְּבִרְיַאת הָאֹר "וַיְהִי כֵן". וְעַל-כֵּן אוֹמֵר דְּוִד הַמֶּלֶךְ (תהילים א' ה'): "עַל כֵּן לֹא יִקְמוּ רְשָׁעִים בְּמִשְׁפָּט". כְּלוּמָר, עַל אוֹתוֹ "כֵּן" שֶׁהַחֲסִרְתֶּם בְּבִרְיַאת הָאֹר, לֹא תִקְוּמוּ (=לֹא תִזְכוּ, הָרְשָׁעִים) בְּמִשְׁפָּט.

וְהִנֵּה, מְבוֹאָר בְּסִפְרֵי הַמְּקוּבָּלִים, שְׂאֵהֲרֵן הַכְּהֵן, עַל-יְדֵי הַדְּלָקַת הַמְּנוֹרָה בְּקְדוּשָׁה וּבִטְהָרָה, זָכָה לְהַמְשִׁיךְ וּלְהוֹרִיד מֵאוֹתוֹ אֹר הַגְּדוֹל שְׁנֵבְרָא מִשְׁשֵׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית (וּכְאִמּוֹר הַקֵּב"ה גְּנָזוּ אֹר זֶה לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבוֹא).

נִמְצָא אֲפּוֹא, שְׂאֵהֲרֵן, עַל-יְדֵי הַדְּלָקַת הַמְּנוֹרָה, כְּשֶׁהוֹרִיד אֶת הָאֹר הַגְּדוֹל שְׁנֵבְרָא, כְּאִילוֹ הַחֲזִיר אֶת מַלְת "כֵּן", שֶׁהִיתָה חֲסֵרָה בְּבִרְיַאת הָאֹר, וְעַל-יְדֵי כֵּן נִתְמַלֵּא רְצוֹנוֹ שֶׁל ה' יִתְבַּרֵךְ, וְזֶהוּ שְׂכָתוּב: "וַיַּעַשׂ כֵּן אֵהֲרֵן" – שֶׁתִּקַּן אֶת אוֹתוֹ ה'"כֵּן" שֶׁהָיָה חֲסֵר בְּבִרְיַאת הָאֹר. וְלָכֵן מִפְּרֵשׁ רִש"י: "לְהַגִּיד שְׂבַחוֹ שֶׁל אֵהֲרֵן שְׂלֵא שְׁנָה" – שְׂלֵא שְׁנָה אֶת בְּרִיַּאת הָאֹר מִכָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, שֶׁכֵּן עַל-יְדֵי הַדְּלָקַת הַמְּנוֹרָה וְהוֹרִדְתָּ אוֹתוֹ אֹר גְּנוּז, הָרִי זֶה כְּאִילוֹ נִאֲמַר בְּבִרְיַאת הָאֹר – "וַיְהִי כֵן". (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

דְּבַר אֵל אֵהֲרֵן וְאִמַּרְתָּ אֵלָיו בְּהַעֲלִיתְךָ אֶת הַנֵּר אֵל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יֵאִירוּ שְׁבַעַת הַנְּרוֹת"

יְדוּעַ מָה שְׂאִמְרוּ חו"ל, שְׁמִשָּׁה רִבְנוּ, אֲדוֹן כָּל הַנְּבִיאִים, קִבֵּל מֵהַר סִינַי, לֹא רַק אֶת הַתּוֹרָה שֶׁבְּכַתָּב, אֲלֵא גַם אֶת הַתּוֹרָה שְׁבַעַל-פֶּה, כְּמְבוֹאָר בְּמִדְרָשׁ: "אֲפִילוֹ מָה שֶׁתְּלַמִּיד וְתִיק עֵתִיד לֹמַר בְּפְנֵי רַבּוֹ – כֵּלָּן נִאֲמָרוּ לְמִשָּׁה מְסִינַי". וְכְאִמּוֹר עַל זֶה רוֹמְזוּ הָאֲרוֹן, שֶׁהָיָה בּוֹ שְׁנֵי לוחות הַבְּרִית – כְּנֶגְדַת הַתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְלְעוֹמַת זֹאת עֲבוּדַת הַמְּנוֹרָה, רוֹמְזַת לְתוֹרָה שְׁבַעַל-פֶּה, כְּמוֹ שְׂכָתוּב: "אֵל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה" – סוֹפֵי תִיבוֹת "הִילֵל" לֹמַר לָנוּ שְׁנִקְבְּעָה הַלְכָה כְּמוֹתוֹ שֶׁל בֵּית הִילֵל בְּתוֹרָה שְׁבַעַל-פֶּה.

וְכַתָּב ה'"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת", שְׂאֲפִילוֹ מַחְלוקַת שְׂמָאֵי וְהִילֵל נִמְסְרָה לְמִשָּׁה מְסִינַי, שֶׁכֵּן מִשָּׁה נוֹטְרִיקוֹן (=רְאִשֵׁי תִיבוֹת) – מַחְלוקַת שְׂמָאֵי הִלֵּל. וְכֵן מִשָּׁה נוֹטְרִיקוֹן לְמִפְרָע (=מְסוּפָה הַמְּלָה לְהַתְחַלְתָּה) – הַכָּל שְׂמָעוּ מְסִינַי. וְלִפִּי זֶה אֲפָשָׁר לְקַשׁוֹר אֶת הַתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב עִם הַתּוֹרָה שְׁבַעַל-פֶּה, שֶׁכֵּן הַתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב מְסַתִּימַת בְּמִילִים: "מִשָּׁה לְעִינַי כָּל יִשְׂרָאֵל" – סוֹפֵי תִיבוֹת "הִילֵל" – לֹמַר לָנוּ שְׁמִשָּׁה רִבְנוּ, אֲדוֹן כָּל הַנְּבִיאִים, קִבֵּל מֵהַר סִינַי, לֹא רַק אֶת הַתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, אֲלֵא גַם אֶת הַתּוֹרָה שְׁבַעַל-פֶּה שֶׁל בֵּית הִילֵל שֶׁהִלְכָה נִקְבְּעָה כְּמוֹתוֹ.

"וַיֹּאמֶר ה' אֵל מִשָּׁה הִיד ה' תִּקְצָר"

אֵל חֲדָרוֹ שֶׁל רַבִּי מֵאִיר'ל מִפְּרִימְשֵׁלֵן נִכְנָס יְהוּדִי וְטַעְנָה בְּפִיו: שְׂכֵנוּ מְסִיג אֶת גְּבוּלוֹ, וּפְתַח חֲנוּת לְיַד חֲנוּתוֹ שְׁלוֹ, וּמוֹכֵר שָׁם אוֹתָם הַדְּבָרִים שֶׁהוּא מוֹכֵר וּבִכְךָ מְקַפֵּחַ אֶת פְּרִנְסָתוֹ. שְׂאֵל אוֹתוֹ רַבִּי מֵאִיר: הֲאִם שְׂמַת לֵב כִּיֶּצֵד הַסּוּס שׁוֹתָה מִמֵּי הַנְּהָר? עָנָה לוֹ הַיְהוּדִי בְּתַמִּיהָה: לֹא, אֵינִי יוֹדֵעַ! וּבָכֵן – אָמַר לוֹ רַבִּי מֵאִיר – בְּטָרָם יִשְׁתָּה הַסּוּס מִמֵּי הַנְּהָר – הוּא נוֹהֵג לְבַעוּט בְּמַיִם, וְרַק לְאַחַר מִכֵּן הוּא שׁוֹתָה. וּמְדוּעָ? מְדוּעָ נוֹהֵג הַסּוּס מִנְהַג מוֹזֵר זֶה?
אֲלֵא – עָנָה לוֹ רַבִּי מֵאִיר – כִּיּוֹן שֶׁבָּא הַסּוּס לְשִׁתּוֹת מֵהַמַּיִם, מִשְׁתַּקְפֵּת לְנִגְדוֹ דְמוּתוֹ, וְהוּא סְבוּר שְׁזֶה סוּס אַחֵר שֶׁבָּא לְשִׁתּוֹת אֶת הַמַּיִם שְׁלוֹ. עַל כֵּן הוּא מְרִים אֶת רַגְלָיו וּבוֹעֵט בּוֹ (בְּמַיִם), עַד שֶׁהַמַּיִם נַעֲשִׂים עֲכוּרִים וְדְמוּתוֹ שֶׁל הַסּוּס נַעֲלָמַת, וְאֵז הוּא שׁוֹתָה בְּשִׁמְחָה...

אֲבָל הָאָדָם אֵינּוּ סוּס, וְעָלָיו לְדַעַת שֶׁאֵת הָעוֹלָם מְנַהֵיג הַקֵּב"ה, שְׁזוֹן (=מִפְּרָנֵס) אֶת הַכָּל "מְבִיצֵי כִינִים וְעַד קָרְנֵי רְאִמִּים" (וְזוֹ אֶת הַבְּרִיָּה הַקְּטַנָּה בְּיוֹתֵר וְעַד הַבְּרִיָּה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר), וְכְמוּכֵן יְכוֹל לְהַשְׁקוֹת אֶת כָּל הַסּוּסִים וּלְפָרְנֵס אֶת כָּל הַבְּרִיּוֹת.

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

"מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי"

פרשת השבוע: בהעלתך אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כניסת השבת: 19:13**

ערש"ק יח' סיון תשע"ח (1.6.18) bnei-zion.com ר"ת 21:09 **יציאת השבת: 20:26**

הפטרה: "רני ושמחי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלתך את הנרות"

על הכתוב, "וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלתך את הנרות", שואלים חז"ל: מדוע צוה הקב"ה את אהרן על הדלקת הנרות, ולא את משה רבנו?

ותרץ רש"י: "לפי, כשראה אהרן (את) תנופת הנשיאים, חלשה דעתו (=הצטער מאד) שלא היה עמהם בתנופה – לא הוא ולא שבטו. אמר לו הקב"ה: חייך (=לשון שבועה), שלך (=עבודתך) גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב (=מנקה ומתקין) את הנרות (של המנורה)".

ומקור למאמר זה של רש"י הוא מדברי חז"ל במדרש רבה (טו, ו'): "...כל הנשיאים הקריבו (לתנופת המזבח), חוץ מנשיאו של (שבט) לוי. ומי היה נשיאו של לוי? זה אהרן... והיה אומר (אהרן): אוי לוי שמא בשבילי אין הקב"ה מקבל שבטו של לוי? אמר לו הקב"ה למשה: לך אמר לו, לאהרן: אל תתירא! לגדולה מזו אתה מתוקן. לך נאמר: דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלתך את הנרות. הקרבנות – כל זמן שבית המקדש קיים הם נוהגים. אבל הנרות – לעולם אל מול פני המנורה יאירו, וכל הברכות שנתתי לך לברך את בני אינן בטלין לעולם".

ומוסיף על-כך ואומר "כסא הרחמים", שאהרן חשב בדעתו, שאפשר ועדין פועם עליו הקב"ה, ולא מחל לו על **עון העגל**. אולם, הקב"ה היודע מחשבות האדם, והיה אוהב את אהרן מאד. (שהרי, אהרן הכהן קבל עליו יסורין באהבה, ולא היה "בועט" בהם. ואף כאשר מתו שני בניו, לא פצה את פיו, כפי שמעיד עליו הכתוב "וידם אהרן"). על-כן אמר הקב"ה למשה, שיאמר לאהרן, שלקב"ה יש אהבה גדולה אליו. וזאת, מידה פנגד מידה. שכן, מה אתה, אהרן, אוהב אותי (=את הקב"ה) כיון שאתה אוהב שלום ורודף שלום, גם אני אוהב אותך, אהרן. והראיה, "דבר אל אהרן ואמרת אליו", ראשי תיבות "דאאוא", שהם בגמטריה "אהבה" (13). וכן גם "בהעלתך את הנרות" – ראשי תיבות "אהבה".

ולכן אמר הקב"ה למשה: אמר לו – לאהרן – שאני אוהב אותו, ולא תחלש דעתו, שאין אני פועם עליו. וכל מה שהקריבו הנשיאים לתנופת המשכן אין בהם תועלת בלא הדלקת הנרות. שכן, הדבר דומה למי שעושה סעודה, ואין לו נר על שלחנו, ובני הסעודה יושבים בחשך...

"ויהי בנסע הארץ ויאמר משה קומה ה' ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך"

על פרשת "ויהי בנסע הארץ" כתוב בגמרא: "רבן שמעון בן גמליאל אומר: עתידה פרשה זו שתעקר מכאן ותכתב במקומה. ולמה נכתבה כאן? כדי להפסיק בין פורענות ראשונה לפורענות שנייה. פורענות שנייה מאי היא? (במדבר יא) 'ויהי העם כמתאוננים'. פורענות ראשונה – (שם י) 'ויסעו מהר ה'".

ולכאורה, ענין זה אינו מובן כולל: וכי איזו פורענות יש במה שכתוב "ויסעו מהר ה'?"

אלא, הביאור הוא כמו שהביאו בתוספות (שבת קטז), בשם המדרש: "ויסעו, שנסעו מהר סיני דרך שלשת ימים, כתינוק היוצא מבית הספר, שבורח לו והולך לו – כך היו בורחים מהר סיני דרך שלשת ימים, לפי שלמדו הרבה תורה בסיני".

ומדוע ברחו? אומרים חז"ל בגמרא (שבת פח): "ויתיצבו בתחתית ההר, אמר רבי אבדימי בר חמא בר חסא: מלמד, שכפה הקדוש ברוך הוא עליהם את ההר כגיגית (=העמיד את ההר עליהם), ואמר להם: אם אתם מקבלים התורה – מוטב. ואם לאו – שם תהא קבורתכם...".

והקשו ה"תוספות": למה היה צורך לכפות על ישראל הר כגיגית ולהכריחם לקבל את התורה? הלא כבר הסכימו מרצונם הטוב לקבל את התורה, כשאמרו: "נעשה ונשמע"?

ותרץ ה"פני יהושע" ואמר, כי מה שקבלו ישראל מרצונם הטוב היה רק תורה שבכתב, שאפשר לקימה בנקל.

אבל **תורה שבעל-פה**, שהיא ארוכה מאריך מידה, ויש בה הרבה חומרות וסיגים, לא רצו ישראל לקבל. תרוץ זה מבוואר גם במדרש תנחומא (נח, ג'): "אם תאמר על התורה שבכתב 'כפה עליהם את ההר', והלא משעה שאמר להן 'מקבלין אתם את התורה' ענו (ישראל) כלם ואמרו: 'נעשה ונשמע'... אלא אמר להן על התורה שבעל-פה, שיש בה דקדוקי מצות קלות וחמורות, והיא עזה כממות, וקשה כשואל קנאתה, לפי שאין לומד אותה (=את התורה שבעל-פה), אלא מי שאוהב (את) הקב"ה בכל לבו ובכל נפשו ובכל מאודו".

לפי זה יש לומר, שישראל ברחו מהר ה', כיון שלא הסכימו לקבל את התורה שבעל-פה. והנה, אומרת הגמרא: "ויהי בנסוע הארון ויאמר משה. פרשה זו עשה לה הקדוש ברוך הוא סימניות מלמעלה ומלמטה (אות נו"ן) הפוכה בראש הפרשה, ואות נו"ן (הפוכה בסופה)".

וצריך להבין, מדוע עשה ה' לפרשה זו סימניות מלמעלה ומלמטה?

כדי לבאר ענין זה, נקדים לבאר מאמר חז"ל בגמרא (ברכות ד'): אמר רבי יוחנן: "מפני מה לא נאמר (=לא הוזכרה האות) **נו"ן** במזמור) 'אשרי יושבי ביתך' (תהילים קמה)? (שכן, כל פסוק מתחיל באחת מאותיות ה-א-ב, ויש במזמור זה את כל האותיות, מלבד האות **נ**). ועל-כן שואל רבי יוחנן "מפני מה לא נאמר **נו"ן** ב'אשרי יושבי ביתך'? ומשיב: "מפני שיש בה **מפלתן** של... ישראל (חלילה), דכתיב (=כמו שכתוב) (עמוס ה, ב'): **נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל**. במערבא מתרצי לה הכי (=בארץ ישראל תרצו ענין זה כף): **נפלה** ולא תוסיף לגפל עוד, **קום בתולת ישראל**. כלומר, בתולת ישראל לא תוסיף ליפול עוד.

ויש לומר, שהאות **נ** רומזת לשני מצבים של עם ישראל: מצב של **נפילה**, חלילה ("נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל"), ומצב של **תקומה** ("קום בתולת ישראל"). ברור הדבר, שמצבים אלו, של תקומה ונפילה תלויים במעשיהם של ישראל – אם ילכו בדרך התורה והמצוות או, חלילה, לא.

ויש לומר, שהסימניות מלמעלה ומלמטה של **נ** הפוכה דוקא, באו לומר לנו שישראל היו באותו זמן במצב של **נפילה**. שהרי, הם ברחו מהר סיני "כתינוק היוצא מבית הספר, שבורח לו" – כדי לא לקבל את התורה שבעל-פה.

אבל, צריכים הפל לדעת, שה"נ" יכולה להיות גם ישרה, וזה תלוי בנו – אם נשמור ונקים את התורה והמצוות, וכך נוכל להיות תמיד במצב של **תקומה** ועליה! (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "אספה לי שבעים איש מזקני ישראל"

בעירה אחת, הסמוכה לבריסק שבליטא, פרצה מחלוקת קשה בענין בחירת רב הקהילה. ככל שעברו הימים נתגבשו במקום שני מחנות, שהיו רבים בלא הפוגה לגבי האיש הראוי לישב על כסא הרבנות ולהנהיג את הקהילה. כל צד הביא לעירה רב משלו, והמחלוקת הקשה רק הלכה והחריפה מיום ליום, והשכיתה מלב הבריות את דאגות הפרנסה שלהם, ושאר קשוי החיים.

לימים נמנו וגמרו הצדדים היריבים להביא את הענין לפני הגאון רבי יוסף דב סולובייצ'יק (רבה של בריסק בימים ההם), שנודע בקהילות ישראל כאחד מגדולי הדור, וכפעל תושיה בעניני ציבור.

כששמע רבי יוסף דב את פרטי המחלוקת, אמר לצדדים היריבים שהתייצבו לפניו: בפרשת "בהעלתך" מספרת התורה על תלונת בני ישראל בעניני גשמיות: בשר, דגים וכל מיני ירקות שאין במדבר. וכתשובה לתלונה זו אמר ה' למשה: "אספה לי שבעים איש מזקני ישראל... ונשאו אתך במשא העם". ונשאלת השאלה: מה שייך

מנויים של שבעים הזקנים לתלונת בני העם על הבשר והדגים, ושאר הירקות שהם דרשו ממש רבנו?

אלא – המשיך רבי יוסף דב בחיוד – כשראה הקב"ה, שבני ישראל מרבים לריב על עניני פרנסה, ושקצרה ידו של משה מלספק להם את כל דרישותיהם החומריות – יעץ הקב"ה למשה עצה טובה: "אספה לי שבעים איש מזקני ישראל... – הכן רשימה של שבעים מנהיגים חדשים, שבעים רבנים וזקנים, ומיד תראה כיצד יתעוררו המוני העם לעסוק במינויים הצפויים, וכתוצאה מכך הם ישפחו כליל את דאגות הפרנסה ועניני המאכל והמשקה, המטרידים כל-כך את מנוחתם בשעה זו..."

"מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי"

פרשת השבוע: בהעלתך אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כניסת השבת: 19:13**

ערש"ק יח' סיון תשע"ח (1.6.18) bnei-zion.com ר"ת 21:09 **יציאת השבת: 20:26**

הפטרה: "רני ושמחי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"ויאמר משה לחבב בן רעואל המדיני חתן משה נסעים אנחנו אל המקום אשר אמר ה' אתו אתן לכם לכה אתנו והטבנו לך כי ה' דבר טוב על ישראל" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

שנינו במשנה (אבות ב, ח): "רבן יוחנן בן זכאי קבל מהלל ומשמאי. הוא היה אומר: אם למדת תורה הרבה, אל תחזיק טובה לעצמך, כי לכה נוצרת". ופרש המגיד הקדוש מקוונניץ, שאם למדת תורה – אל תחזיק את הטובה/התורה הזאת לעצמך, אלא חייב אתה ללמדה לאחרים, "כי לכה נוצרת" – שכן, האדם נברא רק כדי ללמד מתורתו לאחרים, כפי שרומז הפתוב (איוב ה, ז): "אדם לעמל יולד". "לעמל" ראשי תיבות: ללמוד על מנת ללמד.

על-פי האמור, יאיר לנו להבין מה ששואל ה"חתם סופר" בפרשתנו (דרשות דף יח, טור ג), מדוע השתוקק משה רבנו, והפציר כל-כך ביתרו חותנו, שיצטרף אליהם ויעלה איתם לארץ ישראל? וזאת, כפי שכתוב: "ויאמר משה לחבב...נסעים אנחנו אל המקום (=ארץ ישראל)...לכה אתנו והטבנו לך".

וימשיב ואומר ה"חתם סופר" (על-פי יסוד גדול, שחוזר ונשנה במשנתו הטהורה), שאמנם מצוים אנו על מצות תלמוד תורה (=ללמוד ולעסוק בתורה הקדושה). אולם, התכלית העיקרית היא להשפיע תורה לאחרים, בבחינת "ללמוד וללמד".

ואכן, ה"חתם סופר" היה "נאה דורש ונאה מקים", כפי שמעיד הוא על עצמו (דרשות דף סא, טור ג): "והנה, זה יותר מארבעים שנה תליתי (=תהילה לה' יתברך), שלא נתבטלה ישיבה מעל שלחני אפילו יום אחד". וכפי שגם מעיד עליו בנו, בהקדמתו ל"פתוחי חותם": "מיום היותו (=של ה"חתם סופר"), בן יח' (18) שנים עד היותו בן ע"ח (=78), למד תורה ברבים כששים שנה. ושמעתי מפיו הקדוש, כי מיום שהחל ללמוד עם תלמידים, לא עבר עליו יום בשנה, שלא למד תורה ברבים, חוץ מתשעה באב... (ואפילו) בליל יום הכיפורים התאספו אליו העדרים, ולמד אותם סדר עבודת יום הכיפורים בבית המקדש, שיבנה במהרה בימינו, אמן".

לכן, לאור כל זאת, נוכל להבין מה שהתיגע ה"חתם סופר" לישיב, איך יקימו ישראל לעתיד לבוא את מצות לימוד תורה לאחרים? שהרי, מקרא מלא דבר הנביא ירמיה (לא, ג): "שלעתיד לבוא: "לא ילמדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו לאמר דעו את ה' כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם נאם ה'". אם כך, ו"כולם ידעו

אותי (=את ה' יתברך) למקטנם ועד גדולם", איך יקימו ישראל את המצוה של לימוד תורה לאחרים? ואכן, בדרשות ה"חתם סופר" (דף רנג, טור ד) מזהיר אותנו ה"חתם סופר" למהר וללמד תורה לאחרים, כל עוד יש בידינו מצוה זו. ומביא שם רמז מהפתוב בהגדה של פסח: "כל דכפין ייתי ויכול (=כל עני יכנס ויאכל), כל דצריך ייתי ויפסח (=כל נזקק יכנס ויעשה את הפסח)... לשנה הבאה בני חורין". דהינו, כל מי ש"עני בדעתו", ו"כל נזקק" לדבר ה', יבוא ויכנס, כדי שגלמדו את תורה ה'.

והטעם לכה הוא, שהרי "לשנה הבאה בני חורין", הגאולה בפתח, וצריך למהר וללמד תורה לתלמידים לפני הגאולה העתידה. שהרי, אז לא נוכל לקיים את מצות לימוד התורה לאחרים.

אולם, במקום אחר (דרשות דף יז, טור א) מבאר ה"חתם סופר" בדרך אחרת, איך יקימו ישראל מצות תלמוד תורה לאחרים. וזאת, על-פי מאמר הנביא (מכה ד, ב): "והיה באחרית הימים... והלכו גוים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' ואל בית אלהי יעקב ויורנו מדרכיו ונלכה בארחתיו כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים".

ומעתה יש לומר, שלעתיד לבוא יקימו ישראל מצות לימוד תורה לאחרים, על-ידי שילמדו תורה לגרים של אומות העולם. שאז, לעתיד לבוא, יבואו אותם גרים, ויתחננו לישראל שיורו להם את דרכי ה' יתברך. וכפי לשונו הקדושה של ה"חתם סופר": "ונראה לי כך, דלעתיד לבוא פתיב 'פי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם'. ונראה לי, (כי) מכל מקום לא יבטל מצות ולמדתם את בניכם, כי על כל פנים יתקיים אצל

התלמידים... (אלו הגרים) מאומות העולם, האומרים 'לכו ונעלה אל הר ה' ואל בית אלהי יעקב... ויורנו מדרךך ונלכה בארחתיו'."

על-פי האמור מבאר ה"חתם סופר", שזאת הסיבה לכך שמשה רבנו הפציר ביתרו שיצטרף אליהם אל ארץ ישראל. שכן, משה חשב שיזכה להיכנס לארץ ישראל, ויבנה את בית המקדש, ואז יהיה התיקון השלם של הגאולה העתידה. על-פני הפציר ביתרו, שפידוע התגיר והיה ראש גרי הצדק, שיבוא לארץ ישראל כדי שיוכל ללמדו תורה, וכפי דבריו הקדושים: "כי עיקר טובתו של אדם... ללמד דעת (=תורה) לאחרים. ולעתיד לבוא, אשר (יתקים) 'לא ילמדו עוד איש את רעהו... כי כולם ידעו אותי', יהיה עיקר טובתינו ללמוד (תורה) עם אומות העולם, אשר יבואו ויאמרו: 'לכו ונלכה באור ה'... ויורנו מדרךך'. והנה, משה רבנו, עליו השלום, חשב אז שיעבור את הירדן, ואם היה נכנס לארץ ישראל, היה אז תיקון העולם, והיו כלם יודעים את ה'. לכן בקש מיתרו, שילך עמם, כדי שיהיה להם גר צדק, שיוכלו להטיב עמו וללמדו אורחות ה'. וזה שאמר (משה ליתרו): 'היה הטוב ההוא אשר ייטיב ה' עמנו, והטבנו לך' - רצונו לומר... מהטובות הגדולות שיטיב ה' עמנו, הוא שנזכה להיטיב לך (מהתורה הקדושה)...".

ועתה, בא וראה מה שמצינו בפרוש ה"חתם סופר" על התורה (ורא דף נט), שלאחר שנקים את מצות לימוד תורה לגרי אומות העולם, וכבר לא יהיה עוד למי ללמד, מחדש ה"חתם סופר" ואומר, שאז ילמדו ישראל תורה למלאכי מעלה.

ומביא הוכחה לדבריו ממה שכתוב (במדבר כג, כג): "פעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל". ופרש רש"י: "עוד עתיד להיות עת פעת הזאת, אשר תגלה חבתן (של ישראל) לעין כל, שהן יושבין לפניו (=לפני הקב"ה) ולומדים תורה מפיו, ומחיצתן לפני מלאכי השרת, והם (=מלאכי השרת) ישאלו להם (לישראל) 'מה פעל אל?' (=מה הורה לכם הקב"ה?)".

(כפי שגם כתוב בגמרא: "רבי ברכיה בשם רבי אבא בר כהני: עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחיצתן של צדיקים לפני מחיצתן של מלאכי השרת. ומלאכי השרת שואלין אותן ואומרים להן מה פעל אל? מה הורה לכם הקדוש ברוך הוא?"). (המאמר בהרחבה באתר "בני ציון")
 "ויהי בנסע הארץ ויאמר משה קומה ה' ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך" (אבינו, אב הרחמן, בזכות התורה הקדושה, רחם והגן עלינו מפני שונאינו)

כחדש לפני פטירתו של רבי אריה ליב, בעל "שאגת אריה", הוא הזמין אליו את כל לומדי העיר, להשתתף עמו בחגיגת "יומא טבא לרבנן" (=יום טוב לחכמים), על שסיים את כל הש"ס. אולם, חגיגה זו עלתה בהידורה על כל החגיגות שקדמו לה, והמשתתפים התרשמו מאד מהאניחה המרוממת ששכנה בכל. רבי אריה ליב, בעל "שאגת אריה", היה מלא ששון ושמחה, ופניו קרנו זהר וקדושה אצילית ועילאית. בין הנוכחים היו מספר תלמידים, שזכו כבר להשתתף עם רבם בחגיגות רבות של סיומי הש"ס, ולכן מאד השתוממו על השמחה המיוחדת של סיום ש"ס זה. לאחר זמן מה, הרהיבו עז בנפשם, ושאלו את רבם, מה פשר השמחה היתרה הזו? לשמע תמיהתם, גלה להם בעל "שאגת אריה" רז מאין כמוהו: "הלא היום זכני ה', יתברך שמו, בחסדו הגדול, לסיים את הש"ס בפעם האלף בחיי! ואיך לא אשמח שמחה יתרה?". למשמע דברים אלו, פראו כלם ברינה, וצהלו ושמחו במשך כל הסיום.

כאן המקום להזכיר את המעשה הנפלא על הגאון הירושלמי רבי זליג ראובן בענגיס זצ"ל, שחודשים ספורים לפני פטירתו, גלה לאחד ממקורביו, שזה עתה הוא זוכה לסיים את הש"ס בפעם המאה ואחד. והנה, באחד הימים הודיע רבי זליג ראובן לבני ביתו, שהוא עומד לערוך סיום ש"ס פעם נוספת. בני ביתו מאד הופתעו מכך, שהרי נוהג הוא לסיים את הש"ס מידי כל אחד-עשר חדש, שאז הוא עורך סעודת סיום. ואילו עתה חלפו רק חמשה חודשים בלבד מהסיום הקודם. פליאה נוספת היתה להם - רבי זליג ראובן ערך סיום בשמחה בלתי ניתנת לתיאור, עיניו קרנו, ופניו הביעו עליצות מיוחדת במינה, והלא זה לא היה הסיום הראשון שערך רבי זליג ראובן, ובנדאי גם לא הסיום העשירי. אם כך, על מה ולמה השמחה הגדולה הזו?

על תמיהתם זו השיב להם רבי זליג ראובן: "סיום זה אני עורך לאחר שגמרתי את כל הש"ס בחמש דקות". "בחמש דקות סימת את כל הש"ס"? הקשו כלם. "כן" - השיב רבי זליג ראובן בעליצות. ומיד אמר להם: "הנה, בחו"ל נהוג, שכאשר מזמינים אותי לשמחה כסנדק, או "מסדר קידושין", השעה היא שעה והזמן הוא זמן. ואילו כאן, בירושלים, הדיוק הוא פחות מצוי, ונופלות פה חמש דקות, ושם חמש דקות, עד שיוכל אני לגשת לתפקידי כסנדק או "מסדר קידושין". על-כן קבעתי סדר מיוחד לאותן "חמש דקות", ובאותם רגעי המתנה אלו, למדתי את הש"ס בעל-פה, ופעת זכיתי לערוך את סיום הש"ס של אותן חמש דקות המתנה!".

שבת שלום לכל בית ישראל!

נא לשמור על קדושת הגיליון!